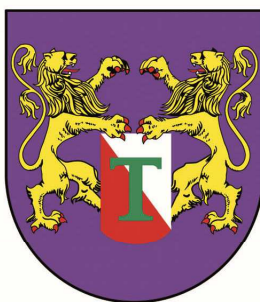

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023

www.trzebiechow.pl

Trzebiechów, marzec 2018 rok

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	3
Rozdział II. Mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji	6
Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności	17
Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	76
Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	81
Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy	82
Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	85
Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	97
Rozdział IX. System wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji	103
Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu.....	107
Rozdział XII. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	109
Spis ilustracji.....	110

Rozdział I. Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Trzebiechów na lata 2017-2023 stanowi wieloletni program działań o charakterze społecznym, który przede wszystkim skoncentrowany jest na działaniach mających na celu przeciwdziałanie deficytowym uwarunkowaniom powodującym wykluczenie społeczności lokalnej. Program koncentruje ponadto działania w obszarze gospodarczym, przestrzenno- funkcjonalnym i technicznym, zmierzające do wyprowadzenia danego obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę. Podstawą przyjęcia Programu był art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanymi przez Ministra Rozwoju i obowiązującymi od 2 sierpnia 2016 r.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, od 1 stycznia 2024 r. jedyną podstawą realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminach będzie gminny program rewitalizacji przyjęty uchwałą gminy zgodnie z wymogami wskazanymi w ustawie o rewitalizacji. Z uwagi na przygotowanie Programu na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 przyjęto okres obowiązywania Programu do 2023 roku.

Obszar rewitalizacji wyznaczony został w odniesieniu do czterech sołectw: Trzebiechów, Swarzynice, Ostrzyce oraz Ledno-Głęboka oraz obejmuje obszary zabudowane infrastrukturą mieszkaniową, a także działki, na których możliwe byłoby prowadzenie działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na marginalizowanie deficytów obszarów.

Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez 927 mieszkańców, co stanowi 27,9% mieszkańców i obejmuje powierzchnię 230,1 ha, co stanowi 2,8% w stosunku do całkowitej powierzchni gminy wynoszącej 8 094,3 ha.

Działania rewitalizacyjne będą realizować cel główny Programu:

Kompleksowe wykorzystanie potencjałów obszaru w celu zmniejszenia stopnia występowania zjawisk kryzysowych w obszarze społecznym

Cel główny będzie realizowany przez dwa cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy 1.** *Kompleksowa aktywizacja działaniem mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.*
- **Cel szczegółowy 2.** *Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego poprzez działania realizowane w miejscu zamieszkania osób wymagających wsparcia.*

W ramach działań rewitalizacyjnych zidentyfikowano projekty rewitalizacyjne, które ze względu na swoją kompleksowość zostały pogrupowane w dwa przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ

- 1.1. Zagospodarowanie ostatniej kondygnacji Pałacu na centrum aktywizacji seniorów wraz z działalnością aktywizacji zawodowej w obszarze turystyki.
- 1.2. Wymiana poszycia dachowego Pałacu w Trzebiechowie.
- 1.3. Kompleksowy remont infrastruktury technicznej Pałacu w Trzebiechowie.
- 1.4. Adaptacja przestrzeni wokół historycznych obiektów, na potrzeby stworzenia ścieżki edukacyjno-historycznej.
- 1.5. Zagospodarowanie pozostałych obiektów kompleksu pałacowego na działalność aktywizacyjną prowadzoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 1.6. Prowadzenie stałych działań aktywizacji społeczno-zawodowej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 1.7. Budowa windy wraz z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 1.8. Wyposażenie obiektów w sprzęt biurowy.

2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ

- 2.1. Sołectwo Ledno-Głęboka miejscem społecznej aktywizacji ekologicznej mieszkańców.
- 2.2. Ostrzyce miejscem aktywizacji kulturalnej w oparciu o współpracę polsko- niemiecką.
- 2.3. Swarzynice miejscem aktywizacji społecznej seniorów.
- 2.4. Zapewnienie dojazdu komunikacją publiczną dla osób wykluczonych biorących udział w działaniach aktywizacyjnych.

Program z uwagi na swój ogólny charakter, nie wyznacza jednocześnie ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a co za tym idzie nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w związku z tym uzgodniono odstąpienie od strategicznej oceny na środowisko dla programu.

Program stanowić będzie kontynuację wcześniejszych projektów realizowanych przez Gminę oraz podmioty publiczne działające na terenie Gminy. Umożliwi on również efektywne pozyskiwanie środków zewnętrznych na zidentyfikowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Ze względu na silne powiązanie proponowanych działań rewitalizacyjnych z możliwością ubiegania się o

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020, szczególnie w ramach RPO Lubuskie 2020 działanie 9.2 Rozwój obszarów zmarginalizowanych. Program ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych publicznych) łącząc aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań.

Rozdział II. Mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji

Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystywane były w celu aktywizacji i zaangażowania interesariuszy rewitalizacji. Proces pracy nad Programem obejmował włączenie mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji w pracę nad opracowaniem dokumentu. Kluczowe znaczenie dla zaangażowania mieszkańców były spotkania zespołu ds. rewitalizacji i warsztaty rewitalizacyjne które miały na celu zebranie i analizę wcześniejszych pomysłów urzędu i liderów lokalnych.

Wykres 1 Schemat włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Konsultacje społeczne wykonane zostały metodą badania w działaniu (action research) ukierunkowaną na poprawę jakości działania w obrębie badanej społeczności. Zastosowane zostały metody badawcze uznające kompetencje członków danej społeczności do zrozumienia swojej społeczności. każdego spotkania zapewnione zostało szerokie spektrum udziału mieszkańców.

Szkolenia dla członków Zespołu ds. rewitalizacji

Ważnym ciałem doradczym w ramach prowadzonych działań rewitalizacyjnych był Zespół ds. rewitalizacji, który powołany został zarządzeniem Wójta Trzebiechowa i złożony był z osób reprezentujących środowisko interesariuszy procesu rewitalizacji w Gminie Trzebiechów:

- Magdalena Kramska - pracownik U.G. - kierownik Zespołu,
- Maja Sobolewska - pracownik U.G - sekretarz Zespołu,
- Daniel Seredyński - pracownik U.G - członek,
- Ewelina Stelmaszyńska - pracownik U.G - członek,
- Małgorzata Stępień - pracownik U.G - członek,
- Alina Radoch - dyrektor Zespołu Edukacyjnego - członek,
- Tadeusz Wojter - dyrektor TOK - członek,

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

- Krzysztof Marcinek - kierownik GOPS - członek,
- Leszek Kurylczyk - kierownik Posterunku Policji w Trzebiechowie - członek,
- Anna Dunajska - przewodnicząca Rady Gminy w Trzebiechowie - członek,
- Rafał Ćwiertniewicz - w-ce przewodniczący Rady Gminy - członek,
- Wanda Pietruszyńska - Sołtys Swarzynic - członek,
- Tomasz Stempniewicz - pracownik U.G – członek.

Członkowie Zespołu ds. rewitalizacji wzięli udział w szkoleniach, które zostały przeprowadzone w następujących dniach:

- ✓ 23 stycznia 2018 roku;
- ✓ 13 lutego 2018 roku;
- ✓ 20 lutego 2018 roku;
- ✓ 28 lutego 2018 roku;
- ✓ 6 marca 2018 roku.

Celem organizowanych szkoleń było przybliżenie poszczególnym osobom wchodzącym w skład Zespołu założeń dotyczących procesu rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem jej znaczenia dla rozwoju gminy oraz podejmowaniu przez jednostkę samorządową działań prowadzących do zmniejszenia stopnia występowania niekorzystnych zjawisk na obszarze Gminy Trzebiechów. Szkolenia złożone były z części teoretycznej obejmującej zagadnienia dotyczące rewitalizacji oraz procesu opracowywania dokumentu, ale przede wszystkim odpowiedniego zaplanowania działań ujętych w programie rewitalizacji. Ważną częścią szkoleń była praca warsztatowa związana z tworzeniem przedsięwzięć mających na celu doprowadzenie obszaru rewitalizacji do sytuacji, w której niekorzystne zjawiska zostaną zmarginalizowane. W trakcie pracy warsztatowej członkowie Zespołu opiniowali dane zebrane w trakcie prowadzonych prac badawczych przez Wykonawcę, a także informacje uzyskane od mieszkańców podczas realizowanego procesu partycypacji społecznej. Przekazywana członkom Zespołu wiedza pozwoliła na ich merytoryczne odniesienie się do opracowanej diagnozy, a także przedsięwzięć, które zostały zamieszczone w programie rewitalizacji. Ważnym elementem prowadzonych prac przez członków Zespołu był udział poszczególnych przedstawicieli w **trzech spacerach studyjnych**, które zostały zorganizowane na obszarach rewitalizacji i służyły określeniu potencjałów w zakresie prowadzenia działań rewitalizacyjnych. W spacerach uczestniczyli mieszkańcy oraz członkowie Zespołu, a pozwoliły one na zebranie informacji jakościowych odnośnie obszarów, które wymagają rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców.

Zdjęcie 1 Szkolenie członków Zespołu ds. rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 2 Szkolenie członków Zespołu ds. rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując realizowane szkolenia dla członków Zespołu ds. rewitalizacji należy podkreślić, iż prowadzone szkolenia dla członków Zespołu ds. rewitalizacji umożliwiły wypracowanie założeń projektów, które mogły następnie zostać poddane konsultacjom społecznym. Dodatkowo członkowie zespołu stanowili ciało eksperckie, które mogło zrecenzować pomysły wskazywane przez mieszkańców i odnosić się do zasadności potrzeb mieszkańców, z punktu widzenia strategii realizowanych przez Gminę. Dyskusje prowadzone w trakcie spotkań umożliwiły wypracowanie rozwiązań, które w kompleksowy sposób odpowiadały na potrzeby mieszkańców oraz stanowią podstawę realizowanego procesu wyprowadzania obszaru rewitalizacji z kryzysu.

Zdjęcie 3 Szkolenie członków Zespołu ds. rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Badania kwestionariuszowe z mieszkańcami PAPI

W ramach realizowanego procesu partycypacji społecznej w trakcie opracowywania programu rewitalizacji Gminy Trzebiechów zrealizowane zostały badania kwestionariuszowe, które umożliwiły określenie potrzeb mieszkańców oraz sposobów na realizację projektów, które w najbardziej efektywny sposób wpływałyby na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z kryzysu. W toku prowadzonych rozmów oraz pytań zadawanych respondentom udało się określić najważniejsze problemy gminy w kontekście uwarunkowań społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno- funkcjonalnych i środowiskowych. Mieszkańcy przed przystąpieniem do odpowiadania na pytania zadawane przez ankietera informowani byli o najważniejszych założeniach procesu rewitalizacji, tak aby mogli w pełni odnieść się do potrzeb istniejących na obszarze rewitalizacji. Badanie zostało przeprowadzone przez profesjonalnych ankieterów i zrealizowane na próbie 100 mieszkańców w lutym 2018 roku. Wyniki badania zostały zaprezentowane w części diagnostycznej dokumentu strategicznego.

Badania internetowe CAWI

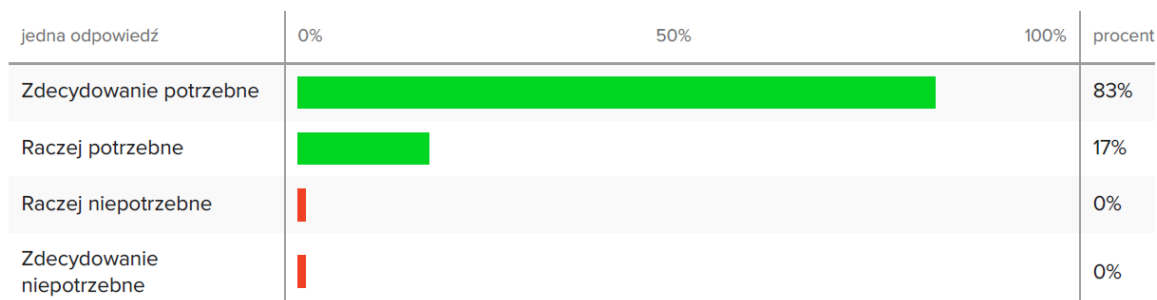
W celu umożliwienia wyrażenia własnego zdania przez wszystkich mieszkańców, realizowane były badania z wykorzystaniem platformy do prowadzenie badań internetowych. W trakcie odbywających się spotkań z mieszkańcami oraz realizowanych badań kwestionariuszowych promowano możliwość wzięcia udziału w badaniach internetowych. Informacje o niniejszej formie uczestnictwa w wyrażeniu własnego zdania były również publikowane na stronie internetowej Gminy Trzebiechów. Badania internetowe pozwoliły na dotarcie do szerokiego grona mieszkańców i stanowią uzupełnienie wniosków, które zostały wyrażone w diagnozie.

Mając na względzie syntetyczne omówienie wyników uzyskanych w ramach prowadzonych badań, należy podkreślić, iż mieszkańcy przede wszystkim podkreślali wysoką potrzebę podjęcie w gminie działań rewitalizacyjnych, które rozumiane przez nich są jako proces ożywienia obszaru, poprzez likwidację miejsc zaniedbanych. Do najważniejszych problemów wskazywanych przez mieszkańców należą zły stan dróg, chodników, ale również ciągów komunikacyjnych, a także brak dostępu do kanalizacji i niska estetyka otoczenia. Jednakże bardzo ważnym deficytem jest dla mieszkańców również niewystarczająco rozwinięta baza kulturalno- rozrywkowa i brak odpowiedniej liczby aktywności społecznych dla mieszkańców. Koncentrując się w sposób szczególnie na uwarunkowaniach społecznych, w ramach dalszych prac analitycznych należy wziąć pod uwagę niniejsze wnioski, gdyż są one bardzo istotne w kontekście prowadzonych działań skoncentrowanych na eliminacji deficytów społecznych.

Wykres 2 Ocena potrzeby działań rewitalizacyjnych na podstawie badań CAWI

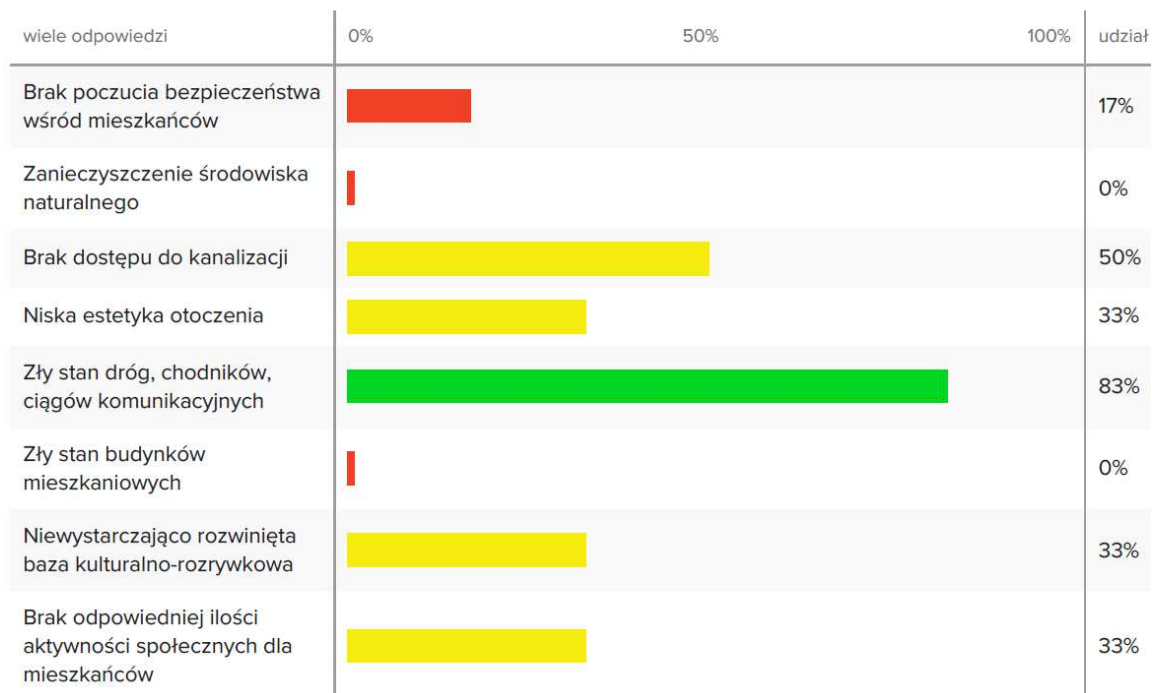
- 1 Biorąc pod uwagę rewitalizację jako proces ożywienia obszaru na terenie gminy, poprzez likwidację miejsc zaniedbanych, proszę o wskazanie na ile niniejsze działania są potrzebne na terenie Gminy Trzebiechów?

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 3 Problemy występujące na obszarze gminy na podstawie badań CAWI

- 2 Proszę wskazać 2 najważniejsze problemy występujące na terenie Gminy Trzebiechów:

Źródło: Opracowanie własne

Partycypacyjne formy zbierania informacji wśród mieszkańców

W ramach pracy nad lokalnym programem rewitalizacji zrealizowano **warsztaty rewitalizacyjne**, które odbyły się w dniach 1 - 2 marca 2018 roku, a podsumowaniem prowadzonych partycypacyjnych form zbierania informacji wśród mieszkańców był festyn rewitalizacji, który został zorganizowany dnia 3 marca. Podczas warsztatów zastosowane zostały metody aktywizujące (metoda kruszenia) i analiza SWOT, a także burza mózgów. Warsztaty przeprowadzone zostały przez doświadczonych ekspertów ds. konsultacji społecznych. Podczas warsztatów rewitalizacyjnych podkreślano, że rewitalizacja finansowana z funduszy UE w latach 2014-2020 ma wymiar prospołeczny, w związku z tym wymagane jest aby projekty infrastrukturalne łączyły się ze społecznymi i mogły razem wpływać na poprawę warunków życia mieszkańców.

Należy podkreślić, iż w warsztatach rewitalizacyjnych wzięli udział dorośli mieszkańcy obszarów rewitalizacji, ale również spotkania warsztatowe zostały przeprowadzone w szkole, a w spotkaniach wzięli udział uczniowie. Niniejsze rozplanowanie realizacji działań warsztatowych miało na celu pełne włączenie wszystkich mieszkańców w proces rewitalizacji, niezależnie od wieku poszczególnych osób. Uczestnictwo osób w wieku przedprodukcyjnym pozwoliło na uzyskanie bardzo istotnych informacji w kontekście potrzeb osób młodych, które następnie zostały przedstawione członkom Zespołu ds. rewitalizacji i stanowiły element przedsięwzięć.

Podsumowując informacje uzyskane w ramach prowadzonych warsztatów rewitalizacyjnych, należy podkreślić, iż mieszkańcy przede wszystkim podkreślali konieczność zwiększenia ilości działań aktywizacyjnych, które organizowane są na obszarach gminy, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, a także osób młodych. Uczniowie biorący udział w warsztatach pozytywnie recenzowali możliwość wdrożenia działań prowadzących do aktywnej wymiany międzypokoleniowej opartej na aktywizowaniu seniorów, a jednocześnie włączaniu w organizowane warsztaty młodzieży. Uczestnicy warsztatów podkreślali konieczność aktywizowania osób w miejscu ich zamieszkania, a także większego wykorzystania potencjału jaki posiada gmina, czyli zabytkowego pałacu, który mógłby pełnić rolę centrum aktywizacyjnego.

Podsumowując należy podkreślić, iż w ramach prowadzonych działań partycypacyjnych udało się uzyskać kompleksową wiedzę w zakresie potrzeb mieszkańców, która będzie podstawą do tworzonych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Efektem organizowanego **festynu rewitalizacyjnego** było włączenie najmłodszych mieszkańców obszaru gminy oraz ich rodziców we wspólne działania mające na celu określenie potrzeb rewitalizacyjnych, co zostało wyrażone w formie rysunków wykonanych przez dzieci. Jednocześnie rodzice wzięli udział w rozmowach z badaczami.

Uzupełnieniem danych zebranych wśród mieszkańców były **wywiady pogłębione** przeprowadzone wśród osób pełniących funkcje społeczne w gminie. Uzyskane dane zostały przeanalizowane i porównane do danych zebranych w trakcie procesu realizacji badań ankietowych.

Zdjęcie 4 Uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 5 Uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Działania informacyjne i promocyjne

Na potrzeby prowadzonych konsultacji społecznych opracowano materiały informacyjne i promocyjne (plakaty). Wykorzystano również środki komunikacji maksymalizujące uczestnictwo i aktywność mieszkańców, poprzez rozpowszechnianie informacji za pośrednictwem sołtysów, a także bieżące informowanie mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej: www.trzebiechow.pl.

Zdjęcie 6 Materiały informacyjno-promocyjne dotyczące projektu

Fundusze Europejskie Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska Fundusz Spójności

REWITALIZACJA GMINY TRZEBIECHÓW

w dniach 15-28 lutego weź udział w ankiecie

INTERNETOWEJ
na stronie www.trzebiechow.pl

PAPIEROWEJ
w trakcie wizyty ankietera w dniach 15.02-28.02.2018

Spotkajmy się na warsztatach rewitalizacyjnych

01.03.2018 9⁰⁰
Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie

1.03.2018 16⁰⁰
Trzebiechowski Ośrodek Kultury

02.03.2018 12⁰⁰
Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie

2.03.2018 16⁰⁰
Trzebiechowski Ośrodek Kultury

Zapraszamy na piknik rewitalizacyjny 03.03.2018

www.trzebiechow.pl

Źródło: Opracowanie własne

Plakaty informacyjne zawierały informację o realizacji projektu ze środków unijnych i wskazywały daty najważniejszych spotkań z interesariuszami rewitalizacji.

Zdjęcie 7 Materiały informacyjno- promocyjne dotyczące projektu

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

REWITALIZACJA GMINY TRZEBIECHÓW

Co to jest rewitalizacja?

REWITALIZACJA (łac. re+vita - przywrócenie do życia, ożywienie) to działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów, którego celem jest znalezienie dla nich nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obszary zmieniają swoją funkcję.

Rewitalizacja jest zespołem działań z zakresu działań społecznych, zmiany zagospodarowania przestrzeni oraz ekonomii i polityki społecznej, których celem jest doprowadzenie do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w rewitalizowanym zespole.

PRZYWRÓĆMY BLASK NASZEJ GMINIE

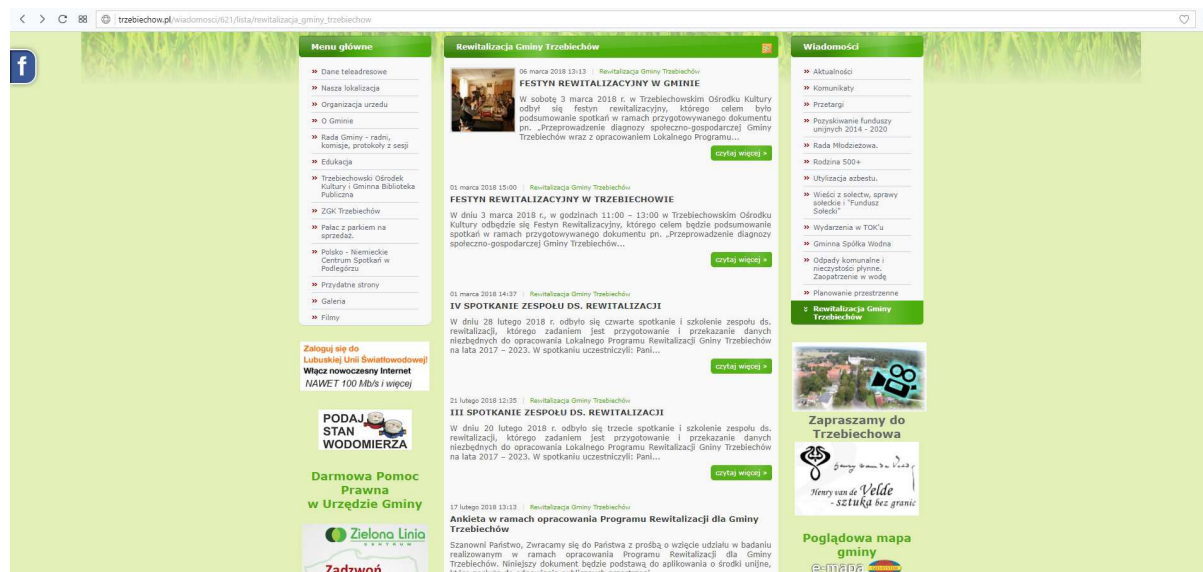
www.trzebiechow.pl

Źródło: Opracowanie własne

Na stronie internetowej zamieszczano aktualne informacje o realizowanych działaniach w ramach pracy nad programem, tak aby wszyscy mieszkańcy mogli zapoznać się z realizowanym procesem i włączyć na każdym etapie prowadzonych działań, aby wyrazić swoje stanowisko w zakresie potrzeb.

Zdjęcie 8 Informacje zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Gminy

Środki zapewnienia partycypacyjnego udziału mieszkańców na etapie wdrożenia programu rewitalizacji

Spotkania Zespołu ds. rewitalizacji

Planuje się otwarte spotkania dla interesariuszy rewitalizacji z udziałem Zespołu ds. rewitalizacji. Spotkania z udziałem mieszkańców planowane będą w okresach sprawozdawczych obejmujących prezentację sprawozdań z realizacji Programu. W celu zapewnienia żywej dyskusji i aktywności podczas spotkania planuje się zapraszanie mieszkańców za pośrednictwem sołtysów i informacji zamieszczonych na tablicach informacyjnych. Spotkania zorganizowane w takiej formie pozwolą na odebranie informacji zwrotnej od mieszkańców w przedmiocie oceny postępów programu i możliwości modyfikacji zapisów programu na skutek wniosków od mieszkańców.

Prowadzenie badań internetowych wśród mieszkańców gminy oraz obszaru rewitalizacji

Głównym narzędziem wymiany informacji i komunikacji z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji będzie dedykowana **zakładka na stronie internetowej Urzędu Gminy poświęcona rewitalizacji**. Poza standardowymi informacjami o bieżącym etapie wdrożenia programu za pośrednictwem strony internetowej prowadzone będą badania CAWI mieszkańców.

Organizacja okresowych spotkań z interesariuszami rewitalizacji

Planuje się partycypacyjny udział mieszkańców w ewaluacji wdrażania Programu poprzez organizację okresowych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Po przyjęciu przez Radę Gminy corocznego raportu z realizacji programu rewitalizacji organizowane będzie spotkanie prezentujące wyniki wdrożenia programu, podczas którego możliwa będzie dyskusja i krytyczna ocena dotychczasowych działań rewitalizacyjnych przez interesariuszy rewitalizacji. Celem spotkania będzie zebranie i przedyskutowanie poglądów mieszkańców i interesariuszy na temat rezultatów wdrożenia programu rewitalizacji

Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności

Diagnoza obszaru opisuje najważniejsze kwestie, na które może mieć wpływ realizacja Programu. Ponadto diagnoza wskazuje również na najważniejsze problemy i potrzeby z jednej strony, a z drugiej strony wskazuje na zasoby i potencjał obszaru diagnozowanego. Diagnoza uzasadnia ponadto dobór kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji oraz przedstawia wewnętrzną spójność obszaru nie tylko pod względem administracyjnym, ale przede wszystkim historycznym i kulturowym. Opis diagnozy został podzielony na uwarunkowania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Analiza stanu istniejącego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana na podstawie danych dostępnych w bazach GUS oraz danych z OPS, PUP, Policji, itd. lub na podstawie opracowań istniejących w Gminie Trzebiechów.

Należy podkreślić, że dane dotyczące diagnozy pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczą lat 2011 – 2016. Przyjęcie danego okresu analizy jest ważne ze względu na uchwycenie tendencji pewnych zjawisk demograficznych i społecznych. Dane gminne i inne dane opracowane dla poszczególnych uwarunkowań to dane pochodzące z końca 2016 roku i początku 2017 roku, aby na ich podstawie można było wyznaczyć obszary rewitalizacji. Dane odnoszą się do mieszkańców Gminy.

Tak zdefiniowana diagnoza obszaru została poddana konsultacjom z mieszkańcami obszaru rewitalizacji podczas spotkań zrealizowanych w każdym z podobszarów i była przedmiotem pracy Zespołu ds. rewitalizacji.

Wyznaczając obszar rewitalizacji dokonano obliczenia syntetycznego wskaźnika „społecznego” dla poszczególnych jednostek urbanistycznych. Daną referencyjną była średnia dla miejscowości gminnych. W pierwszej kolejności dla badanych jednostek urbanistycznych dokonano analizy pięciu wskaźników odnoszących się do problemów społeczno-gospodarczych gminy, wskazujących na występowanie kryzysu w sferze społecznej tj. poziom bezrobocia, wskaźnik interwencji straży miejskiej, wskaźnik przyznawanych zasiłków, uzależnienie od alkoholu. Jednostki urbanistyczne, dla których wskaźnik syntetyczny byłby gorszy niż średnia dla gminy zostały potencjalnie uznane za zdegradowane. Na podstawie danych o problemach społeczno-gospodarczych opracowano Index of Multiple Deprivation, czyli syntetyczny wskaźnik degradacji.

W dalszej kolejności dokonano analizy występowania przynajmniej jednego z dodatkowych problemów/wskaźników kryzysowych odnoszących się do, co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Na tym etapie pracy dokonano analizy występowania, co najmniej jednego z problemów (tj. poziomu wskaźników odbiegających od średniej gminy), co pozwoliło na wskazanie obszaru rewitalizacji. Ostatnim elementem stanowiącym o wyznaczeniu danego obszaru rewitalizacji było istotne znaczenie dla

rozwoju lokalnego gminy. Element ten został poddany szczegółowej analizie podczas konsultacji społecznych.

Finalnie, dokonano analizy spełnienia warunków wskazanych w Wytycznych dot. rewitalizacji oraz ustawie o rewitalizacji, warunkujących wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który nie może obejmować łącznie terenów o powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Analizując liczbę ludności zamieszkującej podobszary, warto wskazać, iż obszar rewitalizacji został określony na ulicach, które uzyskały najwyższą liczbę punktów w skali IMD. Jednakże objął głównie takie obszary, które posiadają największy poziom zdegradowania społecznego, przestrzenno- funkcjonalnego, technicznego oraz środowiskowego i gospodarczego.

Informacje ogólne o gminie

Gmina Trzebiechów jest usytuowana na lewym brzegu rzeki Odry. Obszar Gminy Trzebiechów zajmuje powierzchnię 8.099 ha i położony jest na terenie województwa Lubuskiego w powiecie Zielona Góra. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Borek , Gębice, Ledno – Głęboka, Głuchów, Mieszkowo, Ostrzyce, Podlegórz, Radowice, Swarzynice i Trzebiechów.

Gmina Trzebiechów graniczy z: od północnego zachodu z Gminą Sulechów, od południowego zachodu z Gminą Zabór, od północnego wschodu z Gminą Kargowa, od południowego wschodu z Gminą Bojadła

Źródło:

https://www.google.pl/maps/place/Trzebiech%C3%B3w/data=!4m2!3m1!1s0x4706731b8cfa0543:0xab2dd349bf0f658e?sa=X&ved=0ahUKEwiv_9Hrk7TZAhWIC8AKHZHiDY4O8gEIJzAA (data wyświetlenia 20.02.2018)

Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy

Na terenie gminy jest zarejestrowane Stowarzyszenie Henry van de Velde. Terenem działania stowarzyszenia jest cała Polska. Głównym celem Stowarzyszenia jest pogłębianie i propagowanie wiedzy na temat twórczości Henry'ego van de Velde. Stowarzyszenie swoją siedzibę ma Dom Pomocy Społecznej w Trzebiechowie. Jest to szczególnie istotne, ponieważ twórczość Henry'ego van de Velde została wykorzystana do aranżacji budynku Domu Pomocy Społecznej w chwili, gdy on powstawał. Obecnie wytwory tego artysty stanowią ważny element historyczny jeżeli chodzi o promocję gminy. Podobnie jak budynek Domu Pomocy Społecznej, który oprócz swojej podstawowej funkcji jest dodatkowo atrakcją turystyczną i historyczną.¹

Potencjał historyczny i kulturowy

Atrakcją są również zabytki architektury, między innymi neoklasycystyczny pałac w stylu rezydencji francuskiej rodziny książęcej von Reuss, neoklasycystyczna świątynia w Trzebiechowie według rysu projektu wielkiego niemieckiego architekta, podróżnika, przyrodnika Karla Fridricha Schinkla który nadzorował projekt wykonany przez Johanna Gottlieba Schloetza, kompleks sanatoryjny według projektu znanego Maxa Schündlera z dekoracją wnętrz, meblami, sprzętami wszelkimi detalami dekoratorskimi wykonanymi przez twórcę secesji w Europie Henriego van de Velde wielkiego belgijskiego projektanta sztuki użytkowej

Kolejnym zabytkiem jest wspaniały kościół w Podlegórzcu wybudowany w stylu neoromańskim z zachowaniem większości kanonów architektonicznych dla stylu romańskiego z jednymi z najpiękniejszych witraży w Diecezji oraz cmentarz z rodzinnym grobowcem książąt Reussów położony na uroczym wzgórzu, górującym nad doliną Obrzycy.

Ważnym elementem potencjału kulturowego gminy jest współpraca Gminą Partnerską Shenkendöbern. Jednym ze wspólnych działań był projekt **Polsko - Niemieckie Centrum Spotkań we wsi Podlegórz**", w ramach którego mieszkańcy obu gmin mogli poznawać siebie nawzajem oraz miejsca, w których mieszkają.² Pomiędzy gminami nadal trwa współpraca. Do wydarzeń wspólnie organizowanych należy przede wszystkim Polsko-Niemiecki Turniej Piłki Siatkowej w Podlegórzcu i Polsko-Niemieckie Spotkanie Twórców Ludowych i Rękodzieła w Gębicach.³ Ponadto współpraca z zaprzyjaźnioną gminą w Niemczech daje również szanse rozwoju i współpracy poszczególnym sołectwom w Gminie Trzebiechów.

Ponadto ważnym wydarzeniem spajającym mieszkańców gminy jest **„Święto Indyka”** organizowane wspólnie ze zrzeszeniem rolników i producentów „Indyk Lubuski” uświetnione „Biegiem Drobiarza” z bardzo atrakcyjnymi nagrodami, występami gwiazdy wieczoru, pokazami laserów, sztucznych ogni.

¹ <http://www.henryvandelde.pl/> (data wyświetlenia 20.02.2018)

² http://trzebiechow.pl/cms/13997/polsko_niemieckie_centrum_spotkan_w_podlegorzu (data wyświetlenia 20.02.2018)

³ http://trzebiechow.pl/cms/23108/gmina_przyjazna_mieszkancom (data wyświetlenia 20.02.2018)

W ramach tego święta o charakterze ponadregionalnym organizowany jest także konkurs kulinarny na najlepszą potrawę z indyka. Rady sołeckie przygotowują 500 kg mięsa dla mieszkańców i przyjezdnych gości, którzy mogą za darmo delektować się przygotowanymi potrawami.⁴

Potencjał przyrodniczy

Gmina Trzebiechów charakteryzuje się wieloma walorami przyrodniczymi, które stanowią ważny potencjał nie tylko dla rozwoju przyrody, ale także mogą te walory stanowić potencjał do rozwoju turystyki i promocji gminy w rejonie. Na bazie możliwości jakie daje przyroda mieszkańcy gminy budują również swoją tożsamość lokalną a przedstawiciele samorządu, eksperci a także lokalni liderzy starają się wykorzystać ten potencjał w systemowym rozwoju gminy zarówno społecznym jak i gospodarczym.

Cechą charakterystyczną Gminy Trzebiechów jest bogactwo i obfitość starych okazałych dębów. Wiele z nich rośnie na terenie parku pałacowego, gdzie najokazalszy dąb mierzy w obwodzie ponad 6 m a jego wiek wynosi przeszło 300 lat. Występuje też rząd kilkunastu wiekowych dębów rosnących na przeciw parku po drugiej stronie szosy Trzebiechów – Ostrzyce. Najgrubsze okazy osiągają tu ponad 6 m obwodu pnia. Na uwagę zasługuje aleja okazałych dębów wzdłuż drogi leśnej wiodącej do leśniczówki leśnictwa Radowice oraz wzdłuż polnej drogi z parku w kierunku Swarzynic. Wiele pojedynczych potężnych dębów rośnie też w lasach w Dolinie Odry w pobliżu Ledna, największy z nich posiada 6,5 m obwodu pnia.

PARK PAŁACOWY W TRZEBIECHOWIE

Ważne jest, aby wskazać na drzewostan parku pałacowego w Trzebiechowie. Jest to miejsce, gdzie występuje wiele rzadkich gatunków drzew, m.in.: cyprysik nutkajski, cyprysik japoński, choina kanadyjska, cypryśnik błotny, klon tatarski, kasztan jadalny, reliktowy miłorząb japoński a także wiele okazałych platanów, grabów, lip, klonów, jaworów, czerwonej odmiany buków i cisów. We wschodniej części parku rosną obok siebie okazały świerk i daglezwia .

REZERWAT PRZYRODY "RADOWICE"

Na północ od Podlegórze położony jest rezerwat przyrody „Radowice”. Jego główne walory to szczególnie rzeźba terenu – głębokie wąwozy porośnięte starą buczyną, na dnie których płyną strumienie wypływające z licznych śródleśnych źródeł. Do gatunków ptaków można zaliczyć: puszczyk, gołąb siniak, dzięcioł zielony, muchołówka mała, brodziec samotny. Można również spotkać żerujące żurawie, a także przylatujące tu czarne bociany. W rezerwacie wśród ssaków występują tu pospolicie kuny, wiewiórki, lisy, sarny, jelenie i dziki. Z rzadszych zwierząt pojawiają się czasem łos i daniel, a w pobliskiej Obrzycy obserwuje się bobra i wydrę. Znaleziono tutaj

⁴ http://trzebiechow.pl/cms/23108/gmina_przyjazna_mieszkancom (data wyświetlenia 20.02.2018)

chronioną roślinę z rodzaju kruszczyk, oraz kilka gatunków grzybów chronionych to jest: szmaciaka gałęzistego, sromotnika bezwstydnego, mądziaka psiego. Największą jednak osobliwością tego miejsca jest siedlisko żółwia błotnego, należącego już do ginącego gatunku.

WZGÓRZA PODLEGÓRZA

Od Podlegórza do Cigacic wzdłuż rzeki Obrzycy ciągną się malownicze wzgórza. Zbocza o wystawie południowej stwarzają dogodne warunki do rozwoju roślinności należącej do zbiorowisk tzw. ciepłolubnych muraw. Zbiorowiska takie są dziś już bardzo rzadkie. Najciekawszy fragment zbocza to odcinek między Podlegórzem a Radowicami - niegdyś tereny przepięknych winnic. Stwierdzono tu występowanie bardzo rzadkiego szafirka miękkolistnego, zaliczanego do roślin chronionych oraz czyścica prostego, a także wiele innych charakterystycznych roślin dla tego obszaru, których występowania nie stwierdzono gdzie indziej, choćby łąny szałwii i wyki ptasiej, rutewkę żółtą i pogiętą, krzyżownicę czubatą, przetacznik kłosowy i piaskowy, dziewannę rdzawą, rozchodnik ościsty i inne. Ciekawym przyrodniczo obszarem jest również międzywale i łąki położone na południe od rzeki Obrzycy na jej przyujściowym odcinku od ujścia do szosy Sulechów – Głuchów.

RZEKA ODRA /STARA ODRA/

Na Odrze, która przepływa przez teren gminy spotykamy wiele gatunków ptaków zimujących, do których należą kaczki krzyżówki, łabędzie nieme i krzykliwe, gągoł, perkozek, tracz nurogęs a nawet orzeł bielik. W bogatych lasach łągowych w dolinie Odry gnieźdzą się myszołowy, gołębiarze, puszczyki, kanie rude i pustułki. Nie wszędzie już możemy natrafić dziś na takie bogactwo ptaków drapieżnych. Na podmokłych łąkach i polach łągną się czajki, bekasy, kszyki, kuropatwy, bażanty oraz rzadkie już błotniaki stawowe.⁵

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

Jedną z najważniejszych kwestii są uwarunkowania społeczne, ponieważ pomagają w określaniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, dlatego w programie skoncentrowana została uwaga na różnych wskaźnikach, które pozwolą na precyzyjne wskazanie terenu wymagającego objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. Analizie poddane zostaną dane odzwierciedlające sytuację demograficzną gminy, ale również stan bezrobocia, korzystanie z pomocy opieki społecznej, system edukacji, procesy migracyjne. Ponadto wyznaczone zostaną wskaźniki precyzyjnie obrazujące sytuację istniejącą w poszczególnych częściach gminy.

Dodatkowo analizie zostały poddane dane dotyczące bezrobocia w Gminie Trzebiechów Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego w porównaniu z danymi Powiatu Zielonogórskiego oraz dane z Wojewódzkiego Urzędu Pracy, które również uwzględniają dane Gminy

⁵ <http://trzebiechow.pl/cms/14279/przyroda> (data wyświetlenia 20. 02. 2018)

w kontekście danych powiatowych. Ważne jest ukazanie tych danych głównie dlatego, że sytuacja bezrobocia mieszkańców Gminy wpływa na ich funkcjonowanie społeczne, ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego. Jednocześnie może to być wskaźnikiem dla działań rewitalizacyjnych, które należy uruchomić w zakresie np. uwarunkowań gospodarczych i technicznych.

Demografia

Analizując strukturę demograficzną Gminy Trzebiechów możemy zauważyć, że z roku na rok maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Jest to tendencja ogólnopolska. Jednakże w Gminie nie jest to liczba, która mogłaby niepokoić obecnie. Zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym a to z kolei generuje potrzeby związane z zapewnieniem seniorom odpowiedniej opieki, aktywizacji społecznej, form spędzania wolnego czasu. Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują dla swojego ogólnego dobrostanu posiadać poczucie kontroli nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej. W przypadku Gminy Trzebiechów warto również zauważyć, że liczba osób w wieku produkcyjnym zmienia się na przestrzeni lat.

Tabela 1 Struktura demograficzna mieszkańców Gminy Trzebiechów

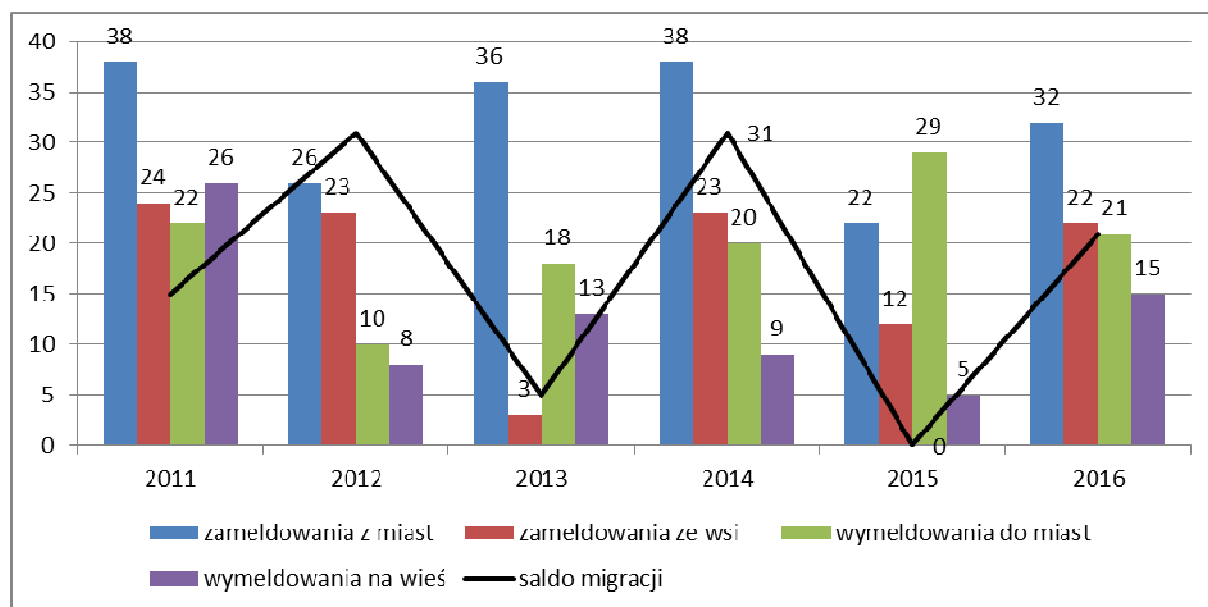
Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2011	3 352	20,94	702	64,64	2 167	14,41	483
2012	3 369	20,21	681	64,79	2 183	14,98	505
2013	3 372	19,6	661	65,12	2 196	15,27	515
2014	3 413	19,68	672	64,07	2 187	16,23	554
2015	3 405	19,67	670	63,78	2 172	16,53	563
2016	3 427	19,9	682	62,76	2 151	17,33	594

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza danych dotyczących salda migracji w Gminie Trzebiechów wskazuje na odpływ mieszkańców do miast na przestrzeni lat. Należy kreować dobre warunki dla rozwoju mieszkańców nie tylko pod względem społecznym, ale również pod względem gospodarczym (np. stwarzanie możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym tworzeniem miejsc pracy) a także technicznym (np. poprawa dróg, odpowiednie oświetlenie, chodniki). Ponadto ważne jest, aby zadbać o naturalne właściwości jakimi niewątpliwie charakteryzuje się Gmina Trzebiechów jeżeli chodzi o walory przyrodnicze terenu, co być może w przyszłości zwiększy zainteresowanie przyszłych mieszkańców.

Wykres 4 Zameldowania i wymeldowania oraz saldo migracji w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

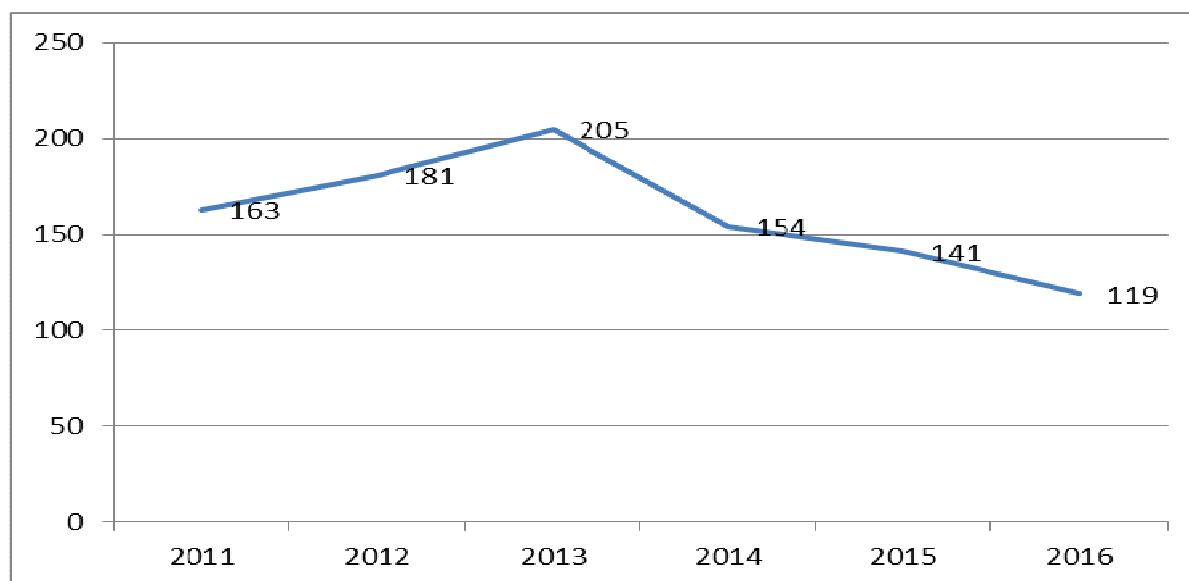
Rynek pracy i bezrobocie

Analiza danych dotyczących osób bezrobotnych pozwala na wyciągnięcie wniosków wskazujących na spadający poziom bezrobocia, co jest zjawiskiem pozytywnym, mającym bezpośrednie przełożenie na wyprowadzanie obszaru z sytuacji kryzysowej. Jest to również trend ogólnopolski i odnoszący się do poprawiającej sytuacji gospodarczej Polski. W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę na osoby długotrwale bezrobotne, które pomimo poprawiającej się sytuacji gospodarczej pozostają bez zatrudnienia oraz osoby, które są zatrudniane na umowy tymczasowe. Niestalość zatrudnienia determinuje styl życia mieszkańców gminy, trudno jest ustalać cele długotrwale w rodzinie, planować wypoczynek oraz stałe wydatki. Tymczasowość pracy członków gospodarstwa domowego wpływa na jakość życia całej rodziny.

Konieczne jest w związku z tym podjęcie działań mających na celu ich aktywizację poprzez wykorzystanie instrumentów wsparcia społecznego oparte na działaniach w odniesieniu do potencjału gminy. Gmina Trzebiechów charakteryzuje się zatrudnianiem osób w sferze produkcyjnej. Nie znana jest natomiast liczba osób niepracujących i nie zarejestrowanych w Urzędzie Pracy. Osoby te najczęściej wzbogacają szarą strefę poprzez nieformalne krótkotrwałe zatrudnienie. Ważne jest, aby poprzez działania aktywizujące mieszkańców docierać również do tych pracujących nieformalnie, aby wesprzeć ich w podjęciu pracy formalnej ze względu na ciągłość kariery zawodowej oraz możliwość formalnego ubezpieczenia w przyszłości.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższy wykres ukazuje również odsetek bezrobotnych kobiet oraz mężczyzn. Na przestrzeni analizowanych lat (2011 – 2016) zmniejszyła się ogólna liczba osób bezrobotnych. Jednakże należy dostrzec większą liczbę bezrobotnych mężczyzn w stosunku do bezrobotnych kobiet, co dotyczy lat 2015 i 2016.

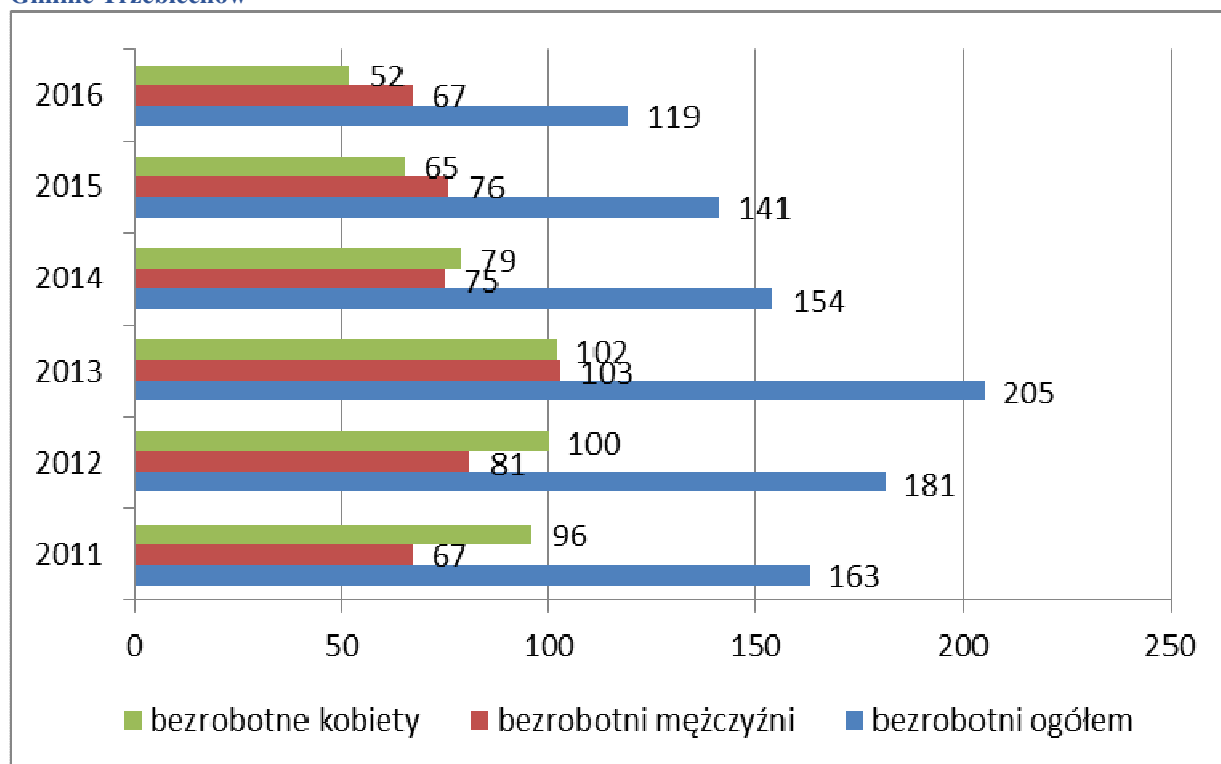
Większy udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych ogółem można zauważyć we wcześniejszych analizowanych latach (2011 – 2014). Bezrobocie kobiet przyczynia się do poczucia braku bezpieczeństwa w związku z często trudną sytuacją finansową. To z kolei może przyczyniać się to redefinicji planów związanych z założeniem rodziny. Kobiety często zajmują się pracą, czynnościami nieodpłatnymi takimi jak np. opieka nad członkami rodziny. Niejednokrotnie zdarza się, że kobiety rezygnują z pracy na rzecz możliwości realizacji zadań opiekuńczych .

Ważna jest aktywizacja bezrobotnych kobiet zarówno tych, które doświadczają braku pracy jak i tych, które decydując się na macierzyństwo i po urlopie związanym z opieką nad dzieckiem nie mogą odnaleźć się na rynku pracy. Ponadto ważne jest, aby stworzyć warunki sprzyjające kobietom, aby mogły z pomocą instytucji zapewnić opiekę swoim dzieciom a nie rzadko również osobom w rodzinie, którymi na stałe się opiekują.

Wykres 6 Bezrobotni mężczyźni i bezrobotne kobiety w stosunku do liczby bezrobotnych ogółem w Gminie Trzebiechów

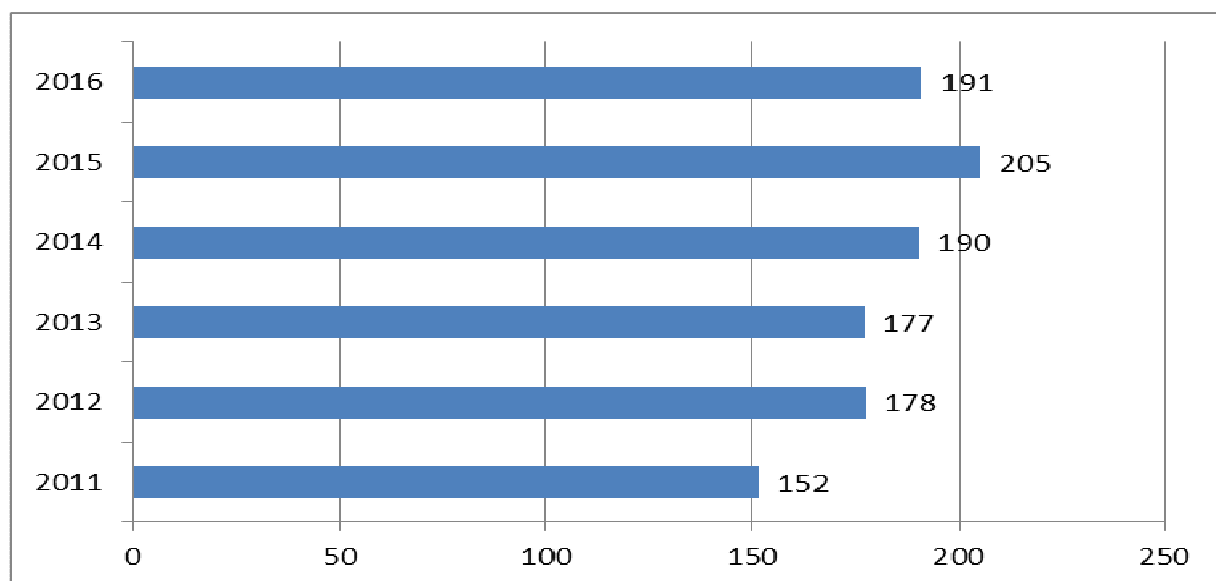
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kolejny wykres przedstawia osoby pracujące na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów. Można zauważyć, że liczba pracujących wzrosła w 2015 roku, jednak w następnym znowu zaczyna spadać.

Spadek liczby osób pracujących może przyczynić się do powstania ryzyka pojawienia się wykluczenia społecznego w tej kategorii osób ze względu na trudny dostęp do zabezpieczenia finansowego. Dlatego też mając na uwadze wzrastającą liczbę osób pracujących należy również pamiętać o osobach wykluczonych długotrwale, które powinny zostać zaktywizowane.

Wykres 7 Osoby pracujące na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów

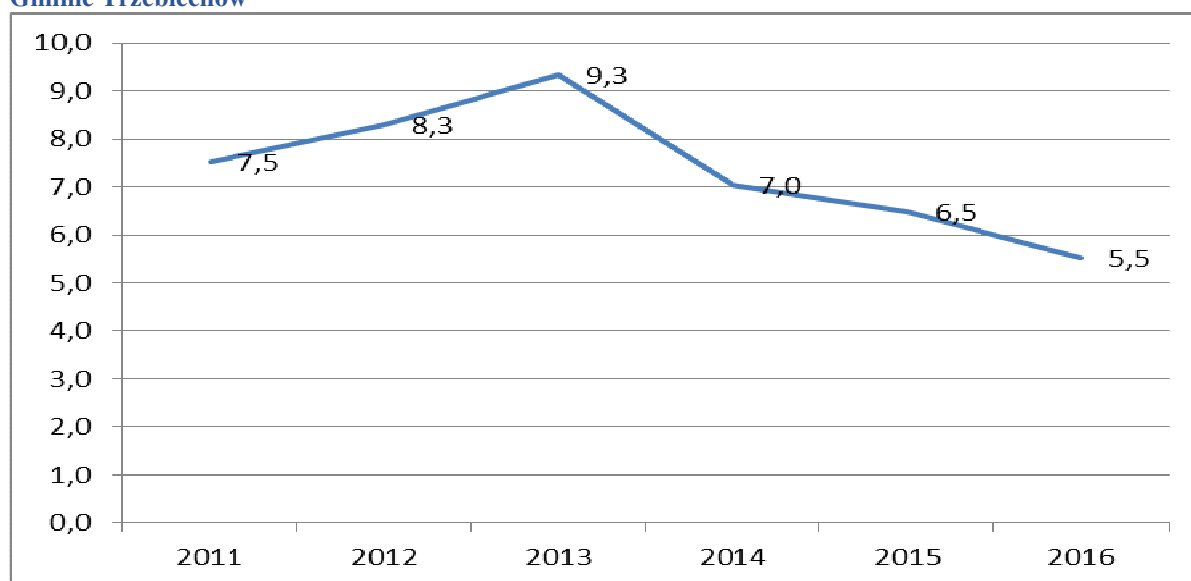

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Można również zauważyć zmniejszającą się na przestrzeni lat liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jest to zmiana charakterystyczna również dla pozostałej części kraju. Zmiana w Gminie Trzebiechów jest zauważalna na korzyść gminy od 2013 roku, od kiedy to odsetek bezrobotnych sukcesywnie spada.

Należy zwrócić uwagę na konieczność monitorowania sytuacji bezrobocia przez instytucje rynku pracy, ponieważ ustawowo mają one wspierać osoby zagrożone wykluczeniem społecznym wynikającym z braku pracy i jednocześnie braku środków do życia.

Wykres 8 Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby bezrobotnych w powiecie zielonogórskim województwa lubuskiego oraz dla Gminy Trzebiechów.

Można zauważyć, że ponad 50% osób bezrobotnych w Gminie Trzebiechów stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Około 10% osób bezrobotnych posiada prawo do zasiłku, natomiast ok. 35% osób bezrobotnych to są osoby bez kwalifikacji zawodowych.

Tabela 2 Wybrane kategorie bezrobotnych wg gmin w powiecie zielonogórskim

L.p.	NAZWA	Jedn. org.	Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
			Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
1.	Babimost	gm.	99	62	20	10	31	21	28	11	48	31	27	16
2.	Bojadła	g.	112	62	11	5	21	17	41	16	67	39	52	27
3.	Czerwieńsk	gm.	279	162	40	22	83	56	78	32	133	88	110	73
4.	Kargowa	gm.	144	76	19	12	42	28	50	14	81	42	52	24
5.	Nowogród Bobrz.	gm.	296	169	43	26	94	71	71	22	133	89	90	52
6.	Sulechów	gm.	667	414	109	68	180	123	208	102	351	251	233	152
7.	Świdnica	g.	126	81	29	20	34	21	29	14	53	35	51	37
8.	Trzebiechów	g.	111	54	12	8	39	25	30	7	58	29	39	23
9.	Zabór	g.	105	56	17	12	28	22	35	10	51	29	35	18
10.	Zielona Góra	M	2322	1325	460	294	474	321	724	301	981	569	627	392

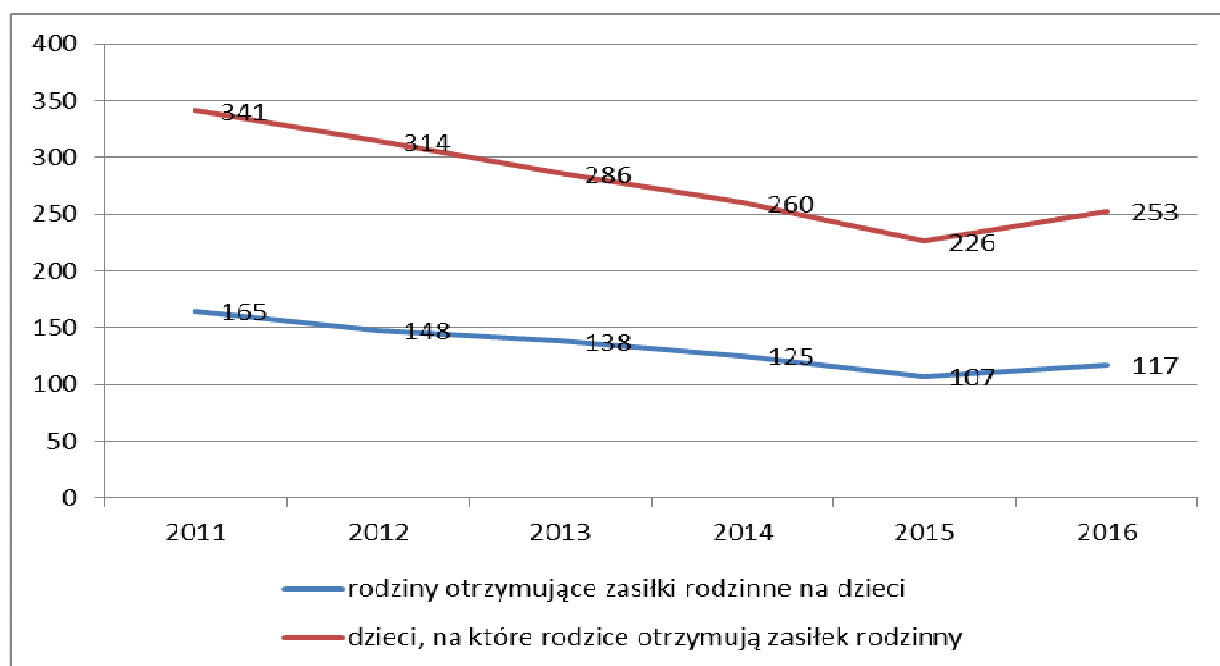
Źródło: Gminy-wybrane kategorie bezrobotnych wg gmin - VII.17 r. WUP Zielona Góra

Pomoc społeczna

Analiza danych dotyczących korzystania z zasiłków rodzinnych wskazuje, że na przestrzeni lat sukcesywnie spada liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci, co wiąże się ze wzrostem gospodarczym i rozwojem przedsiębiorczości. Jednakże podejmując działania rewitalizacyjne należy zwrócić uwagę na te rodziny, które są w szczególnej sytuacji społecznej i wymagają podjęcia działań mających na celu ich aktywizację, gdyż same nie są w stanie poradzić sobie z trudną sytuacją. W Gminie Trzebiechów szczególnie należy zwrócić uwagę na zmieniającą się sytuację na rynku pracy, ponieważ coraz mniej osób korzysta z pomocy stałej ze względu na możliwość zatrudnienia się w znaczącej firmie produkującej wyroby z indyka.

Wykres 9 Liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych w Gminie Trzebiechów

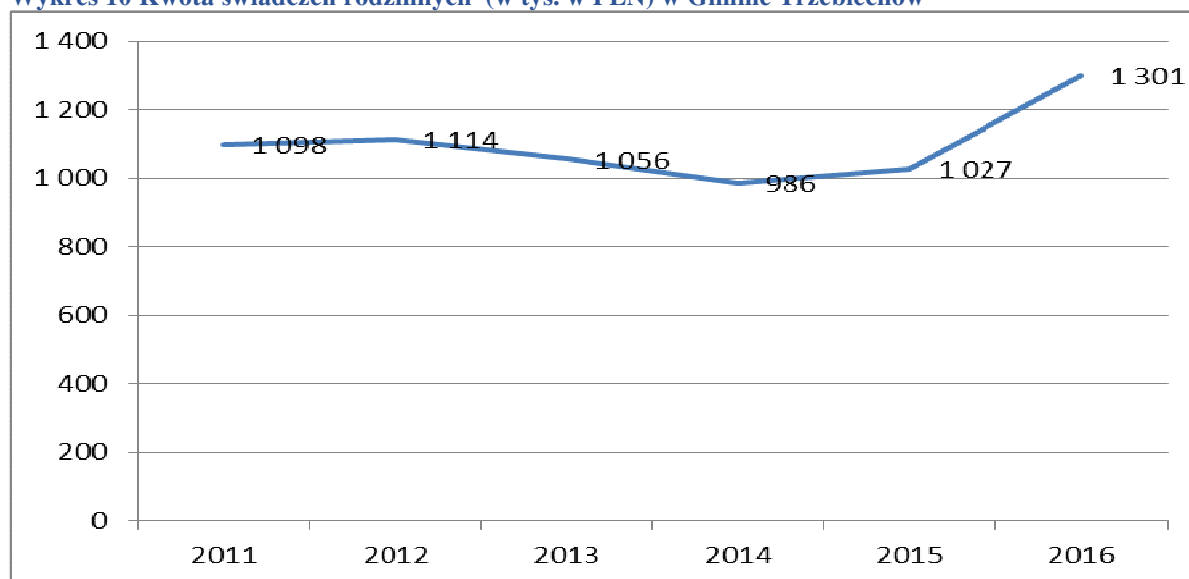
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W kwestii kwot przeznaczanych na świadczenia rodzinne można zauważyć, że wydatki na świadczenia rodzinne na przestrzeni lat spadały aż do powolnego wzrostu od 2015 roku. Może to być efektem zarówno sytuacji na rynku pracy, mimo spadającego na przestrzeni lat bezrobocia rejestrowanego, ale również może być efektem niskich zarobków i braku stabilizacji na rynku pracy (umowy krótkookresowe, umowy o dzieło, zlecenie). Z drugiej strony może to być również efekt apatii społecznej i postaw zewnątrzsterownych, co wydaje się być charakterystyczne dla społeczności z terenów byłych PGR-ów. Przekazywana z pokolenia na pokolenie w procesie socjalizacji bierna postawa wobec pracy charakteryzuje się m.in. roszczeniowością wobec możliwości jakimi rynek pracy dysponuje oraz otwartością na wszelkie instrumenty jakie oferuje pomoc społeczna.

Ubóstwo dotyka osoby, które nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych. Generuje to jednocześnie zjawisko izolacji społecznej, ponieważ w wyniku ubóstwa i biedy trudno jest korzystać z usług publicznych bądź też aktywnie partycypować w życiu społecznym i zawodowym. Osoby doświadczające ubóstwa korzystają wtedy z pomocy społecznej i to liczba udzielonych świadczeń i zasiłków, ale nie tylko, może być wskaźnikiem określającym dany obszar jako zagrożony bądź niezagrożony ubóstwem.

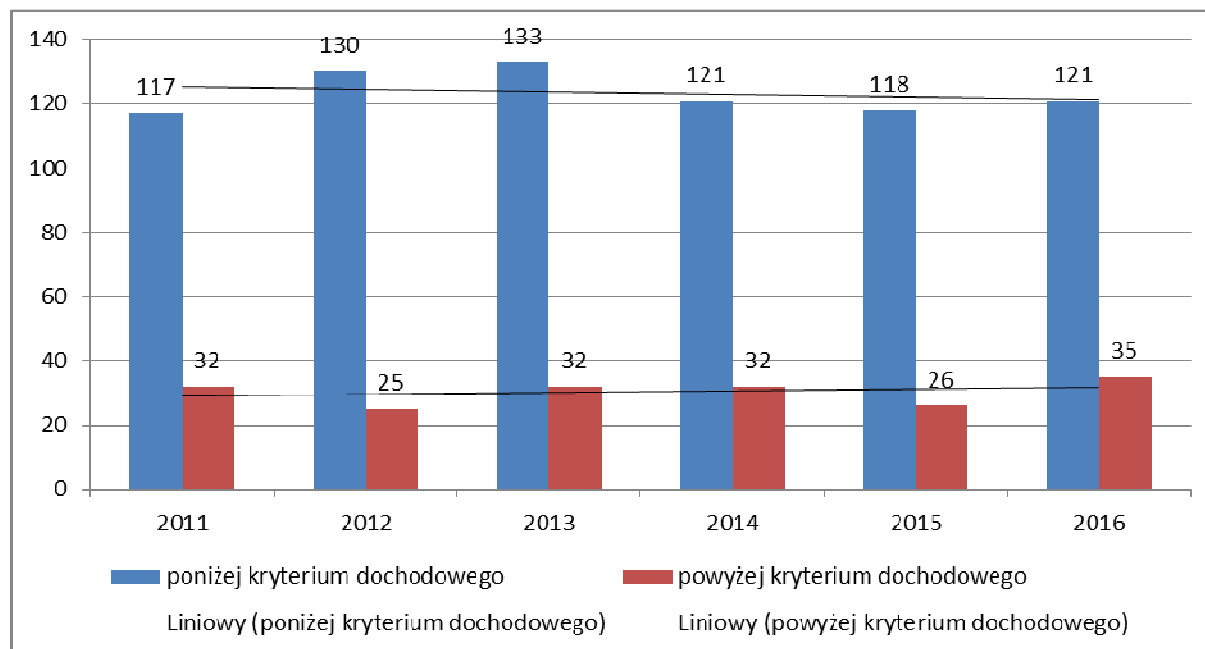
Wykres 10 Kwota świadczeń rodzinnych (w tys. w PLN) w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dane dotyczące gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej ze względu na kryterium dochodowe pokazują, że generalnie spada liczba gospodarstw korzystających z pomocy. Może to być wskaźnikiem poprawienia się sytuacji finansowej i życiowej gospodarstw domowych, które uzyskują dochody powyżej przyjętego kryterium.

Wykres 11 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na terenie Gminy Trzebiechów działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do zadań ośrodka należą praca socjalna, usługi opiekuńcze, prowadzenie Domów Pomocy Społecznej, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, prowadzenie działań w ramach asystenta rodziny oraz realizacja zadań w kwestii przyznawania świadczeń.

Domy Pomocy Społecznej stanowią ważny element wspierania osób potrzebujących na terenie gminy. Znajdują się one w Trzebiechowie i w Bełczach (filia), a Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje jednostką i pokrywa należność za pobyt w domach pomocy społecznej mieszkańców gminy, którzy z powodu zdrowia wymagają całodobowej opieki.

Domy Pomocy Społecznej prowadzą aktywną działalność na rzecz swoich mieszkańców, w ramach której organizują m.in. :

- Festyny Rodzinne, gdzie spotykają się członkowie rodziny mieszkańców i wspólnie mogą spędzić czas wolny,
- Olimpiady, w ramach których są zapraszani mieszkańcy pobliskich DPSów, aby wspólnie uczestniczyć w konkursach tematycznych i zabawach integracyjnych,
- Bale Karnawałowe,
- Imprezy zewnętrzne, w ramach których mieszkańcy integrują się z szerszym gronem społeczności lokalnej i uczestniczą w takich wydarzeniach jak np. Spotkania Dyskusyjnego Klubu Poezji (współorganizowane przez Bibliotekę Publiczną), Zawody Wędkarskie i Festiwal Form Artystycznych w Tursku.

Stałym elementem aktywności jest prowadzenie terapii zajęciowej z mieszkańcami DPSów, do których należą m.in. ergoterapia, arteterapia, biblioterapia, muzykoterapia i zajęcia relaksacyjne.

Domy Pomocy Społecznej prowadzą własną stronę internetową <http://trzebiechow.naszdzps.pl/>, na której można znaleźć galerie prezentujące fotorelacje z aktywności mieszkańców i pracowników a także informacje dotyczące możliwości przyjęcia do DPSu oraz zadań, które DPSy realizują.

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy Trzebiechów znajduje się Zakład Opieki Zdrowotnej, który świadczy usługi lekarza rodzinnego, usługi w ramach gabinetu zabiegowego.

Ze względu na wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym oraz tendencję do zapadania na choroby cywilizacyjne należy przeanalizować dane dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej.

Analizując ilość porad udzielanych dziennie, należy wziąć pod uwagę, iż średnia liczba dni roboczych w miesiącu wynosi 22, co oznacza, iż przychodnie otwarte są 264 dni w roku. W tym czasie dziennie udzielanych jest około 60 porad (dane z 2016 roku), jednakże biorąc pod uwagę okresy letnie i zimowe, liczba przyjętych pacjentów znacznie się zmienia. W okresach zimowych ilość osób

korzystających z pomocy przychodni zdecydowanie ponad 60 dniennie (dane z 2016 roku), co oznacza konieczność udzielenia wszystkim potrzebującym pomocy, ze względu na brak dostępu do wielu specjalistów.

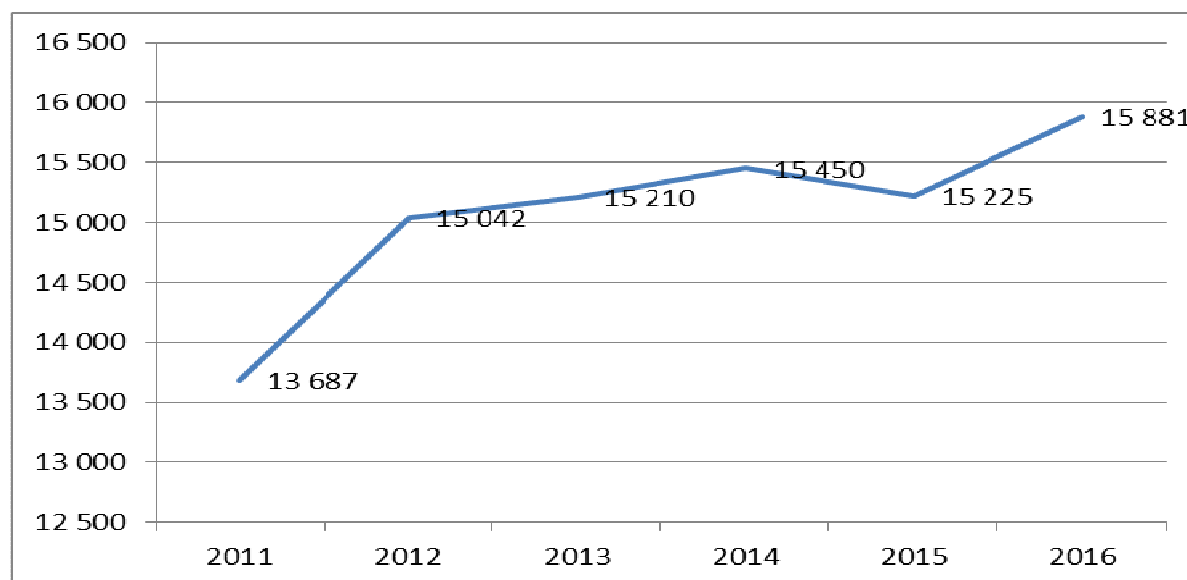
Można zauważyć stały wzrost na przestrzeni analizowanych lat udzielanych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Należy monitorować te kwestię, ponieważ zwiększa się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, które są częściej narażone na dolegliwości i choroby różnego pochodzenia.

Na terenie Gminy nie jest zagwarantowana właściwa opieka medyczna. Mieszkańcy korzystają z opieki medycznej w innych miejscach, co wiąże się z trudnościami w transporcie publicznym, zwłaszcza dla osób, rodzin, które nie posiadają samochodów.

Ważną aktywnością realizowaną dla Mieszkanek Gminy Trzebiechów jest organizacja cyklicznych wyjazdów do lekarza specjalisty na badania cytologiczne organizowane przez Panią Wójt. Jest to akcja propagowana wśród mieszkanek, w której mogą uczestniczyć chętne osoby i które są dowożone na spotkania z lekarzem.

Powyższa kwestia jest ważna w kontekście uwarunkowań społecznych procesu rewitalizacji, głównie w kontekście aktywizacji osób starszych (i nie tylko) w zakresie działań na rzecz swojego zdrowia oraz form spędzania wolnego czasu i przestrzeni ku temu przeznaczonych, które również z dbaniem o zdrowie może być związane.

Wykres 12 Liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kultura i edukacja

Trzebiechowski Ośrodek Kultury

Trzebiechowski Ośrodek Kultury to ważny podmiot w kształtowaniu tożsamości lokalnej gminy a także aktywizacji społecznej mieszkańców każdej kategorii wiekowej.

Ośrodek prowadzi zajęcia grupy śpiewaczej, zajęcia teatralne, zajęcia rytmiczno-wokalne przedszkolaków, zajęcia aerobic i fitness. Prowadzona jest również nauka gry na gitarze, nauka gry na pianinie, zajęcia trzech formacji tanecznych, a także stałe zajęcia plastyczne dla dzieci i młodzieży, stałe zajęcia grupy malarzy amatorów oraz liczne warsztaty plastyczne. W Trzebiechowskim Ośrodku Kultury powstała i funkcjonuje izba historyczna która gromadzi i eksponuje przedmioty zabytkowe z terenu Gminy i okolic. W 2016 roku intensywnie działało Młodzieżowe Koło Historyczne.

Ośrodek organizuje wiele imprez i wydarzeń tematycznych skierowanych do mieszkańców Gminy Trzebiechów również poza budynkiem Ośrodka:

- Współorganizacja festynów
- Współorganizacja Dnia Matki, Mikołajków, Dnia Dziecka, Dnia Kobiet itp.
- Współorganizacja konkursów talentów – recytatorskie, śpiewacze,
- Współorganizacja wydarzeń sportowych na terenie gminy.

W ramach swojej działalności pracownicy i współpracownicy Ośrodka Kultury wychodzą często poza swoje mury, aby realizować kulturalne społeczne potrzeby mieszkańców.

Trzebiechowski Ośrodek Kultury współpracuje ze wszystkimi sołectwami w gminie a także z działającymi na terenie gminy stowarzyszeniami wspierając i promując swoją działalność.

Biblioteka i filie biblioteczne

Na terenie Gminy Trzebiechów znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna w Trzebiechowie. Działalność biblioteki można śledzić dzięki przygotowanej na ten cel stronie internetowej. <http://www.bibliotekatrzebiechow.pl/>. Możliwe jest również dzięki temu korzystanie z zasobów cyfrowych jakie udostępnia biblioteka. Biblioteka jest wyposażona w stanowiska komputerowe i ogólnie jest w stanie dobrym.

Działalność biblioteki opiera się nie tylko na udostępnianiu księgozbioru, w bibliotece są organizowane cykliczne spotkania z autorami i jednocześnie jest to miejsce odwiedzić dla dzieci z Zespołu Szkół Gminy Trzebiechów. W ramach swoich działań biblioteka m.in. prowadzi „Salon Poezji” z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej w Trzebiechowie.

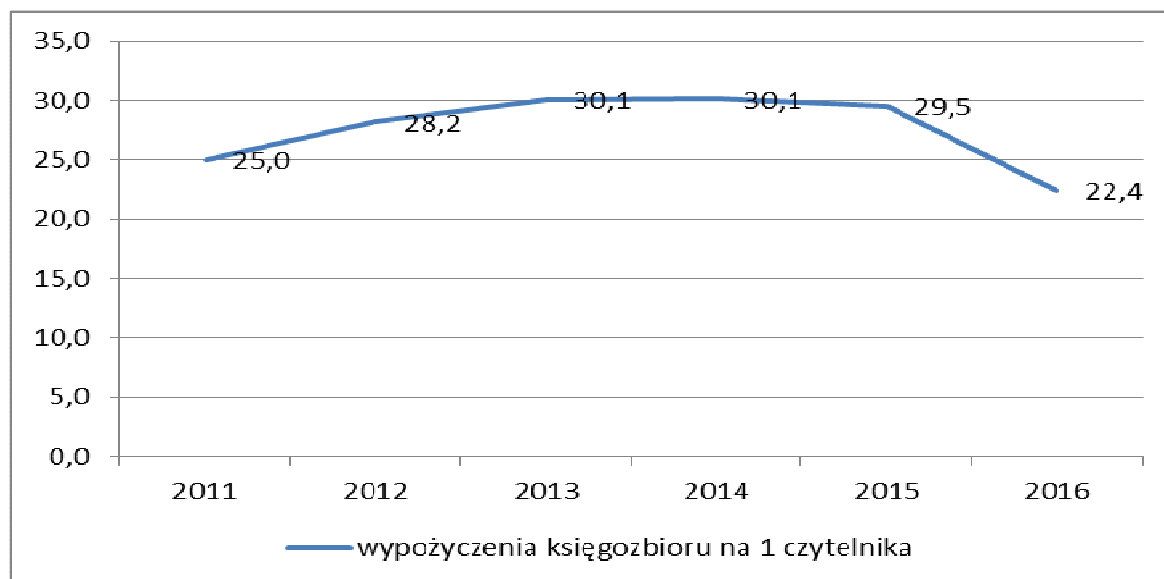
Poniższe wykresy wskazują, że zmniejsza się liczba wypożyczeń na jednego czytelnika. Jednocześnie zmniejsza się również liczba czytelników w Gminie Trzebiechów. Może to być spowodowane możliwością korzystania z zasobów zdigitalizowanych, e-booków i audiobooków. Biblioteka w

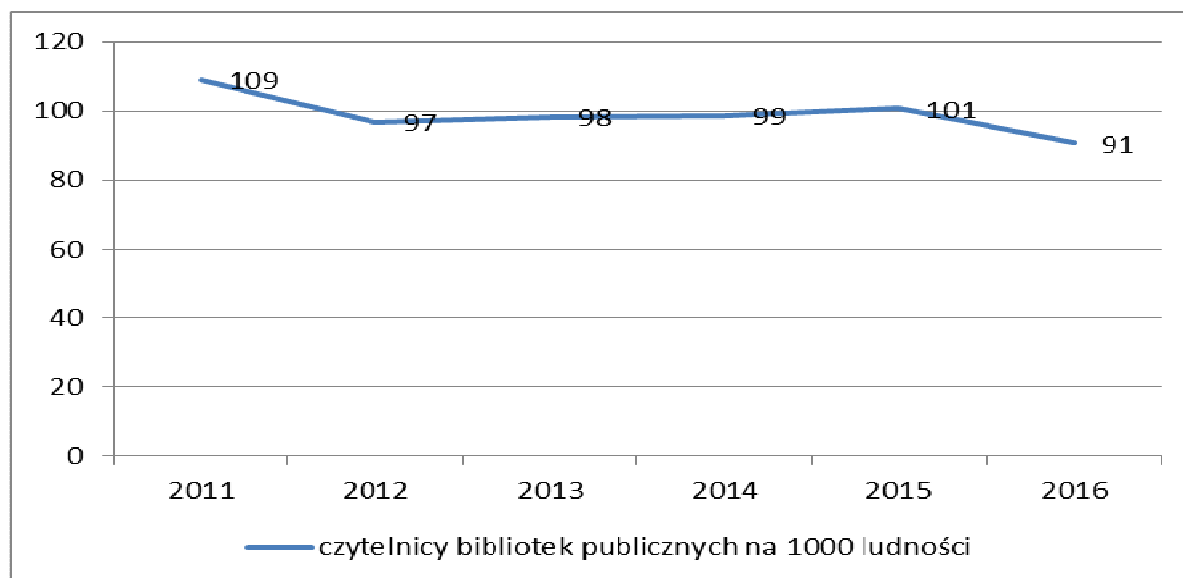
ramach swoich usług również udostępnia swoim czytelnikom na stronie internetowej dostęp do cyfrowych zasobów bibliotecznych.

Wykres 13 Wypożyczenia w bibliotekach w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 14 Czytelnicy w bibliotekach w Gminie Trzebiechów

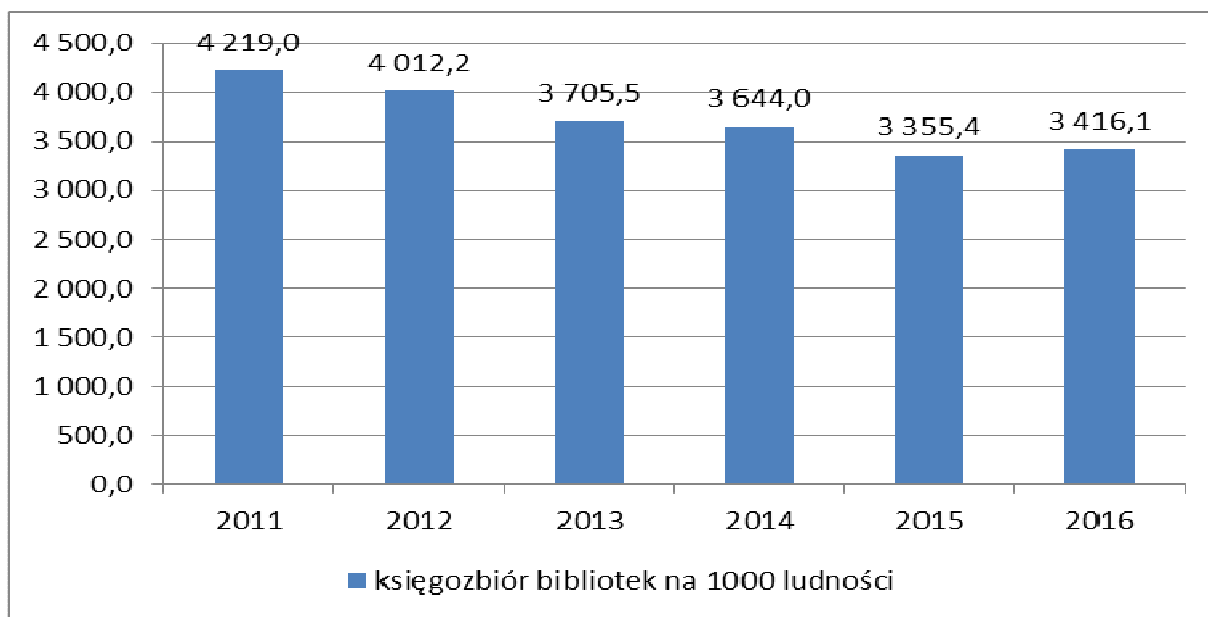

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2015 roku liczba woluminów w bibliotece spadła w porównaniu z wcześniejszymi latami. Świadomość mieszkańców na temat ubogich zasobów biblioteki może zniechęcać ich do aktywnego korzystania z książek, a jednocześnie ze wszystkich usług, które biblioteka może proponować jako miejsce spotkań kulturalnych. Należy więc wykorzystać potencjał infrastrukturalny biblioteki w celach rozwoju spotkań kulturalnych i związanych z literaturą oraz z rozwojem społeczeństwa informacyjnego.

Wykres 15 Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów

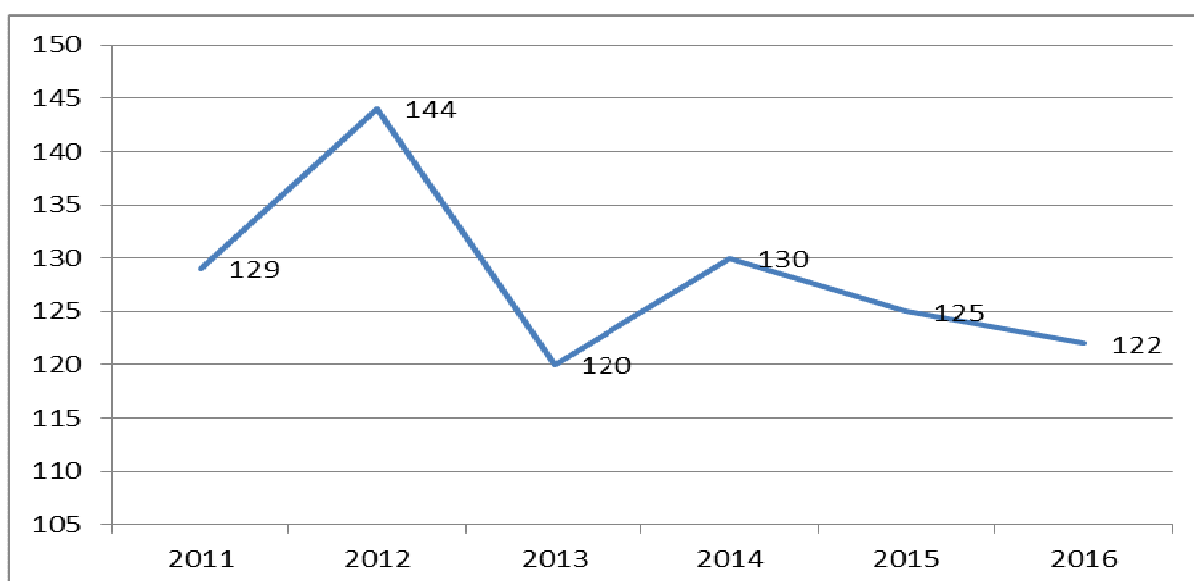
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Świetlice wiejskie oraz Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie

Na terenie Gminy Trzebiechów znajdują się świetlice wiejskie w większości miejscowości, które zostały zmodernizowane ze środków unijnych. Jedynie w Gębicach nie funkcjonuje świetlica wiejska.

Analizując uwarunkowania społeczne w kontekście liczby dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w placówkach, dostrzegalny jest spadek od 2014 roku. W 2011 roku 129 dzieci w wieku 3 – 5 lat korzystało z wychowania przedszkolnego, a w roku 2016 liczba ta wynosi 122.

Wykres 16 Dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Dane dotyczące wartości liczbowych obrazujących liczby bezwzględne dzieci uczęszczających do przedszkola wskazują, iż liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego systematycznie maleje, ponieważ maleje również liczba dzieci w wieku 3 – 6 lat. Jednakże w 2013 wzrasta odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. W trakcie planowania inwestycji konieczne będzie uwzględnienie sytuacji demograficznej gminy w najbliższych latach i wzięcie pod uwagę spadku liczby ludności spowodowanej czynnikami naturalnymi oraz migracją.

Tabela 3 Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w Gminie Trzebiechów

Lata	Dzieci w wieku 3-6 ogółem	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
2011	162	108	66,7
2012	172	117	68
2013	172	130	75,6
2014	154	101	65,6
2015	170	---	--
2016	150	104	69,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Trzebiechów jest organem prowadzącym powołanego od 1 września 2011 r. Zespołu Edukacyjnego w Trzebiechowie. W skład Zespołu Edukacyjnego w Trzebiechowie wchodzi jednostki: Przedszkole Publiczne, Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II, Publiczne Gimnazjum. Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące liczebności poszczególnych oddziałów.

Tabela 4 Liczba uczniów i oddziałów w PP w Trzebiechowie

Lp.	Rok szkolny	Liczba dzieci w przedszkolu	Liczba oddziałów	Liczba dzieci w poszczególnych grupach			
				3-4 latki	5- latki	6-latki	
1.	2015/2016	46	2	24	22	-	-
2.	2016/2017	60	3	24	20	16	-

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2016/2017

Tabela 5 Liczba uczniów i oddziałów w PSP im. Jana Pawła II w Trzebiechowie

Lp.	Rok szkolny	Liczba uczniów w szkole	Liczba oddz.	Klasa															
				0	Ia	Ib	Ic	IIa	IIb	IIC	IIIa	IIIb	IVa	IVb	Va	Vb	VIa	VIb	
1.	2015/2016	231	13	-	17	17	16	22	19	23	24			16	15	14	16	16	16
2.	2016/2017	202	11	-	14			19	20	23	19	23	22		16	15	16	15	

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2016/2017

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Tabela 6 Liczba uczniów i oddziałów w PG w Trzebiechowie

Lp.	Rok szkolny	Liczba uczniów w szkole	Liczba oddziałów	Liczba uczniów w poszczególnych klasach					
				Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb
1.	2015/2016	88	5	24		14	16	17	17
2.	2016/2017	81	5	15	14	24		12	16

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2016/2017

W przedszkolu jest zauważalny wzrost liczby dzieci, dlatego też utworzono 3 grupy przedszkolne. Natomiast w szkole podstawowej gimnazjum nastąpił spadek liczby uczniów.

Poniżej zostaną przedstawione wyniki sprawdzianów dla poszczególnych szkół.

W roku szkolnym 2015/2016 do sprawdzianu szóstoklasistów przystąpiło 32 uczniów. Sprawdzenie składało się z 2 części: matematyczno-polonistycznej oraz z części językowej. Szkoła osiągnęła z obu części wyniki w niskim przedziale stanin.

W kwietniu 2016 odbył się ostatni sprawdzian szóstoklasisty.

Tabela 7 Wyniki sprawdzianu na zakończenie nauki w szkole podstawowej w latach 2015-2017 w pkt.

Lp.	Rok	Gmina	Powiat	Województwo	Okręg	
1.	2015	59%	61,25%	64,60%	64,94%	
2.	2016	j. polski	57,03%	66,43%	69,58%	68,77%
		matematyka	32,66%	47,60%	50,98%	51,64%
		j. angielski	54,56%	66,38%	70,48%	68,88%

Źródło: INFORMACJA O STANIE REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH GMINY W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

Poniżej przedstawione zostały wyniki egzaminów dla Publicznego Gimnazjum.

W roku szkolnym 2016/2017 do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 28 uczniów. Wyniki osiągnięte przez uczniów nie są zadowalające, trzeba jednak zaznaczyć wzrost wiedzy i umiejętności w zakresie historii (z 2 staninu na 4) i nauk przyrodniczych (z 2 staninu na 3).

Wyniki z matematyki, języka polskiego i języka angielskiego utrzymują się na tym samym poziomie.

Tabela 8 Wyniki egzaminu na zakończenie nauki w gimnazjum w latach 2015-2016

LP.	Rok	Egzamin	Gmina	Powiat	Województwo	Okręg
1.	2015	historia	61,50% stanin 2	62,53%	62,02%	62,36%
		j. polski	53,45% stanin 4	59,14%	59,75%	58,85%
		nauki przyrodnicze	43,97% stanin 3	47,87%	48,07%	48,70%
		matematyka	42,00% stanin 4	45,65%	45,84%	46,32%
		j. angielski	54,67% stanin 4	61,71%	64,88%	65,12%
		j. niemiecki	59,63% stanin 6	59,40%	57,12%	55,81%
2.	2016	historia	47,53% stanin 3	53,67%	54,52%	54,73%
		j. polski	61,44% stanin 3	65,03%	65,53%	65,53%
		nauki przyrodnicze	40,56% stanin 2	49,22%	49,75%	49,75%
		matematyka	42,47% stanin 4	47,43%	46,94%	46,94%

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

	j. angielski PP	59,00% stanin 4	60,64%	62,42%	62,42%
	j. niemiecki PP	62,20% stanin 6	65,87%	56,06%	56,06%

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2016/2017

Tabela 9 Wyniki egzaminu na zakończenie nauki w gimnazjum w 2017

LP.	Rok	Egzamin	III a	III b	Gmina	Powiat	Województwo	Okręg
3.	2017	historia	47,83% stanin 3	57,63% stanin 5	53,43% stanin 4	54,38%	57,12%	57,27%
		j. polski	60,00% stanin 3	62,00% stanin 3	61,00% stanin 3	64,01%	67,12%	66,57%
		nauki przyrodnicze	40,33% stanin 3	46,81% stanin 5	44,04% stanin 3	41,85%	44,74%	44,85%
		matematyka	31,83% stanin 3	44,06% stanin 5	38,82% stanin 4	49,03%	50,64%	50,92%
		j. angielski PP	53,50% stanin 3	55,19% stanin 4	54,46% stanin 4	57,67%	65,18%	65,57%

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych gminy w roku szkolnym 2016/2017

Zespół Edukacyjny w Trzbiechowie charakteryzuje się szczególną realizacją zadań na rzecz rozwoju społecznego i intelektualnego rozwoju. Organizuje szereg przedsięwzięć, w którym dzieci i młodzież mogą brać udział, dzięki czemu jednocześnie jest realizowana podstawa programowa z jednej strony, z drugiej działania szkoły stanowią ważny element budowania tożsamości lokalnej mieszkańców.

Uczniowie mają zapewnioną opiekę pedagoga szkolnego i logopedy. Uczniowie, którzy mają problemy w nauce mogą uczestniczyć w zajęciach wyrównawczych z różnych przedmiotów. Jednocześnie zapewnione są zajęcia dla dzieci i młodzież zapewniające możliwości rozwijania ich zainteresowań i zdolności.

Uczniowie szkoły brali udział w następujących przedsięwzięciach:

- ▶ Konkursy (językowe, czytelnicze, dotyczące zdrowego stylu życia itp.)
- ▶ Zawody sportowe szkolne i pozaszkolne (futsal, biegi, pika ręczna dziewcząt, piłka koszykowa dziewcząt, piłka nożna dziewcząt i chłopców itp.)
- ▶ Kampanie (mi.in. „5 porcji warzyw i owoców”, „Ekonomia na co dzień”, „Jedz smacznie i zdrowo”)
- ▶ Warsztaty profilaktyczne dla uczniów (m.in. „Nie pal przy mnie”, „Pozytywny świat”, „Świadomi w działaniu – zatrzymać przemoc”)
- ▶ Warsztaty profilaktyczne dla rodziców (m.in. „Motywowanie dziecka do nauki, wspieranie w pokonywaniu trudności”, „Wspieranie dziecka przedszkolnego”)
- ▶ Uroczystości szkolne i lokalne

W Zespole Edukacyjnym działają Samorzady uczniowskie oraz Szkolne Kluby Wolontariatu i PCK. W ubiegłym roku szkolnym szkoła miała bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych m.in.:

- kółka przedmiotowe;

- kółka zainteresowań (muzyczne, plastyczne, teatralne, sportowe, poetyckie, dziennikarskie);
- konsultacje przedmiotowe
- zajęcia rozwijające
- zajęcia wyrównujące.

Działania Zespołu Edukacyjnego promowane są w środowisku lokalnym oraz przedstawione są na stronie internetowej Zespołu Edukacyjnego: <http://www.zet.edu.pl/> 6

Działania i ogólna aktywność Zespołu Edukacyjnego stanowią ważny element w kształtowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców. Oferta przedsięwzięć dotyczy nie tylko samych uczniów, ale również rodziców co sprzyja również integracji międzypokoleniowej. Dodatkowo szkoła umożliwia uczniom działania wolontariackie, co również stanowi bazę kształtowania pozytywnych postaw obywatelskich w przyszłości i przyczynia się do kreowania wewnątrzsterownych postaw młodzieży wobec życia osobistego i społecznego.

W ramach wyznaczania obszaru rewitalizacji, konieczne było przeanalizowanie wskaźników w poszczególnych aspektach społecznych, tak aby możliwe było syntetyczne przedstawienie poszczególnych uwarunkowań społecznych i odniesienie ich do możliwych do realizacji przedsięwzięć. Jest to niezwykle istotne w ramach planów wyprowadzania z kryzysu obszaru zdegradowanego. Możliwość szczegółowej analizy wskaźników świadczących o liczebności osób korzystających z pomocy społecznej, a także stopnia występowania zachowań niezgodnych z prawem na danym obszarze pozwala na precyzyjne zdiagnozowanie poszczególnych ulic i wyznaczenie tych, które charakteryzują się szczególną koncentracją problemów społecznych. Ponadto biorąc pod uwagę sytuację demograficzną, która jest kluczową zmienną w kontekście analizy uwarunkowań społecznych, gdyż znaczna ilość osób starszych powoduje na danym obszarze konieczność podjęcia działań prowadzących do ich aktywizacji oraz przeciwdziałania wykluczeniu. Deficyt osób w wieku przedprodukcyjnym będzie również świadczył o mniejszym potencjale danego obszaru w przyszłości. Ważną zmienną jest również poziom bezrobocia, który wpływa na nasilanie się zachowań niezgodnych z prawem oraz narastaniu stopnia wykluczenia osób pozostających bez pracy.

Należy podkreślić, iż zmienne, które zostały wzięte pod uwagę wzajemnie na siebie wpływają, powodując stałe narastanie problemów na danym obszarze, szczególnie w kontekście ich wysokiego stopnia natężenia na poszczególnych ulicach oraz w poszczególnych miejscowościach.

---

⁶ INFORMACJA O STANIE REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH GMINY W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Tabela 10 Zestawienie danych w kontekście analizy uwarunkowań społecznych dla Gminy Trzebiechów

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Wskaźnik											
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Liczba niebieskich kart	Liczba interwencji Policji	Liczba osób uzależnionych	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
			Wielkość koncentracji problemów											
1.	Borek	130	1	2	1	5	0	6	0	5	1	33	22	3
2.	Gębice	57	2	0	1	1	0	0	0	3	0	10	5	4
3.	Ledno - Głęboka	169	4	4	7	10	0	7	0	3	2	44	15	11
4.	Głuchów	442	4	5	3	10	0	23	0	14	12	86	72	14
5.	Mieszkowo	61	0	0	1	1	0	5	0	3	0	10	10	2
6.	Ostrzyce	266	4	4	4	14	1	34	1	8	7	64	44	16
7.	Podlegórz	308	2	3	0	0	0	20	0	1	4	51	52	6
8.	Radowice	235	5	1	3	3	0	54	0	8	2	46	49	5
9.	Swarzynice	625	4	4	7	40	1	57	2	25	2	141	87	17
10.	Trzebiechów	1030	9	8	4	15	3	122	4	32	16	208	171	25
		3323	35	31	31	99	5	328	0	102	46	693	527	103

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Trzebiechów

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023

Tabela 11 Uwarunkowania społeczne – IMD społeczne dla obszaru Gminy Trzebiechów

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Wskaźnik												IMD SPOŁECZNE
			Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Liczba niebieskich kart	Liczba interwencji Policji	Liczba osób uzależnionych	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie	
			Wielkość koncentracji problemów												
1.	Borek	130	0,77	1,53	0,77	3,84	0	4,61	0	3,84	0,77	25,38	16,92	2,3	17
2.	Gębice	57	3,5	0	1,75	1,75	0	0	0	5,26	0	17,54	8,77	7,01	26
3.	Ledno Głęboka	169	2,36	2,36	4,14	5,91	0	4,14	0	1,77	1,18	26,03	8,87	6,5	40
4.	Głuchów	442	0,9	1,13	0,67	2,26	0	5,2	0	3,16	2,71	19,45	16,28	3,16	20
5.	Mieszkowo	61	0	0	1,64	1,64	0	8,19	0	4,91	0	16,39	16,39	3,27	18
6.	Ostrzyce	266	1,5	1,5	1,5	5,26	0,37	12,78	0,37	3	2,63	24	16,54	6,01	51
7.	Podlegórz	308	0,65	0,97	0	0	0	6,49	0	0,32	1,29	16,55	16,88	1,94	20
8.	Radowice	235	2,12	0,42	1,27	1,27	0	22,97	0	3,4	0,85	19,57	20,85	2,12	25
9.	Swarzynice	625	0,64	0,64	1,12	6,4	0,16	9,12	0,32	4	0,32	22,56	13,92	2,72	27
10.	Trzebiechów	1030	0,87	0,77	0,38	1,45	0,29	11,84	0,38	3,1	1,55	20,19	16,6	2,42	30
		3323	1,33	0,93	1,32	2,98	0,08	8,53	0,11	3,27	1,13	20,76	15,2	3,74	średnia 27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Trzebiechów

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

WIELKOŚĆ KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH												
ŚREDNIA W %												
Wartość stała	1,33	0,93	1,32	2,98	0,08	8,53	0,11	3,27	1,13	20,76	15,2	3,74
Przedział wartości	0,93 - 1,73	0,65 - 1,21	0,92 - 1,72	2,09 - 3,87	0,06 - 0,10	7,25 - 9,81	0,08 - 0,14	2,29 - 4,25	0,79 - 1,47	17,65 - 23,87	12,92 - 17,48	2,62 - 4,86
Poniżej średniej												
Średnia												
Powyżej średniej												

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION:

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono, do wartości ogólnej punktów przyznawanych za kolor czerwony, powinien zostać dopisany dodatkowo jeden punkt. Uzyskana wartość sumaryczna staje się podstawą do dopisania kolejnego punktu w przypadku wykrycia trzeciego obszaru oznaczonego na czerwono w danej jednostce analitycznej, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (4 punkty), 3 obszary (5 punktów). Niniejszy proces sumowania wartości powinien zostać powtórzony w odniesieniu do kolejnych obszarów oznaczonych na czerwono. Obszary oznaczone na inne kolory uzyskują odpowiednio: 2 punkty (kolor żółty), 1 punkt (kolor zielony).

Zapis matematyczny: Suma wartości społecznego IMD + ZIELONY (1 punkt) + ŻÓŁTY (2 punkty) + CZERWONY (3 punkty) + CZERWONY II (4 punkty) + CZERWONY III (5 punktów).

W ramach wyznaczania wartości średniej koncentracji problemów na danych obszarze przyjęto wskaźnik o odpowiednim odchyleniu punktowym (30% punktów liczonych od wartości stałej – wartość punktowa stałej od 0,1 do 5, biorąc pod uwagę wskaźnik najniższy oraz najwyższy wartości średniej). W przypadku wartości stałych powyżej 5 punktów przyjęto odchylenie na poziomie 15%, ze względu na węższe spektrum oddziaływania zjawisk.

Niniejsza analiza pozwala na określenie wartości liczbowych obowiązywania poszczególnych kolorów (zielonego, żółtego, czerwonego), jako stopnia natężenia problemów społecznych. Należy podkreślić, iż przyjęty sposób obliczeń zakłada nakładanie się problemów społecznych, które w przypadku wielokrotnego wystąpienia na danym obszarze sprawiają, iż staje się on obszarem o wysokiej liczbie deficytów utrudniających możliwość prowadzenia aktywizacji społecznej mieszkańców i wyprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej.

Analiza uwarunkowań społecznych nasuwa następujące wnioski:

1. Do **grup**, które przede wszystkim potrzebują wsparcia należą **osoby korzystające z pomocy społecznej bez względu na powód korzystania, osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz osoby w wieku poprodukcyjnym – seniorzy**.

Analiza danych z Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że są to kategorie osób, na które należy zwrócić uwagę w pracach rewitalizacyjnych.

Seniorzy stanowią kategorie osób, które należy chronić przed izolacją społeczną. Z drugiej strony, Seniorzy posiadają ogromne doświadczenie, zasób wiedzy również na temat społeczności lokalnej, co wydaje się ważne w kontekście włączenia ich jako kapitału społecznego do działań rewitalizacyjnych gminy. W związku z tym należy podjąć działania mające na celu aktywizację społeczną i edukacyjną osób starszych i stworzyć im do tego potrzebne odpowiednie warunki, aby aktywizacja była długofalowa i systematyczna. Osoby starsze posiadają również ogromne doświadczenie i wiedzę na temat lokalnej historii i kultury analizowanego obszaru. Należy ten zasób również wykorzystać w działaniach rewitalizacyjnych w celu budowania tożsamości lokalnej mieszkańców. Ważnym działaniem jest zachęcenie najmłodszego i najstarszego pokolenia do współpracy i wzajemnej wymiany doświadczeń i wiedzy na temat historii. Ważne jest również wykorzystanie w integracji społecznej potencjału jakim jest współpraca polsko – niemiecka, która daje możliwość wzajemnego poznawania się otwierania się szczególnie młodzieży na szereg możliwości współpracy w przyszłości.

2. Ponadto szczególną uwagę należy zwrócić na **osoby, które nie pracują i nie są również zarejestrowane jako osoby bezrobotne, szczególnie kobiety**, ponieważ ich potencjalna długa nieobecność na rynku pracy może w przyszłości wpływać negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne, na brak możliwości rozwoju ich nabytych kompetencji, na dewaluację już zdobytych umiejętności oraz na zabezpieczenie społeczne. Ponadto zapewnienie zatrudnienia kobietom być może w przyszłości ograniczy korzystanie z instrumentów pomocy społecznej – w tym korzystanie ze świadczeń i zasiłków. W ramach procesu rewitalizacji należy podjąć takie działania, które zaktywizują m.in. kobiety długotrwale bezrobotne, ale również pozostałe osoby, które w wyniku bezrobocia znajdują się w grupie osób wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do takich działań powinno należeć stałe wspieranie aktywności osób bezrobotnych, ich edukacja, która ostatecznie mogłaby prowadzić do wyjścia z kategorii osób wykluczonych.
3. Działania rewitalizacyjne powinny również uwzględnić możliwości ekonomiczne, gospodarcze i turystyczne gminy, ponieważ ułatwi to aktywizację zawodową i społeczną wyżej wymienionych grup i może **ograniczyć liczbę zasiłków i świadczeń**, z których obecnie korzystają mieszkańcy.
4. Należy również pamiętać, że wymienione grupy należy również zaktywizować pod kątem **społeczno – kulturowym**, a także historycznym, aby nie dopuścić do ich wykluczenia społecznego. Poprawienie infrastruktury przestrzennej i technicznej pozwoli na częstsze korzystanie z zasobów kulturalnych gminy, działalności wolontariackiej młodzieży i pozostałych mieszkańców oraz korzystanie z różnych

proponowanych w gminie form spędzania wolnego czasu. Ponadto istotne wydaje się podjęcie działań w ramach rewitalizacji, które wykorzystają specyfikę społeczności lokalnej pod względem kulturowym, organizacji imprez tematycznych charakterystycznych dla gminy i które jednocześnie w ten sposób będą budowały tożsamość lokalną mieszkańców. Ważne jest uwzględnienie w działaniach rewitalizacyjnych wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy, jakim chociażby jest okoliczna przyroda, aby aktywizować osoby, które są wykluczone bądź grozi im wykluczenie społeczne.

5. Z wypowiedzi osób znaczących w gminie wynika, że **mieszkańcy gminy są zagrożeni wykluczeniem ze względu na trudny dostęp do usług publicznych, do których zaliczamy między innymi opiekę medyczną. Zagrożeni są też pod względem trudności w dostępie do działań aktywizacji społecznej ze względu na brak właściwego transportu publicznego.**

Najważniejszym problemem jest trudność w aktywizacji społecznej mieszkańców i postawy roszczeniowe. Poza tym istniejące zasoby historyczne i kulturowe nie są w pełni wykorzystane, co przyczynia się do jeszcze większej degradacji obszaru, a tym samym do mniejszego zaangażowania mieszkańców w budowanie tożsamości lokalnej.

Na terenie Gminy Trzebiechów występują obszary popegeerowskie, na których mieszkańcy są narażeni na wykluczenie społeczne, ale przede wszystkim na izolację społeczną. Społeczności zamieszkujące tereny popegeerowskie charakteryzują się tym, że często są to zamknięte enklawy, które nie są aktywne społecznie i zawodowo. Sytuacja taka sprawia przekazywanie z pokolenia na pokolenie postaw biernych, co należy wykluczyć w długofalowych działaniach rewitalizacyjnych poprzez ich aktywizację społeczną.

Gmina Trzebiechów posiada potencjał w postaci zasobów naturalnych, które można wykorzystać dla działań aktywności sportowej, społecznej, działania mogą być skierowane do osób starszych. Może też być skierowana do młodzieży – miejsca do rodzinnego uprawiania sportu, wycieczki tematyczne, przy jednoczesnym wykorzystaniu kapitału społecznego jaki mogą się stać lokalni przewodnicy, liderzy społeczni, eksperci społeczni, którzy otrzymując wsparcie ze strony władz samorządowych będą inicjować lokalne działania społeczne. Ponadto wykorzystanie w odpowiedni sposób walorów przyrodniczych może przyczynić się z jednej strony do kształtowania postaw proekologicznych, z drugiej też strony przestrzeń może być wykorzystana do aktywizacji osób wykluczonych społecznie i zawodowo. Szczególnie skorzystałyby na tym osoby, które pozostają bezrobotne, do których wykorzystując odpowiednio przygotowaną infrastrukturę można by było kierować działania mające na celu ich aktywizację na rynku pracy.

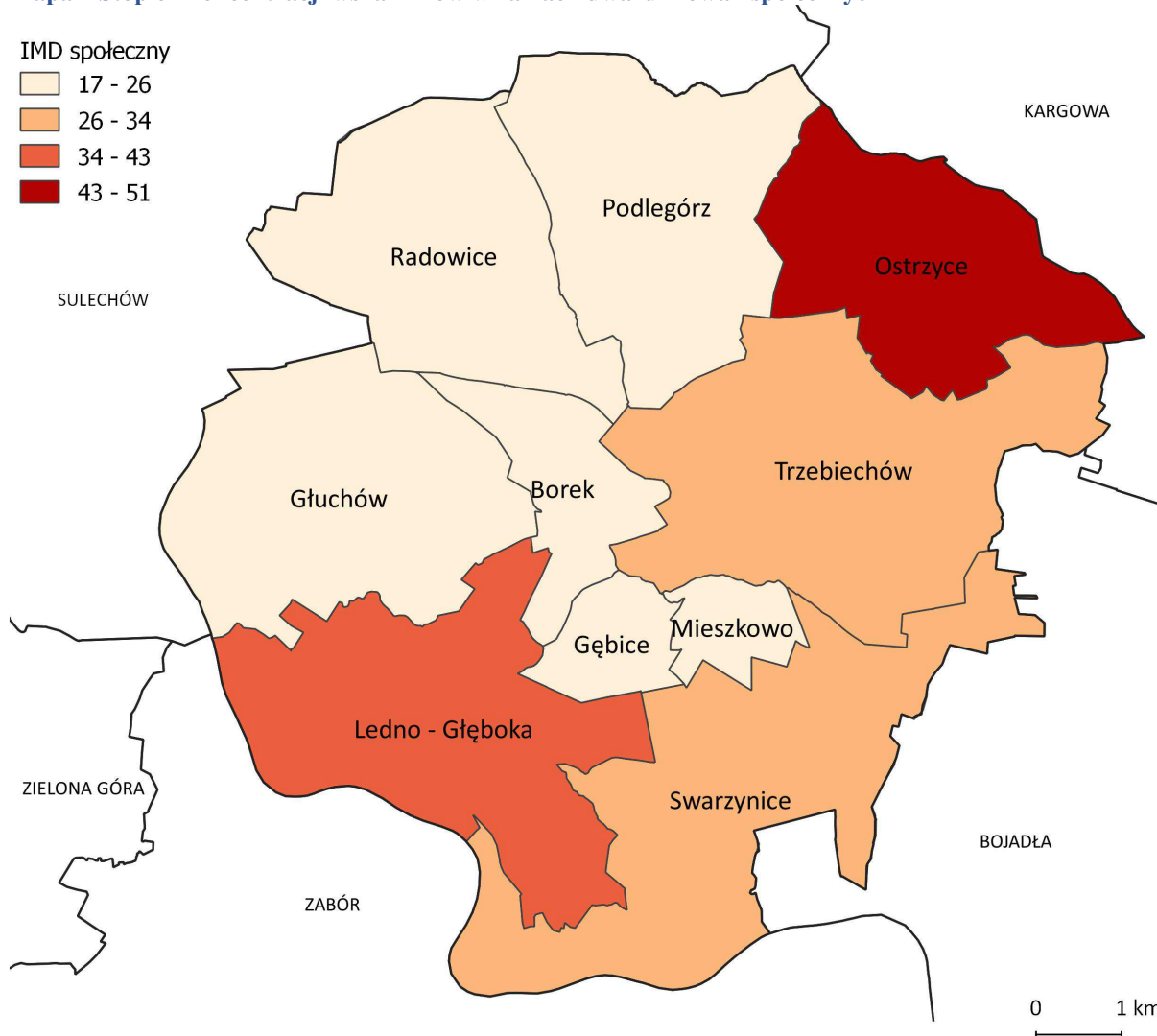
Ważne jest również stworzenie takich możliwości w przestrzeni gminy, aby można było realizować działania integrujące społeczność gminy. Najmłodsze i najstarsze pokolenie dzieli często przepaść w postaci realizowanych i oczekiwanych norm kulturowych, stąd często następuje szereg nieporozumień. **Warto jest wykorzystać potencjał jakie ze sobą niosą przedstawiciele najstarszego i najmłodszego pokolenia w celu wzajemnego poznawania się i wspomóc integrację międzypokoleniową odpowiednio do tego przygotowaną infrastrukturą. Zabiegi tego typu zmniejszą**

prawdopodobieństwo konieczności wyjazdów młodych ludzi poza granice Gminy Trzebiechów i jednocześnie mogą wskazać na nowe pola do działań dla najmłodszego pokolenia.

Ważne jest, aby uświadomić mieszkańcom znaczenie terenu, na którym mieszkają jednocześnie wykorzystując go systematycznie dla działań mających na celu ponowne włączenie osób odizolowanych społecznie i aby nie doprowadzić do ich ponownej izolacji. Ponadto zadbanie o tereny zielone na obszarach zdegradowanych przyczynić się może do zmiany ich funkcji i jednocześnie zwiększyć poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Mapa 1 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Uwarunkowania gospodarcze dotyczą przede wszystkim możliwości wykorzystania potencjału gospodarczego, ekonomicznego, ale przede wszystkim kapitału społecznego, dzięki którym rejon działalności gospodarczej zyskuje pod względem swojej atrakcyjności.

Na terenie Gminy Trzebiechów stwierdzono występowanie 24 podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze Regon w sektorze rolniczym (dla powiatu zielonogórskiego są to 328 podmioty), w sektorze przemysłowym 25 podmiotów (powiat zielonogórski – 664) i w sektorze budowlanym 36 podmioty (powiat zielonogórski – 1079 podmioty)⁷.

Ponadto na terenie gminy w 2016 roku istniało 999,5 podmiotów na 10 tys. mieszkańców zatrudniających do 9 pracowników; 18,6 podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników; 13,9 podmiotów zatrudniających od 50 do 249 pracowników i 4,6 podmiotów zatrudniających 250 osób i więcej.

Gmina Trzebiechów to również tereny popegeerowskie, na których występowały Państwowe Gospodarstwa Rolne. Wraz ze zmianą ustroju w Polsce zniknęła również potrzeba wspierania działalności tego typu gospodarstw. „Zmiany ustrojowe i transformacja gospodarcza, jakie miały miejsce po 1989 roku, przyniosły kres PGR -ów. Po wycofaniu dotacji państwowych, w wyniku reform gospodarczych w 1989, PGR -y w większości zbankrutowały, zostały przejęte przez Agencję Rynku Rolnego lub spółki pracownicze. Reguły szokowej terapii polskiej gospodarki, przyjęte w ramach reform gospodarczych na początku roku 1990, postawiły państwowe gospodarstwa rolne w trudnym położeniu. Proces urynkowania gospodarki był podstawą do przemian własnościowych i organizacyjnych, jak również zmian w systemie zarządzania w byłych PGR -ach. Uznano, że sprawą nadrzędną jest prywatyzacja PGR, a efekty ekonomiczne przyjdą jako efekt prywatyzacji”⁸

Spowodowało to jednocześnie wiele zmian w zakresie życia społecznego, przyczyniło się m.in. do trudności w kształtowaniu postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy. Pozostał potencjał jakim dysponowała gmina pod względem zasobów jaki była wtedy możliwa do uprawiania ziemia, jednak bez odpowiednio przygotowanego kapitału społecznego zaistniała trudność w motywowaniu mieszkańców do rozpoczynania własnej działalności gospodarczej. Było to między innymi efektem wcześniejszego stałego wsparcia PGR-ów, co doprowadziło do braku wykształcenia w mieszkańcach postaw przedsiębiorczych i zachowań wewnątrzsterownych.

Jednakże Gmina Trzebiechów charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności – 487.⁹

Poniższy wykres przedstawia liczbę jednostek wpisanych, nowo zarejestrowanych i wykreślonych z rejestru REGON.

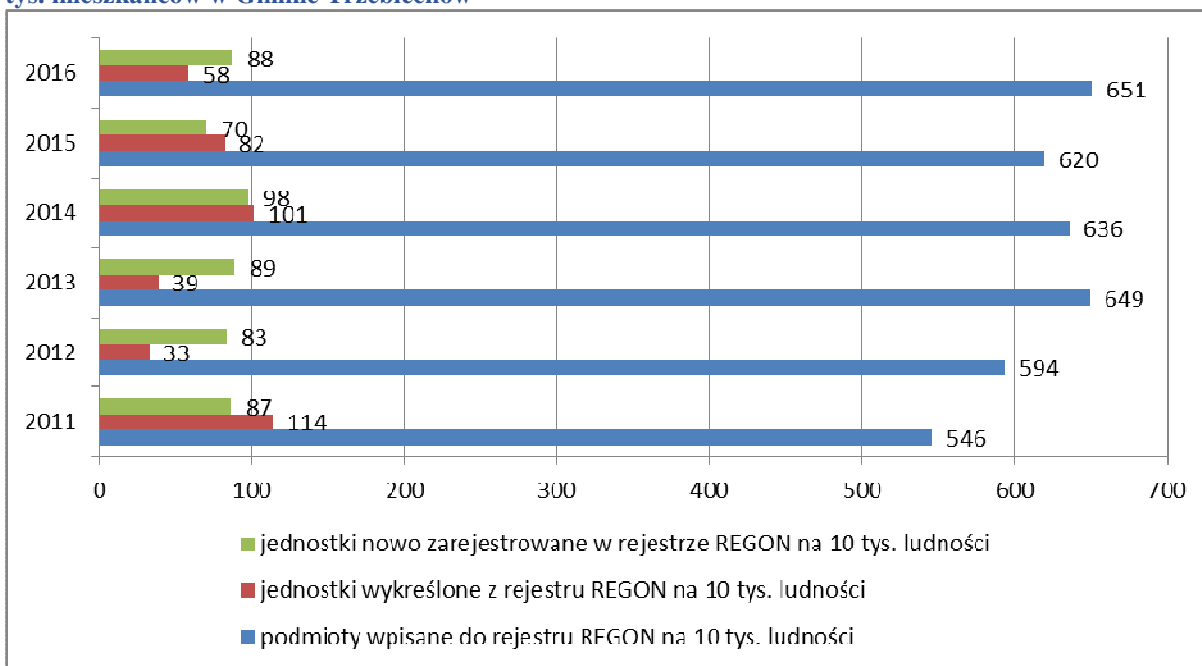
⁷ http://zielonagora.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_lubuskie/portrety_gmin/powiat_zielonogorski/Gmina_Trzebiechow.pdf , s.3

⁸ Diagnoza środowisk popegeerowskich, Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2 (8)/13, ss. 6-7

⁹ http://zielonagora.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_lubuskie/portrety_gmin/powiat_zielonogorski/Gmina_Trzebiechow.pdf s.3

Wykres 17 Liczba jednostek wpisanych, nowo zarejestrowanych i wykreślonych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

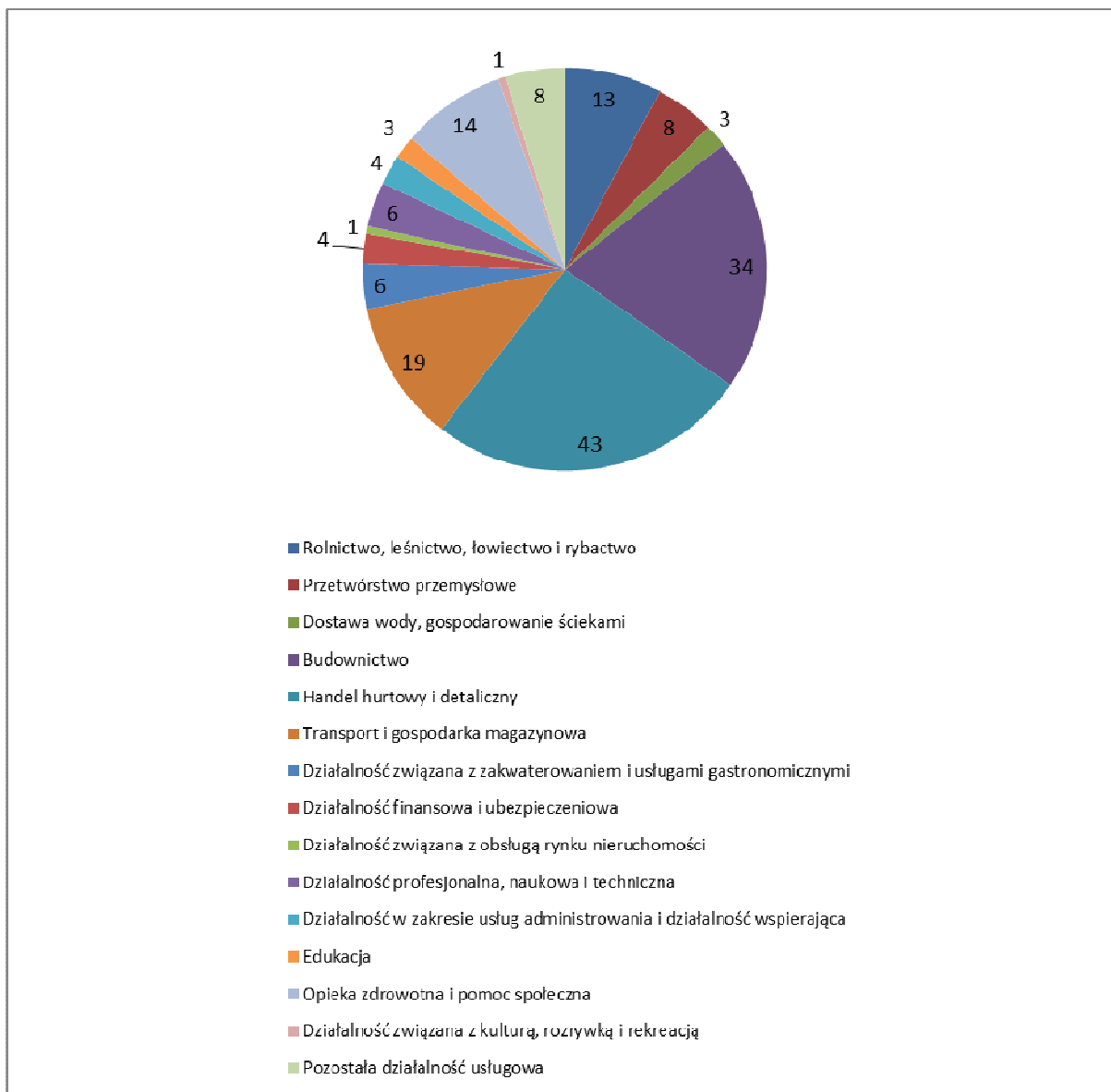
Na przestrzeni lat zwiększa się liczba podmiotów wpisanych do rejestru Regon, natomiast w przypadku podmiotów nowo zarejestrowanych oraz wykreślonych z rejestru Regon tendencja jest skokowa. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że zarówno w 2011, 2014 oraz w 2015 liczba jednostek wykreślonych z rejestru Regon jest większa niż liczba podmiotów nowo zarejestrowanych.

Poniższy wykres wskazuje, że działalność prowadzona przez osoby fizyczne opiera się przede wszystkim na handlu hurtowym i detalicznym oraz na budownictwie. Następnie jest transport i gospodarka magazynowa oraz pomoc i opieka społeczna. Jako ostatnie są usługi związane z obsługą rynku i nieruchomości oraz z działalnością kulturalną i rozrywką.

Gmina Trzebiechów to gmina charakteryzująca się szczególnymi walorami przyrodniczymi, które można by było wykorzystać jako bazę dla działalności kulturalnej i rozrywkowej, która mogłaby kierować swoje usługi szczególnie do osób starszych a także dla działań łączących najmłodsze i najstarsze pokolenie.

Wykres 18 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wg danych powierzchnia gminy Gmina Trzebiechów zajmuje powierzchnię 81 km² co stanowi ok. 5,2% powierzchni powiatu (1571 km²).¹⁰

Część powierzchni Gminy Trzebiechów mogą stanowić tereny do rozwijania działalności gospodarczej, opartej na hodowli i przetwórstwie. **Działalność ta może stanowić ważny element rozwoju gospodarczego gminy z jednej strony, z drugiej strony może przyczynić się również do budowania tożsamości lokalnej mieszkańców bazując na dobrach naturalnych gminy.**

Na terenie gminy do największych pracodawców należy firma BOMADEK, która zatrudnia ponad 350 pracowników.

Przedsiębiorstwo zostało wpisane do ewidencji działalności gospodarczej w roku 1991. Przedmiotem działalności jest ubój indyka i działalność handlowa.

¹⁰ Strategia Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015- 2022

Jest to nowoczesny zakład z bazą technologiczną, wdrożonym systemem zarządzania jakością i uprawnieniami eksportowymi. Baza surowcowa w całości opiera się na hodowli indyka w ramach Zrzeszenia Rolników i Producentów „INDYK LUBUSKI”.

Dzienna produkcja zakładu to około 150 ton żywca indyczego. W roku 2014 produkcja wyniosła 33 tys. ton. Ubój, chłodzenie oraz rozbiór odbywa się na jednej z najnowocześniejszych linii produkcyjnych w Polsce i Europie. Posiadamy wszelkie certyfikaty pozwalające na eksport naszych produktów. Produkty firmy z roku na rok zyskują nowych nabywców, co wskazuje na prawidłową strategię firmy odnośnie standardów jakościowych oraz szeroko rozwiniętego marketingu. W 2004 roku Bomadek otrzymał prawo ochronne na swój znak towarowy 11.

Gospodarka gminy Trzebiechów to przede wszystkim I sektor gospodarki narodowej, to jest rolnictwo i leśnictwo. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale do 10 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują na terenie gminy z licznymi. Użytki rolne stanowią 61,45 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 27,23 %, a pozostałe grunty i nieużytki 11,32 %. Struktura użytków rolnych kształtuje się w następujący sposób:

- ▶ grunty orne – 76,21 %;
- ▶ sady – 0,62 %;
- ▶ łąki – 17,04 %;
- ▶ pastwiska – 6,13 %.¹²

Poniższe dane przedstawiają współczynnik przedsiębiorczości, który jest wynikiem stosunku liczby podmiotów w danej miejscowości do liczby mieszkańców tej samej miejscowości. Współczynnik poniżej średniej oznacza słabo rozbudowaną przedsiębiorczość.

Tabela 12 Współczynnik przedsiębiorczości w Gminie Trzebiechów

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych	Wskaźnik przedsiębiorczości	poniżej średniej - stan zły
1.	Borek	130	2	1,53	tak
2.	Gębice	57	4	7,01	nie
3.	Ledno - Głęboka	169	3	1,77	tak
4.	Głuchów	442	14	3,16	tak
5.	Mieszkowo	6 1	7	11,47	nie
6.	Ostrzyce	266	8	3,00	tak

¹¹ <http://www.bomadek.com.pl/id/53> (data wyświetlenia 20.02.2018)

¹² Strategia Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015 – 2022

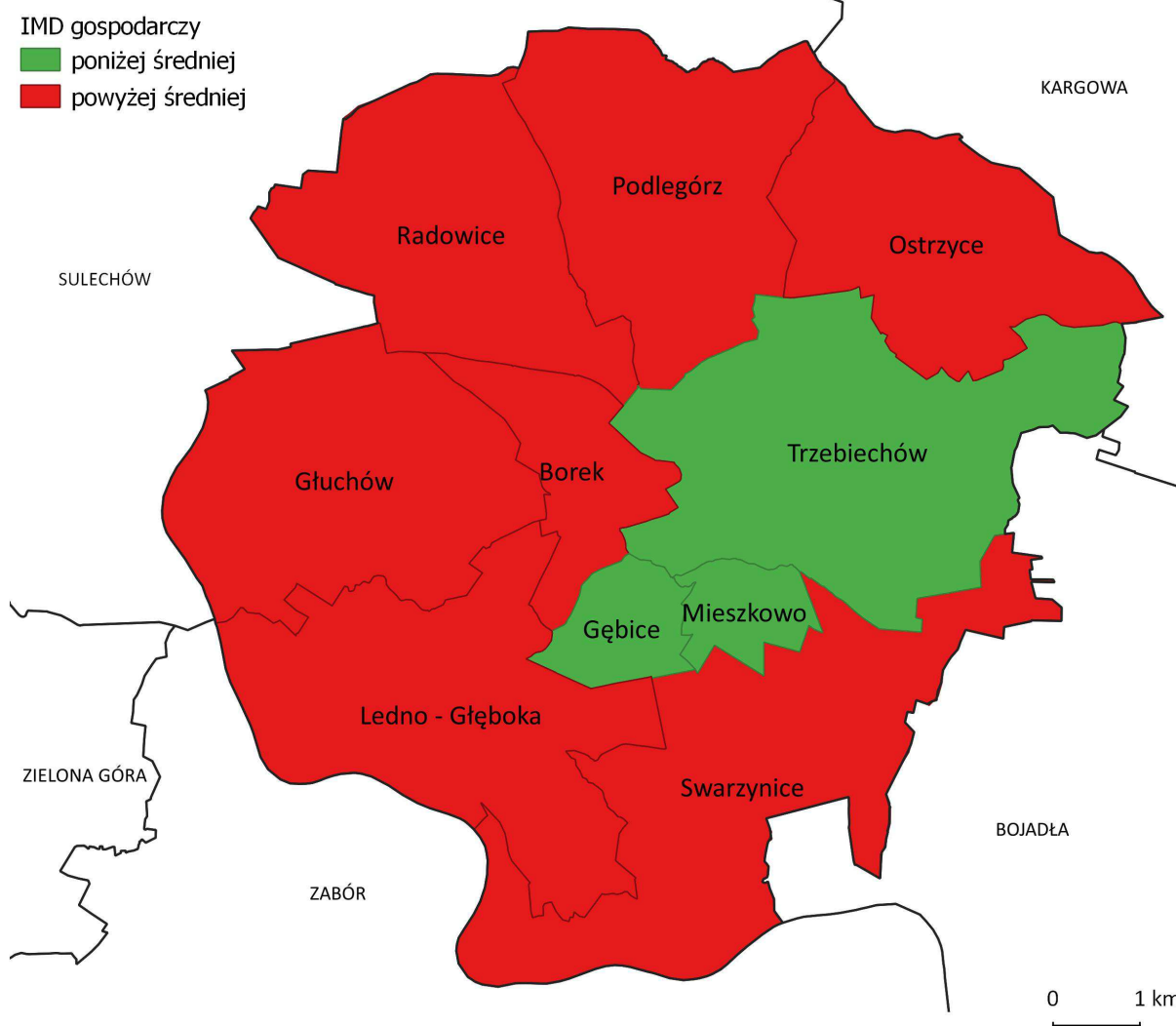
**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

7.	Podlegórz	308	13	4,22	tak
8.	Radowice	235	6	2,55	tak
9.	Swarzynice	625	18	2,88	tak
10.	Trzebiechów	1030	55	5,33	nie
		3323	130	średnia 4,29	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z CEiDG

Mapa 2 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań gospodarczych

Źródło: Opracowanie własne

Sytuacja, w której występuje niski wskaźnik przedsiębiorczości nie sprzyja kształtowaniu postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców. Przyczyny takiego zjawiska mogą być wielorakie: trudności w rozumieniu przepisów prawa, zbyt niska motywacja do prowadzenia własnej działalności gospodarczej,

trudności w uzyskaniu dofinansowania, a także brak wiedzy na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. **Równie istotnym czynnikiem, który może utrudniać kształtowanie się właściwych postaw przedsiębiorczych jest apatia społeczna i negatywne postawy wobec pracy, brak rozumienia potencjału jaki gmina posiada i jaki można wykorzystać w działalności przedsiębiorczej takiej jak na przykład niewielka hodowla produktów własnych w celach sprzedaży lokalnej.**

Ważne jest, aby w działaniach rewitalizacyjnych możliwe było wykorzystanie potencjału gminy do stworzenia odpowiednich warunków dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, **przede wszystkim w zakresie dostępności komunikacyjnej do obszarów, na których swoją działalność prowadzą przedsiębiorstwa oraz możliwości otrzymania pomocy ze strony podmiotów administracji samorządowej.**

Można również podkreślić, iż trudności z prowadzeniem działalności na obszarze wiejskim wynikają z większej trudności dostępu do wysokiej szybkości transmisji danych, co jest podstawą wielu nowych przedsięwzięć biznesowych.

Współczynnik poniżej średniej występujący w określonej jednostce może przyczyniać się do zmniejszania atrakcyjności danego terenu jako terenu znaczącego do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Skutkiem takiego zjawiska może też być odpływ młodych ludzi do większych miejscowości w celu szukania pracy.

Należy w ramach działań rewitalizacyjnych zadbać o kształtowanie postaw przedsiębiorczych, ale przede wszystkim o **propagowanie aktywnej postawy na rynku pracy, szkoleniu w celu kształtowania postaw opartych na działaniach wewnętrznych, zwłaszcza wśród osób długotrwale wykluczonych z powodu bezrobocia.** Ważne jest, aby w tym celu stworzyć w ramach działań rewitalizacyjnych odpowiednie warunki wraz z odpowiednią infrastrukturą, aby działania aktywizujące w sferze zawodowej osoby wykluczone przyniosły w przyszłości oczekiwany efekt. Warto przy tym wykorzystać zasoby naturalne gminy jak i również kapitał społeczny oraz zatrudnić odpowiednio wyszkolonych edukatorów, aby wspierali mieszkańców w kształtowaniu postaw przedsiębiorczych, a także w umiejętności poruszania się na rynku pracy. Konieczne jest również podjęcie działań mających na celu zaktywizowanie osób długotrwale bezrobotnych, które poprzez brak dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, stają się coraz bardziej wykluczone społecznie. Wymagają w związku z tym podjęcia działań specjalistycznych, które wpłyną na możliwość znalezienia przez nich pracy i powrotu do aktywności zawodowej. Niniejszą formą może być zarówno spółdzielnia socjalna, która wymaga działań aktywizacyjnych skoncentrowanych na aktywnej integracji zawodowej osób wykluczonych lub prace zlecone skoncentrowane na wykonywaniu określonych czynności mających na celu wdrożenie osób wykluczonych w aktywność zawodową.

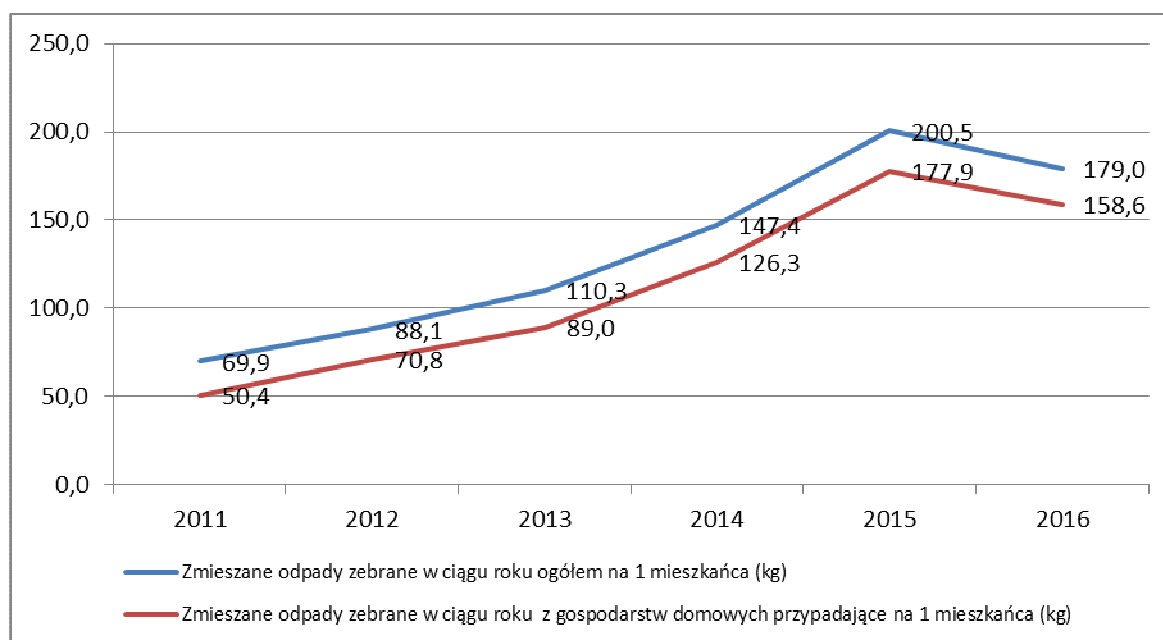
UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

Gmina Trzebiechów jest terenem bogatym w zasoby naturalnego środowiska, które stanowią ogromny potencjał, służący promocji i aktywności mieszkańców gminy oraz potencjalnych turystów. **Z wypowiedzi osób znaczących warto walory przyrodnicze wykorzystać w celu budowania tożsamości lokalnej zwłaszcza wśród mieszkańców najmłodszego pokolenia, aby w ich świadomości budować potencjał terenu w celu zapewnienia w przyszłości przyrodzie kapitału społecznego, który odpowiednio mógłby zadbać o walory przyrodnicze i właściwie promować ich znaczenie poza terenem gminy.**

Uwarunkowania środowiskowe to również analiza danych dotyczących odpadów komunalnych na terenie gminy. Analizując dane dotyczące zmieszanych odpadów można zauważyć, że wzrasta liczba odpadów z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca. Szczególnie wyraźnie wzrosty widać w 2015 roku.

W kontekście działań rewitalizacyjnych należy zwrócić na te kwestię również szczególną uwagę, ponieważ funkcjonowanie w środowisku zaśmieconym sprawia, że może obniżyć się motywacja do aktywizacji mieszkańców w zakresie działań na rzecz gminy, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że chętniej zadamy o środowisko, które jest już w jakimś stopniu zadbane. Daje to poczucie sprawstwa, dzięki któremu wzrasta motywacja do dalszych działań. Malejąca liczba odpadów może świadczyć o rozbudowanej świadomości ekologicznej, co może stanowić dobry zasób, który może być wykorzystany w działaniach rewitalizacyjnych w Gminie.

Wykres 19 Zmieszane odpady w ciągu roku w Gminie Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza uwarunkowań środowiskowych została dokonana na podstawie wskaźnika budynków, w których spalane są śmieci. **Wypowiedzi osób znaczących w gminie wskazują, że opalanie budynków**

śmieciami stanowi wyraźny problem środowiskowy, co jednocześnie generuje problemy w zakresie uwarunkowań społecznych (aktywność społecznie niepożądana).

Tabela 13 Uwarunkowania środowiskowe w Gminie Trzebiechów

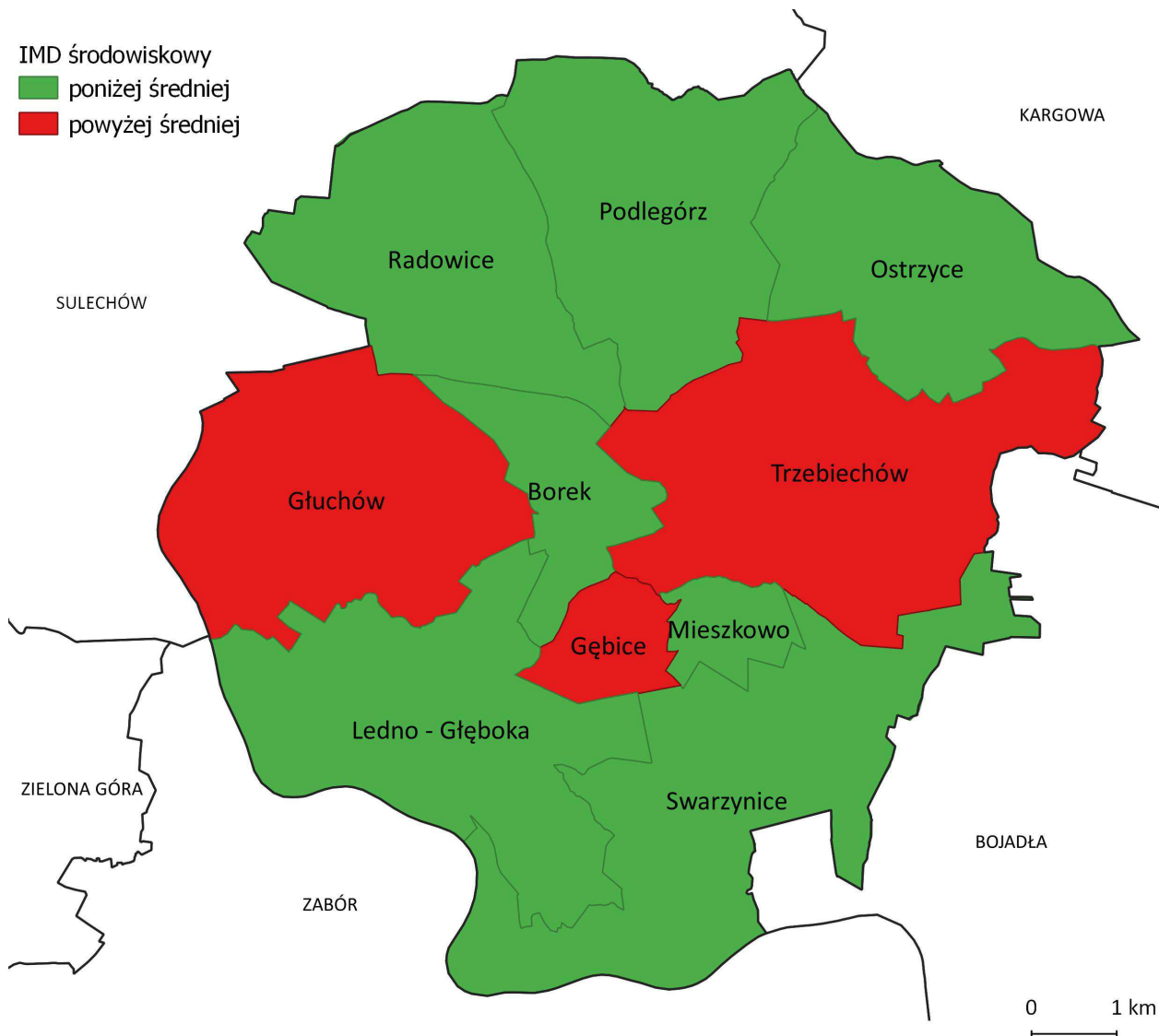
Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Liczba budynków	Szacunkowa liczba budynków, w których spalane są śmieci	Wskaźnik budynków, w których spalane są śmieci - powyżej średniej stan zły
1.	Borek	130	31	2	6,45
2.	Gębice	57	13	3	23,07
3.	Ledno - Głęboka	169	20	4	20
4.	Głuchów	442	102	12	11,76
5.	Mieszkowo	61	16	1	6,25
6.	Ostrzyce	266	77	7	9,09
7.	Podlegórz	308	74	6	8,1
8.	Radowice	235	56	4	7,14
9.	Swarzynice	625	107	8	7,47
10.	Trzebiechów	1030	202	24	11,88
		3323	698	61	średnia 11,12

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy

Wskaźnik powyżej średniej oznacza zdegradowanie obszaru pod względem uwarunkowań środowiskowych.

Mapa 3 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań środowiskowych

Źródło: Opracowanie własne

Ważne jest więc, aby w ramach działań rewitalizacyjnych wykorzystać walory przyrodnicze jakie posiada gmina i na tej bazie realizować działania aktywizujące społeczność lokalną również w celu budowania postaw proekologicznych. Umocni to jednocześnie w mieszkańcach przekonanie, że otoczenie, w którym funkcjonują daje im korzyści nie tylko przyrodnicze, ale również takie, które przyczyniają się do integracji społecznej i promocji gminy.

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne będą analizowane pod kątem dostępności sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej oraz pod kątem dostępności obiektów kulturalnych i sportowych. Należy podkreślić, iż dostępność mieszkańców do sieci kanalizacyjnej jest ważnym czynnikiem w kontekście zapewnienia podstawowych potrzeb mieszkańców. W związku z tym obszary, na których występuje dostęp do kanalizacji można uznać za w mniejszym stopniu wymagające odnowy oraz

przeciwdziałania zjawiskom kryzysowym. Kanalizacja wpływa na wyższy komfort życia osób, ale również mniejsze skażenie środowiska. Natomiast dostępność do obiektów kulturalnych i sportowych stanowi ważny element aktywizacji i integracji społecznej. Obiekty, które nie są w odpowiednim stopniu modernizowane wpływają na pogorszenie funkcji użytkowych i obniżenie ich parametrów technicznych. Ma to również bezpośredni wpływ na estetykę obszaru oraz możliwość wystąpienia zachowań niepożądanych, które koncentrują się na obszarach sprzyjających picciu alkoholu, czyli zaniedbanych i pozostających na uboczu.

Tabela 14 Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne w Gminie Trzebiechów – małe IMD

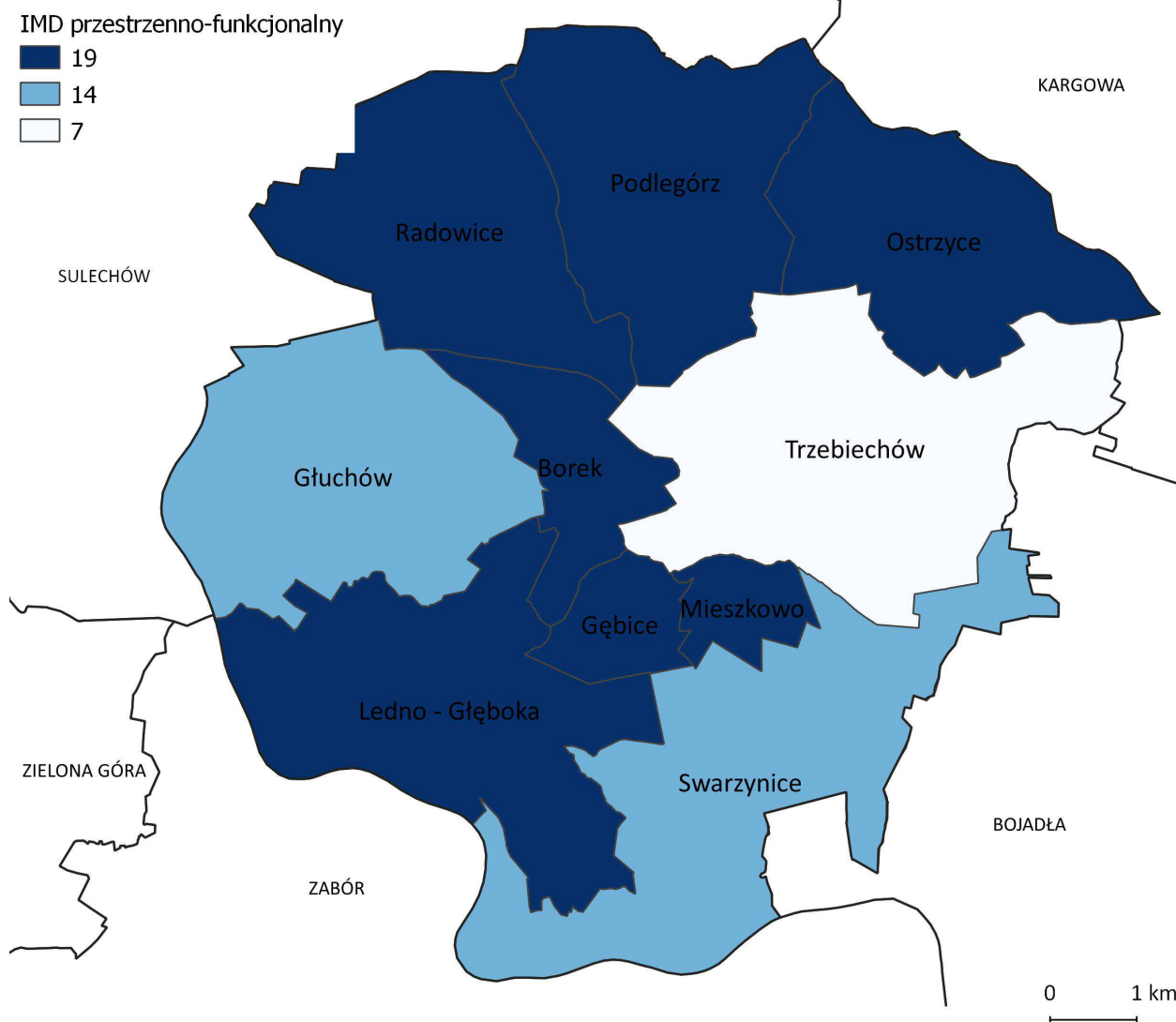
Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Dostępność sieci kanalizacyjnej (0 -brak; 1 - dostępność)	Dostępność sieci wodociągowej (0 -brak; 1 - dostępność)	Dostępność sieci gazowej (0 -brak; 1 - dostępność)	Dostępność lub zły stan obiektów kulturalnych (bibliotek, kin, teatrów, świetlic, domów kultury itp.) - poniżej średniej stan zły	Dostępność lub zły stan obiektów sportowych (stadionów, hal sportowych, basenów, boisk itp.) - poniżej średnie stan zły	małe IMD
1.	Borek	130	0	1	0	1	0	19
2.	Gębice	57	0	1	0	0	0	19
3.	Ledno - Głęboka	169	0	1	0	1	0	19
4.	Głuchów	442	0	1	0	1	1	14
5.	Mieszkowo	61	0	1	0	1	0	19
6.	Ostrzyce	266	0	1	0	1	0	19
7.	Podlegórz	308	0	1	0	1	0	19
8.	Radowice	235	0	1	0	1	0	19
9.	Swarzynice	625	0	1	0	1	1	14
10.	Trzebiechów	1030	1	1	0	5	1	7
		3323				średnia 1,3	średnia 0,3	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Trzebiechów.

Obszar gminy to takie uwarunkowania przestrzenne, które pozwalają na wykorzystanie ich w celu rozwoju gminy zarówno pod względem funkcjonalnym jak i gospodarczym. Oprócz zabytków, starych budynków i dostępnej infrastruktury należy pamiętać, aby w sposób funkcjonalny wykorzystać również krajobraz i środowisko, na którym można zorganizować przestrzeń użytku turystycznego, ale również publicznego – poprawa stanu parków, skwery, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, ale również przyciągnie turystów i potencjalnych inwestorów.

Mapa 4 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych

Źródło: Opracowanie własne

Analiza uwarunkowań przestrzenno – funkcjonalnych ukazuje problemy, które należy uwzględnić w działaniach rewitalizacyjnych całej gminy. Szczególnie należy zwrócić uwagę na przestrzeń, którą należy stworzyć, aby działania rewitalizacyjne były możliwe do realizacji i zapewniły w przyszłości ciągłość osiągniętych w procesie rewitalizacji. **W ramach odpowiednio przygotowanej przestrzeni będzie wówczas możliwe zaktywizowanie kategorii osób wykluczonych : osoby starsze, osoby w wieku przedprodukcyjnym i również osoby, które korzystają z pomocy społecznej. Ważne jest, aby wykreować miejsca, gdzie osoby starsze i młodsze będą w stanie korzystać z usług publicznych oraz różnorodnych form aktywizacji społecznej.** W ramach uwarunkowań przestrzenno – funkcjonalnych należy przede wszystkim zadbać o następujące kwestie:

- W ramach działań rewitalizacyjnych należy przystosować pomieszczenia na organizację spotkań, imprez i warsztatów kulturalnych, działań zachęcających społeczność do zachowań prospołecznych i przedsiębiorczych w celu zaktywizowania mieszkańców gminy, szczególnie na

obszarach zdegradowanych wśród mieszkańców wykluczonych społecznie bądź też zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby starsze, bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami). Działania te mają na celu również kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców, a także włączenie do życia społecznego osoby społecznie wykluczone

- Istotna jest również potrzeba stworzenia funkcjonalnej przestrzeni dla aktywizacji zawodowej mieszkańców wykluczonych społecznie. Wydaje się być elementem niezbędnym, aby w procesie rewitalizacji wykreować miejsce, które będzie odpowiednie do prowadzenia warsztatów dla osób długotrwale bezrobotnych, wyposażenie tego miejsca we właściwe temu celowi stanowiska konsultacyjne i warsztatowe. Ponadto przystosowanie przestrzeni funkcjonalnie dla celów aktywizacji zawodowej przyczyni się do wzmocnienia więzi społecznej osób bezrobotnych oraz pozwoli im zobaczyć, że nie są odizolowani w swoim problemie, pracując we wspólnej przestrzeni z innymi bezrobotnymi osobami.
- Równie ważne jest wspieranie działań integracyjnych wśród mieszkańców poprzez stworzenie im odpowiedniej infrastruktury na świeżym powietrzu. Gmina Trzebiechów jest miejscem atrakcyjnym przyrodniczo, dlatego też należałoby w ramach działań rewitalizacyjnych zadbać o zapewnienie odpowiedniej przestrzeni dla integracji na zewnątrz, którą można by wykorzystać bez względu na pogodę.

UWARUNKOWANIA TECHNICZNE

Mając na względzie uwarunkowania techniczne, które w bezpośredni sposób wpływają na jakość życia mieszkańców przeprowadzono analizę głównego przekładający się na możliwość uznania danego obszaru za wymagający podjęcia działań rewitalizacyjnych. Jako wskaźnik przyjęto liczbę budynków wymagających remontu w stosunku do ogólnej liczby budynków.

Tabela 15 Uwarunkowania techniczne w Gminie Trzebiechów

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Liczba budynków	Liczba budynków wymagających remontu	Wskaźnik budynków wymagających remontu - powyżej średniej - stan zły
1.	Borek	130	31	10	32,25
2.	Gębice	57	13	4	30,77
3.	Ledno - Głęboka	169	20	8	40
4.	Głuchów	442	102	39	38,23
5.	Mieszkowo	61	16	9	56,25
6.	Ostrzyce	266	77	18	23,37

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

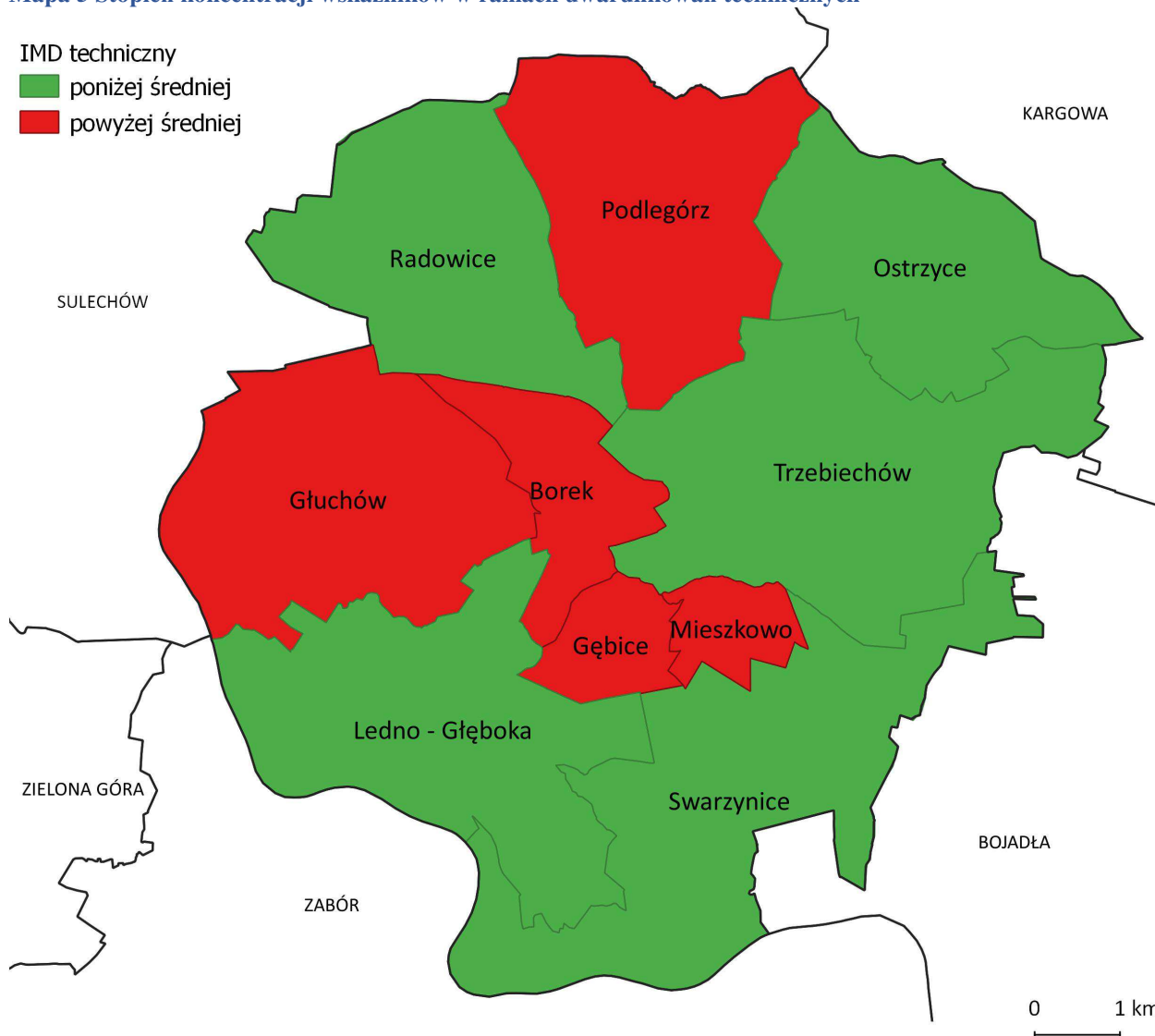

7.	Podlegórz	308	74	23	31,08
8.	Radowice	235	56	8	14,28
9.	Swarzynice	625	107	26	24,29
10.	Trzebiechów	1030	202	34	16,83
		3323	698	179	średnia 30,73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Trzebiechów

Mapa 5 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań technicznych

IMD techniczny
■ poniżej średniej
■ powyżej średniej

Źródło: Opracowanie własne

Jako obszar zdegradowany uznano te, gdzie występuje wskaźnik powyżej wyznaczonej średniej dla gminy. Wielość budynków wymagających remontu wpływa negatywnie na codzienną jakość życia mieszkańców oraz kształtowanie się wśród nich aktywnych postaw i chęci działania na rzecz społeczności

lokalnej. Dodatkowo taka sytuacja kształtuje negatywny obraz na temat wizerunku gminy na tle innych gmin i w świadomości mieszkańców Gminy Trzebiechów.

DROGI I TRANSPORT PUBLICZNY

Na terenie Gminy Trzebiechów występują następujące rodzaje dróg:

► Drogi wojewódzkie:

Sulechów – Radowice – Trzebiechów – Swarzynice - Sława (nr 278)

► Drogi powiatowe:

Trzebiechów – Ostrzyce – Smolno Wielkie – droga nr 1192F (5,07 km)

Trzebiechów – Głuchów – do drogi wojewódzkiej nr 278 - droga nr 1199F (8,47 km)

Radowice – Podlegórz – Trzebiechów - droga nr 1198F (3,361 km)

Trzebiechów – Mieszkowo – droga nr 1200F (1,67 km)

► Drogi gminne, które realizują połączenia zewnętrzne gminy bliskiego zasięgu, wewnątrz gminne oraz obsługują przyległe gospodarstwa i tereny rolne.¹³

Istotnym wątkiem, który należy tu poruszyć jest niebezpieczeństwo jakie niesie ze sobą ruch na drodze wojewódzkiej nr 278, która przebiega przez Trzebiechów. Ze względu na duży ruch na tym odcinku miało tutaj już miejsce wiele wypadków, również śmiertelnych. **Z wypowiedzi osób znaczących wynika, że ważne jest przekształcenie tego odcinka, który mógłby być bardziej bezpieczny dla ruchu pieszego, w czym mogła by pomóc częściowa wycinka drzew oraz zasadzenie nowych drzew jednak w innej lokalizacji.**

W związku z trudnościami wynikającymi z rozwiązaniem problemu odbyły się na terenie Trzebiechowa już trzy pikety, w trakcie których fragment drogi był zablokowany dla ruchu samochodowego, aby mieszkańcy mogli wyrazić swoje zdanie na temat niebezpieczeństwa. Pikety odbywają się pod hasłami: „Żądamy remontu drogi 278”, „Zbyt wielu nas tu ginie” czy „Nie jesteśmy gorsi, dobra droga też nam się należy”¹⁴

Aktywność mieszkańców pod tym względem świadczy o świadomości zagrożenia i chęci działania na rzecz wysłuchania ich racji.

Komunikacja transportem publicznym jest utrudniona. Najwięcej połączeń odnotowuje się na trasie Trzebiechów – Sulechów, które obsługują różne przedsiębiorstwa transportowe. Stąd też trudność w aktywizacji społecznej mieszkańców, zwłaszcza tych, którzy swoich samochodów nie posiadają.

Analiza stanu dróg pozwala na wskazanie obszarów, które posiadają wyższy potencjał rozwojowy ze względu na lepszą jakość dróg i zapewnienie mieszkańcom wyższego stopnia dostępności komunikacyjnej oraz obszarów, na których istnieje utrudniona możliwość przemieszczania się ze względu na stan drogi, co wpływa na trudniejszą możliwość jego rozwoju i eliminacji stopnia natężenia problemów społecznych.

¹³ Strategia Gminy Trzebiechów na lata 2015 - 2022

¹⁴ http://trzebiechow.pl/wiadomosci/1/wiadomosc/128678/jii_pikiet_a_w_sprawie_remontu_drogi_wojewodzkiej_nr_278 (data wyświetlenia 21.02.2018)

(data

INTERNET W GMINIE TRZEBIECHÓW

Ważnym elementem rozwoju gminy jest możliwość przyłączenia gminy do Internetu poprzez światłowód. Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego, Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego i Orange Polska powołał Lubuską Unię Światłowodową, której celem jest budowa infrastruktury światłowodowej w całym województwie. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej i Orange Polska.¹⁵ Na terenie gminy obecnie trwa akcja, która zachęca mieszkańców do wypełnienia odpowiedniej deklaracji dotyczącej możliwości korzystania z proponowanej usługi. **Zwiększenie się możliwości technicznych pod względem dostępności do szybkiego Internetu zwiększa jednocześnie możliwości zachęcania potencjalnych przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej a także ogólnie przyczynia się do zniwelowania wykluczenia cyfrowego.**

Zły stan dróg oraz brak oświetlenia i chodników może w znaczącym stopniu wpływać na degradację terenów nie tylko pod względem ekonomicznym czy technicznym, ale przede wszystkim pod względem społecznym. Brak możliwości bezpiecznego poruszania się na terenie gminy determinuje niską aktywizację mieszkańców, a tym samym jeszcze bardziej może obniżyć aktywność osób starszych, które mogłyby uczestniczyć w organizowanych dla nich spotkaniach. Jednocześnie może to być powód obniżający motywację do organizacji działań dla najmłodszego pokolenia, które w przyszłości będzie odpychało ze wsi do miejskich aglomeracji.

Diagnoza wykazała, że istnieje potrzeba zadbania o techniczne uwarunkowania w ramach procesów rewitalizacyjnych w celu odnowienia obszarów zdegradowanych oraz w celu wsparcia osób wykluczonych społecznie bądź też zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- ✓ Należy w ramach działań rewitalizacyjnych odnowić budynki zdewastowane w celu poprawienia jakości życia mieszkańców i możliwości prowadzenia aktywizacji mieszkańców z użyciem zasobów kulturowych. Szczególnie ważne jest wykorzystanie do tego istniejących zasobów historycznych, aby nie tylko służyły mieszkańcom, ale również zachęcały turystów do odwiedzania gminy częściej.
- ✓ Zdiagnozowano potrzebę zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, którą można uzyskać poprzez przystosowanie budynków, gdzie można stworzyć miejsca do wspólnego spędzania czasu, co może przyczynić się do zwiększenia integracji społecznej, a tym samym do niwelowania zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób wykluczonych społecznie.

¹⁵ <http://trzebiechow.pl/wiadomosci/1/wiadomosc/123219/internet-po-swiatlowodzie-ultraszybki-w-naszej-gminie>
(data wyświetlenia 21.02.2018)

(data

Zdjęcie 9 Rozpoznanie obszarów rewitalizacji w ramach spacerów studyjnych - Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne

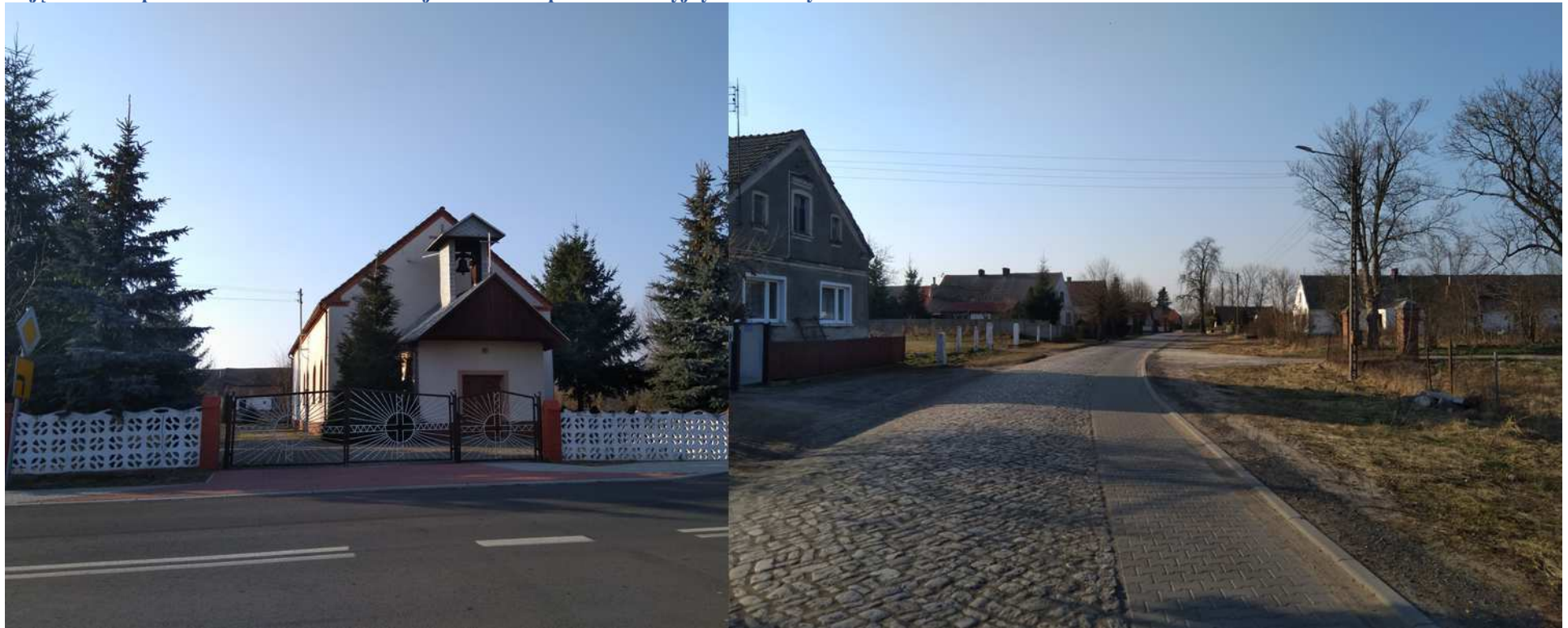
Zdjęcie 10 Rozpoznanie obszarów rewitalizacji w ramach spacerów studyjnych – Swarzynice

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 11 Rozpoznanie obszarów rewitalizacji w ramach spacerów studyjnych – Ostrzyce

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 12 Rozpoznanie obszarów rewitalizacji w ramach spacerów studyjnych – sołectwo Ledno-Głęboka

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podsumowując proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowiła analiza, w której wykorzystane zostały obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Obszary zdegradowane zostały wyznaczone ze względu na dane ilościowe, ale również ze względu na dane jakościowe, które zostały uzyskane podczas prowadzonych warsztatów rewitalizacyjnych. Dane te stanowią ważną wartość w analizie i w przygotowaniu programu. Analiza wszystkich powyższych uwarunkowań pozwoliła na wyodrębnienie obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych. Analiza obejmowała ocenę wartości wskaźników na podstawie danych zebranych z instytucji i udostępnionych przez podmioty publiczne w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Szczegółowa analiza prowadzona była w odniesieniu do jednostek analitycznych, do których zakwalifikowane zostały sołectwa.

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk **w sferze społecznej** dokonano oceny następujących wskaźników z tego zakresu:

- Liczba osób korzystających z zasiłków stałych;
- Liczba osób korzystających z zasiłków okresowych;
- Liczba osób korzystających z zasiłków celowych;
- Liczba osób korzystających z pomocy na dożywianie dzieci;
- Liczba niebieskich kart;
- Liczba interwencji policji;
- Liczba osób uzależnionych;
- Liczba osób migrujących z obszaru gminy;
- Liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
- Liczba osób bezrobotnych.

Analiza danych statystycznych pozwoliła na określenie wskaźnika pozwalającego ocenić natężenie negatywnych zjawisk **w sferze gospodarczej**:

- Współczynnik przedsiębiorczości (Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do liczby ludności danego obszaru)

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk **w sferze środowiskowej** dokonano oszacowania liczby budynków, w których spalane są przez mieszkańców śmieci.

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dokonano oceny wskaźników:

- Dostępność sieci wodociągowej
- Dostępność sieci kanalizacyjnej

- Dostępność sieci gazowej
- Dostępność lub zły stan obiektów kultury
- Dostępność lub zły stan obiektów sportowych (stadionów, hal sportowych, basenów, boisk itp.)

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w sferze technicznej dokonano oceny wskaźnika:

- Liczba budynków wymagających remontu.

Trzebiechów to gmina, gdzie występuje obciążenie problemowymi miejscowościami popegeerowskimi. Problemy związane z funkcjonowaniem na obszarze popegeerowskim, to przede wszystkim dziedziczenie biedy, a tym samym duża liczba osób korzystająca z zasiłków, ukryte bezrobocie. Na terenach popegeerowskich kształtuje się często kultura biedy, specyficzne schematy zachowań, które przekazywane z pokolenia na pokolenie sprawiają trudność w wykorzystaniu potencjału Gminy. Tereny popegeerowskie powinny być szczególnie uwzględnione w procesie rewitalizacji, gdyż zakłada ona aktywność społeczną w celu zmniejszenia się problemów w innych strefach .

Tabela 16 Podsumowanie uwarunkowań – IMD dla Gminy Trzebiechów

Lp.	Sołectwa	Liczba ludności	Wskaźniki					IMD łącznie
			IMD społeczne	Uwarunkowania gospodarcze	Uwarunkowania środowiskowe	IMD Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne	Uwarunkowania techniczne	
1.	Borek	130	17	3	1	19	4	44
2.	Gębice	57	26	1	3	19	4	53
3.	Ledno - Głęboka	169	40	3	1	19	1	64
4.	Głuchów	442	20	3	4	14	5	46
5.	Mieszkowo	61	18	1	1	19	3	42
6.	Ostrzyce	266	51	3	1	19	1	75
7.	Podlegórz	308	20	3	1	19	4	47
8.	Radowice	235	25	3	1	19	1	49
9.	Swarzynice	625	27	3	1	14	1	46
10.	Trzebiechów	1030	30	1	3	7	1	42
		3323						

Źródło: Opracowanie własne

Metodologia liczenia Index of Multiple Deprivation: 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 4), 3 obszary (3 punkty + 4 + 5). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 1 punkt (kolor zielony) lub suma z poszczególnej kolumny w uwarunkowaniu. Do każdego sołectwa doliczono dodatkowo wartość IMD w ramach uwarunkowań gospodarczego, środowiskowego, przestrzenno- funkcjonalnego i technicznego, celem otrzymania IMD ogólnego. Przeprowadzona analiza uwarunkowań społecznych pozwoliła na wyznaczenie obszarów na terenie gminy, które uzyskują szczególnie wysokie wyniki w ramach analizy uwarunkowań społecznych. Obszary, na których wartość uwarunkowań w obszarze społecznym przewyższyła średnią zostały oznaczone kolorem i obejmują sołectwa ze wskaźnikiem IMD (27 i powyżej). Niniejszy wskaźnik został przyjęty ekspercko, na podstawie średniej wartości IMD osiągniętej na wszystkich obszarach, ze względu na konieczność wskazania obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych. Przyjęta wartość została wyznaczona na podstawie przekroczenia wartości średniej i wynika z wysokiej koncentracji problemów na wskazanych obszarach. Należy podkreślić, iż ważną determinantą w zakwalifikowaniu obszaru jako wymagającego rewitalizacji, było uwzględnienie wysokiego poziomu deficytów społecznych, który był niezbędny, aby teren został zaliczony do obszarów rewitalizacji. Jednakże w kontekście IMD łącznego, kluczowe było również wystąpienie przynajmniej jednej koncentracji negatywnego uwarunkowania w pozostałych obszarach, aby obszar sołectwa został uznany za wymagający rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez 927 mieszkańców, co stanowi 27,9% mieszkańców i obejmuje powierzchnię 230,1 ha, co stanowi 2,8% w stosunku do całkowitej powierzchni gminy wynoszącej 8 094,3 ha.

Należy podkreślić, iż obszar rewitalizacji objął wybrane obszary miejscowości, które w ramach prac Zespołu ds. rewitalizacji oraz analizy eksperckiej zostały wyznaczone jako tereny o największym stopniu degradacji, na których potrzeba podjęcia działań rewitalizacyjnych jest największa. Jednocześnie na danych obszarach istnieje potencjał rewitalizacyjny, co oznacza, iż istnieje na ich obszarze potencjał do wykorzystania zdegradowanych obiektów lub miejsc wyróżniających się, które posiadają historyczne znaczenie.

Obszar zdegradowany oraz rewitalizacji wyznaczony został w odniesieniu do obszarów zabudowanych infrastrukturą mieszkaniową oraz działek, na których możliwe byłoby prowadzenie działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na marginalizowanie deficytów czterech sołectw:

- ✓ Ledno- Głęboka;
- ✓ Ostrzyce;
- ✓ Swarzynice;
- ✓ Trzebiechów.

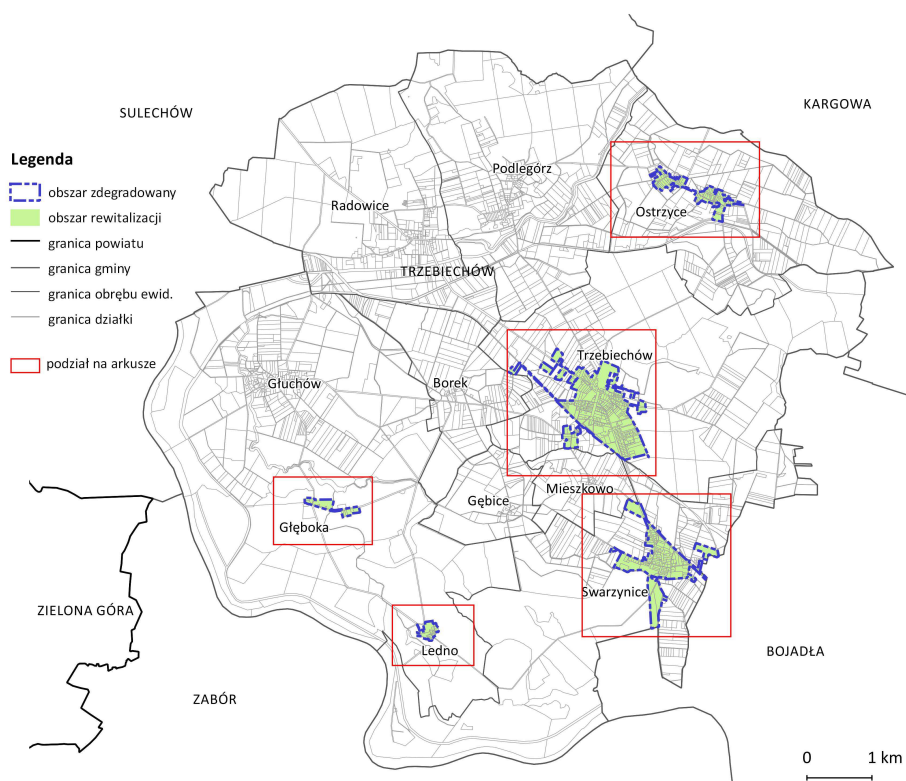
**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Tabela 17 Wykaz jednostek gdzie zdiagnozowano stan kryzysowy ze względu na wskazania IMD ogólnego

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności obszaru rewitalizacji	Powierzchnia obszaru	IMD społeczne	Ogólne IMD
1.	Ledno- Głęboka	110	14,4	40	64
2.	Ostrzyce	130	24,5	51	75
3.	Swarzynice	200	70,6	27	46
4.	Trzebiechów	487	120,6	30	42
SUMA		927	230,1	-	-

Mapa 6 Mapa poglądowa obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Pogłębiona diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Odnosząc się do przeprowadzonej diagnozy obszaru Gminy Trzebiechów, należy wskazać najważniejsze uwarunkowania dotyczące obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, ujmując czynniki determinujące wymagania rewitalizacyjne w odniesieniu do uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych i technicznych. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonych analiz w odniesieniu do obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Analiza **uwarunkowań społecznych** definiuje kategorie osób zagrożonych oraz problemy społeczne i potencjalne ich konsekwencje. Do tych kategorii należą przede wszystkim osoby starsze oraz osoby korzystające z pomocy społecznej, osoby długotrwale bezrobotne. Gmina charakteryzuje się również stosunkowo niskim wskaźnikiem osób w wieku przedprodukcyjnym.

Potencjałem, który należałoby wykorzystać w działaniach rewitalizacyjnych jest działalność organizacji pozarządowych oraz lokalnych liderów, a także walory naturalne na terenie gminy oraz działalność turystyczna i działania na rzecz ekologii.

Uwarunkowania gospodarcze pozwalają ukazać generalnie średnią aktywność gospodarczą mieszkańców gminy. Potencjałem gminy jest duży pracodawca, który jest w stanie zaoferować pracę wielu osobom w gminie.

Należy w związku z tym podjąć działania mające na celu aktywizację postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców. Należy wykorzystać również potencjał jakim dysponuje gmina i kierować działania na promocję lokalnych usług poprzez m.in. szkolenia. Ponadto wspieranie osób bezrobotnych w przyszłości może się przełożyć na wzrost wskaźnika przedsiębiorczości lub na zmniejszenie się liczby osób długotrwale bezrobotnych, które w ramach działań rewitalizacyjnych będą brały udział w zadaniach ich aktywizujących. Należy również wspierać działalność poza usługami związanymi z działalnością na rzecz promocji działań ekologicznych, aby oprócz turystów spoza granic gminy zachęcić również najmłodsze pokolenie do budowania tożsamości lokalnej bazującej na walorach przyrodniczych, co w przyszłości może przyczynić się ich chęci pozostania w rodzinnej miejscowości.

Analiza **uwarunkowań środowiskowych** wskazuje przede wszystkim na stosunkowo wysoki wskaźnik zmieszanych odpadów komunalnych, który wg danych GUS wzrósł w ciągu kilku lat znacznie na terenie gminy. Może to determinować brak ukształtowanych postaw proekologicznych. Należy wykorzystując potencjał jakim jest położenie gminy i jej walory wykorzystać do prowadzenia działań na rzecz kształtowania postaw proekologicznych – zaczynając o edukacji na temat potencjału środowisko- przyrodniczego a kończąc na ukazaniu powiązania codziennych zachowań proekologicznych mieszkańców gminy z jej uwarunkowaniami środowiskowymi. Zaniedbane środowisko naturalne determinuje niską motywację potencjalnych przedsiębiorców do zakładania między innymi działalności opartej na turystyce i agroturystyce.

Uwarunkowania przestrzenno - funkcjonalne determinują funkcjonalność, bezpieczeństwo i jakość zamieszkiwania na terenie gminy. Przeanalizowane zmienne prowadzą do wniosków związanych ze

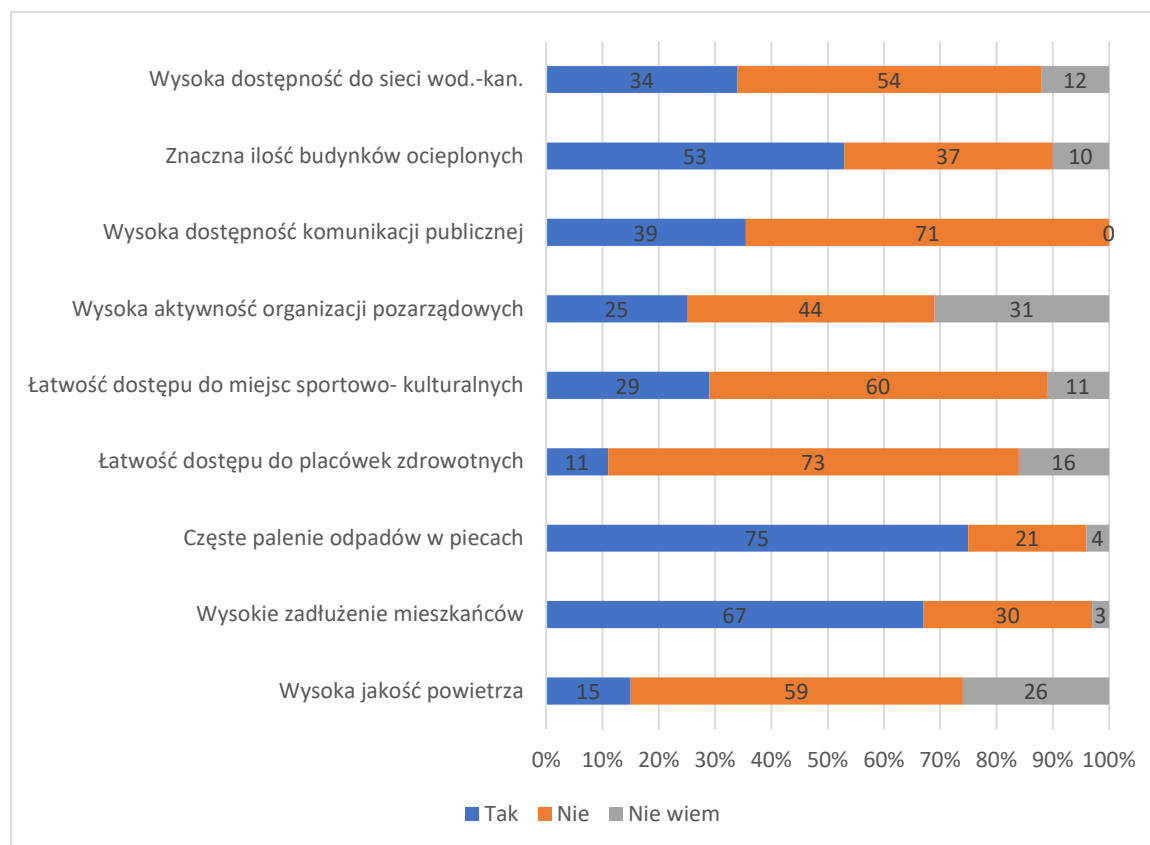
stopniem zniszczenia tkanki historycznej gminy, co wpływa na degradację obszarów. Degradacja przestrzeni i funkcji gminy sprawia, że mieszkańcy nie czują się bezpiecznie a jednocześnie nie mogą być realizowane działania na rzecz aktywizacji społecznej osób wykluczonych, zarówno przez jednostki publiczne a także przez organizacje pozarządowe. Należy podjąć działania na rzecz poprawy przestrzeni i funkcji terenu gminy w celu prowadzenia właściwej integracji społecznej wykorzystując potencjał jakim są Koła Gospodyń Wiejskich, które mogłyby wspierać działania gminy w aktywizacji osób wykluczonych. Może to zaktywizować osoby starsze a jednocześnie przyczyni się do zwiększenia się atrakcyjności obiektów w oczach potencjalnych inwestorów.

Ostatecznie analiza **uwarunkowań technicznych** ukazuje przede wszystkim liczbę budynków wymagających remontu, które i jakościowo dla mieszkańców i wizerunkowo dla gminy stanowią spory problem. Również stan dróg przyczynia się między innymi do utrudnionego komunikowania się z miejscowościami ościennymi, a tym samym osobom poszukującym pracy utrudnia do niej dostęp w ramach granic gminy. Trudności związane z niewykorzystaniem potencjału turystycznego gminy w związku ze złym stanem dróg nie wpływają korzystnie na jej wizerunek w oczach potencjalnego inwestora, nie dorównuje to też światowym standardom, które określają szybki i dobry transport jako jeden z głównych wskaźników dobrego rozwoju gospodarczego. Ponadto może to wpływać na odpływ młodych mieszkańców do większych ośrodków, ze względu na styl życia opierający się na łatwym i szybkim dostępie do potrzebnych im usług i dóbr.

Uzupełnieniem przeprowadzonych analiz statystycznych oraz jakościowych są dane uzyskane w ramach prowadzenia badań ankietowych, które pozwalają na wskazanie na obszarze rewitalizacji występuje znaczny problem z paleniem odpadów w piecach, co może być spowodowane ubóstwem mieszkańców oraz brakiem wystarczających środków na zakup opału. Mieszkańcy również odczuwają problem zadłużenia, który wynika z tożsamego problemu, a mianowicie braku zatrudnienia i konieczności oparcia się na świadczeniach przyznawanych przez ośrodki pomocy społecznej.

Wykres 20 Występowanie poszczególnych uwarunkowań na obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne (N = 100)

W kontekście prowadzonej aktywizacji osób wykluczonych oraz przeciwdziałania zjawiskom negatywnym występującym na podobszarach rewitalizacji, kluczowe są uwarunkowania w zakresie dostępności komunikacji publicznej, która jest niewystarczająca na obszarach oddalonych od stolicy gminy. Brak możliwości skorzystania z efektywnego transportu publicznego wpływa na wykluczenie społeczne osób nieposiadających własnego samochodu oraz utrudnia dostęp do miejsc sportowo-kulturalnych. Uzyskane w toku badania informacje potwierdzają potrzeby podjęcia aktywności na obszarze rewitalizacji, tak aby możliwe było wyprowadzenie go z kryzysu oraz zaktywizowanie mieszkańców wymagających wsparcia.

Podobszar rewitalizacji I. Ledno-Głęboka

W sołectwie Ledno – Głęboka zamieszkuje 169 mieszkańców, jednakże 110 osób zostało objętych obszarem rewitalizacji. Jest to sołectwo położone na zachód od Trzbiechowa. Obszar ten znajduje się na terenie Pradoliny Warszawsko - Odrzańskiej w mikroregionie nazywanym Kotliną Kargowską. Jedynym miejscem integrującym miejscową ludność jest świetlica wiejska, która znajduje się na terenie wsi Ledno. W sołectwie występuje niska jakość dróg. Głównym problemem jest wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej oraz stosunkowo wysoki odsetek osób bezrobotnych. Występuje również niski wskaźnik przedsiębiorczości. Należy podkreślić, iż w świadomości społecznej mieszkańców gminy, niniejszy obszar postrzegany jest jako wykluczony, co wynika w szczególności z usytuowania na

obrzeżach gminy, z trudnym dojazdem do poszczególnych miejscowości, spowodowanym niewłaściwą jakością dróg.

Tabela 18 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze I. Ledno-Głęboka

Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Liczba niebieskich kart	Liczba interwencji Policji	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
4	4	7	10	0	7	0	3	2	44	15

Źródło: Opracowanie własne

W ramach prowadzonego procesu partycypacji społecznej, podjęto się działania zmierzające do ustalenia charakterystyki niniejszego obszaru, którą mogli dokonać mieszkańcy. Do najważniejszych potencjałów obszaru zostało zaliczone atrakcyjne położenie, ponieważ w bezpośrednim sąsiedztwie sołectwa występują lasy, a także rzeka, która jest miejscem atrakcyjnym dla wędkarzy. W związku z położeniem obszaru, może on być postrzegany jako miejsce „wyciszenia”, w którym możliwe byłoby realizowanie działań skoncentrowanych na wykorzystaniu naturalnych potencjałów. Jednakże analizując deficyty obszaru, konieczne do podkreślenia jest występowanie znacznego ograniczenia w dostępie do komunikacji publicznej. Ponadto na obszarze występuje znaczna koncentracja społecznych uwarunkowań popegeerowskich, która wpływa na niską aktywność społeczną mieszkańców. W trakcie prowadzonych warsztatów rewitalizacyjnych w znacznym stopniu odczuwalna była niniejsza kwestia, ale również zaangażowani mieszkańcy z innych obszarów gminy, podkreślali niski stopień aktywności mieszkańców sołectwa Ledno-Głęboka. Peryferyjne położenie oraz pozostałe uwarunkowania wpływają na znaczny stopień wykluczenia mieszkańców obszaru, co znalazło swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej analizie SWOT.

Tabela 19 Analiza SWOT podobszaru Ledno-Głęboka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Położenie PSZOK, które jest możliwe do wykorzystania w aktywizacji edukacyjnej mieszkańców	Wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oraz niski współczynnik przedsiębiorczości.
Potencjał przyrodniczy, który można wykorzystać do kształtowania postaw proekologicznych.	Zagrożenie powodziowe, wynikające z usytuowania obszaru w pobliżu rzeki
Duży obszar terenów zieleni oraz duża powierzchnia zalewów wodnych, która przylega do kanału Głuchowskiego	Zły stan nawierzchni oraz brak chodników
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość realizacji działań aktywizacyjnych korzystając z atrybutów przyrodniczych obszaru	Niski wskaźnik zameldowań
Zachęcenie do inwestycji osób zainteresowanych turystyką ekologiczną	Utrudnione prowadzenie działań aktywizacyjnych ze względu na długotrwałe wykluczenie oraz migracje młodych ludzi

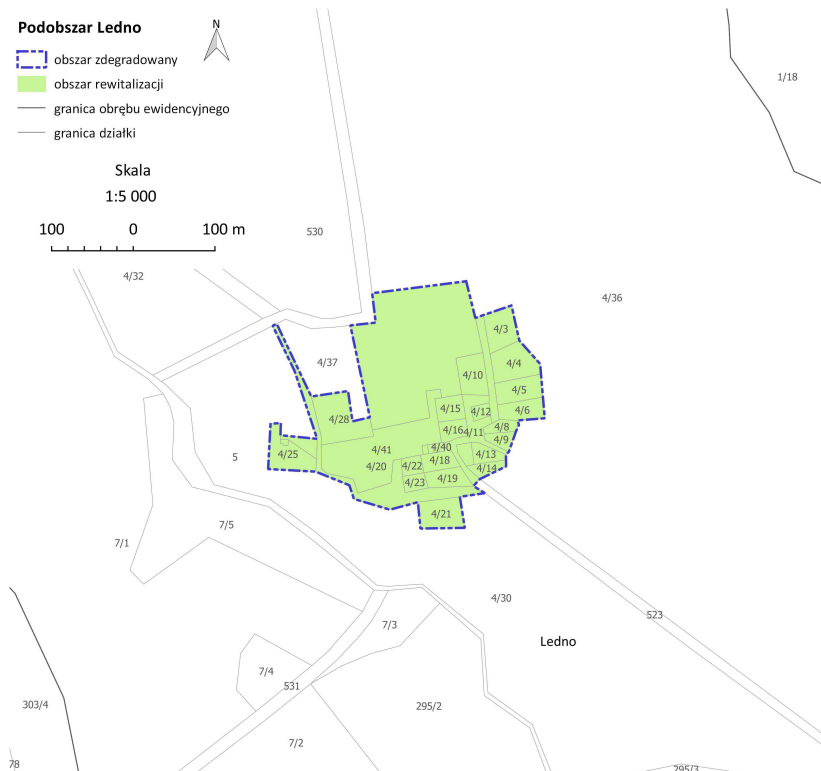

Potencjały podobszaru rewitalizacji:

- ✓ Występowanie istotnych walorów przyrodniczych, które można wykorzystać do aktywizacji mieszkańców w kontekście działań proekologicznych;
- ✓ Możliwość wykorzystania PSZOK do realizacji działań aktywizacyjnych.

Mapa 7 Podobszar rewitalizacji I. Ledno-Głęboka

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 8 Podobszar rewitalizacji I. Ledno-Głęboka

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji II. Ostrzyce

W sołectwie zamieszkuje 266 mieszkańców, jednakże na obszarze rewitalizacji zamieszkuje 130 osób. Obszar ten znajduje się na terenie Pradoliny Warszawsko - Odrzańskiej w mikroregionie nazywanym Kotliną Kargowską. Tereny wsi leżą w północno – zachodniej części gminy. W odległości ok. 1km od wsi przepływa rzeka Obrzyca, za którą znajduje się wieś Podlegórz. Wieś Ostrzyce leży przy drodze powiatowej nr F1192 w odległości 5km od Trzebiechowa, gdzie znajduje się siedziba gminy. W odległości 3,5km przebiega droga krajowa nr 32 relacji Zielona Góra – Poznań. Do najbliższych miast, w których znajdują się ośrodki przemysłowe, administracyjne i akademickie jest: do Sulechowa – 16km i Zielonej Góry - 38km. Głównym problemem jest wysoki odsetek osób bezrobotnych, a także wysoki odsetek osób korzystających z zasiłków. Występuje również wysoki wskaźnik interwencji policji, a także wysoki odsetek osób uzależnionych od alkoholu. Znacznym problemem, przekładającym się na możliwość wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej jest niska aktywność społeczna mieszkańców, a także koncentrowanie działalności zawodowej poza obszarem sołectwa, ze względu na brak miejsc pracy na obszarze zamieszkania.

Tabela 20 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze II. Ostrzyce

Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Liczba niebieskich kart	Liczba interwencji Policji	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
4	4	4	14	1	34	1	8	7	64	44

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21 Analiza SWOT podobszaru Ostrzyce

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Możliwość podjęcia działań opartych na aktywizacji ze względu na prowadzone działania w zakresie współpracy transgranicznej	Niski odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym – migracje młodych ludzi.
Wysokie zaangażowanie społeczne mieszkańców	Wysoki odsetek osób korzystających z zasiłków oraz wysoki wskaźnik interwencji policji.
Odnowione drogi oraz chodniki, które przekładają się na wyższy poziom życia mieszkańców	Niedostateczna oferta komunikacji autobusowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość realizacji działań aktywizacyjnych korzystając ze współpracy z gminą partnerską w Niemczech	Możliwość wystąpienia konfliktów sąsiedzkich, które utrudnią podejmowanie działań rewitalizacyjnych
Możliwość rozwoju kapitału społecznego w oparciu o podejmowanie działania aktywizacyjne	Niski odsetek młodych osób, co przekłada się na trudność w zrekrutowaniu liderów lokalnych

Potencjały podobszaru rewitalizacji:

- ✓ Współpraca mieszkańców obszaru z osobami zamieszkującymi partnerską Gminę Schenkendöbern ;
- ✓ Funkcjonowanie oraz aktywna działalność mieszkańców w świetlicy wiejskiej.

Mapa 9 Podobszar rewitalizacji II. Ostrzyce

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji III. Swarzynice

W sołectwie Swarzynice zamieszkuje 625 mieszkańców, jednakże do obszaru rewitalizacji włączone zostały obszary zamieszkiwane przez 200 osób. Swarzynice są wsią położoną na wschód od Trzebiechowa, w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 278. Obszar ten znajduje się na terenie Pradoliny Warszawsko - Odrzańskiej w mikroregionie nazywanym Kotliną Kargowską. Tereny sołectwa leżą w południowo – wschodniej części gminy. W odległości ok. 1,5 km od wsi przepływa rzeka Odra.

W Swarzynicach głównym problemem jest wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oraz stosunkowo wysoki odsetek osób uzależnionych. Występuje również niski wskaźnik przedsiębiorczości. W ramach prowadzonego procesu partycypacji społecznej, mieszkańcy wskazali bardzo ważne potencjały obszaru, do których zalicza się skoncentrowanie trzech większych pracodawców w obszarze sołectwa, co może stanowić ułatwienie dla prowadzonego procesu aktywizacji społecznej. W tym kontekście ważnym potencjałem jest ulokowanie firm wyspecjalizowanych w hodowli indyka, które są bardzo ważnym regionalnym pracodawcom. Aktywność Koła Gospodyń Wiejskich, a także cykliczność odbywających się festynów rodzinnych wskazują na bardzo zaktywizowane środowisko lokalne.

Analizując uwarunkowania deficytowe na tym obszarze, konieczne jest dostrzeżenie występowania długotrwałego wykluczenia społecznego, które wynika z uwarunkowań terenów popegeerowskich, do których Swarzynice się zaliczają. Ze względu na usytuowanie zakładów, na obszarze brakuje mieszkań pod wynajem, a także infrastruktury sanitarnej. Pod względem przyszłościowego rozwoju obszaru, konieczny do wskazania jest brak internetu szerokopasmowego, co wpływa na wykluczenie cyfrowe.

Tabela 22 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze III. Swarzynice

Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Liczba niebieskich kart	Liczba interwencji Policji	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
4	4	7	40	1	57	2	25	2	141	87

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23 Analiza SWOT podobszaru Swarzynice

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Możliwość podjęcia działań opartych na aktywizacji ze aktywną działalność seniorów zrzeszonych w Kole Gospodyń Wiejskich	Wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym oraz niski współczynnik przedsiębiorczości.
Usytuowanie ważnych dla gminy pracodawców	Wysoki odsetek osób korzystających z zasiłków na dożywianie dzieci
Położenie w bezpośredniej bliskości drogi wojewódzkiej 278	Wysoki odsetek założonych Niebieskich Kart
SZANSE	ZAGROŻENIA
Możliwość realizacji działań aktywizacyjnych skierowanych do seniorów	Brak wyeliminowania uwarunkowań związanych z obszarami popegeerowskimi

Występujące plany inwestycyjne gminy związane z odnową dróg oraz stworzeniem placu rekreacyjnego

Brak dostępu do szerokopasmowego internetu

Potencjały podobszaru rewitalizacji:

- ✓ Aktywna działalność Koła Gospodyń Wiejskich;
- ✓ Cyklicznie odbywający się festyn rodzinny, który jest znacznym potencjałem promocyjnym obszaru;
- ✓ Bliskie usytuowanie sąsiedniej Gminy Bojadła.

Mapa 10 Podobszar rewitalizacji III. Swarzynice

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar rewitalizacji IV. Trzebiechów

W Trzebiechowie zamieszkuje 1030 mieszkańców, jednakże obszar rewitalizacji jest zamieszkiwany przez 487 osób. Jest to miejscowość położona na wschód od Sulechowa i Zielonej Góry, która charakteryzuje się ważnymi obiektami historycznymi, takimi jak Pałac książąt von Reuss oraz zabytkowy

budynek, w którym mieści się Dom Pomocy Społecznej. Niniejsze obiekty jednej strony mogą stanowić potencjał dla rozwoju turystyki i gospodarki, a z drugiej strony mogą być podstawą negatywnych uwarunkowań, które są związane ze zdegradowanym stanem niniejszych obiektów. Głównym problemem obszaru, według analizy wskaźnikowej, jest stosunkowo wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, a także wysoki wskaźnik interwencji policji i wysoki wskaźnik osób uzależnionych od alkoholu.

Tabela 24 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze IV. Trzebiechów

Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Liczba niebieskich kart	Liczba interwencji Policji	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Bezrobocie
9	8	4	15	3	122	4	32	16	208	171

Źródło: Opracowanie własne

Analizując uwarunkowania występujące na obszarze miejscowości należy podkreślić, iż znacznym potencjałem obszaru jest usytuowanie infrastruktury historyczno-kulturalnej, która może stanowić podstawę do realizacji działań aktywizacyjnych, jednakże utrudnieniem w zakresie rozwoju obszaru jest niska aktywność społeczna mieszkańców. Problemy z zasięgiem telefonii komórkowej oraz brak pełnego dostępu do sieci szerokopasmowej wpływają na wykluczenie niniejszego obszaru. Mieszkańcy uczestniczący w procesie konsultacji społecznych dostrzegali również problem związany z długotrwałym wykluczeniem mieszkańców, co przekłada się na spalanie odpadów w piecach i powoduje zanieczyszczenie obszaru. Bliskość ośrodków miejskich oraz odbywające się cykliczne imprezy, a także znaczna ilość terenów umożliwiających podjęcie działań inwestycyjnych to najważniejsze atrybuty tego obszaru. Należy podkreślić, iż możliwe jest prowadzenie działań aktywizacyjnych, jednakże ze względu na ich skuteczność kluczowe jest oparcie się na istniejących potencjałach historyczno-architektonicznych, które przyczynią się do zainicjowania aktywności społecznej.

Tabela 25 Analiza SWOT podobszaru Trzebiechów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Możliwość podjęcia działań opartych na aktywizacji ze względu na atrybuty architektoniczne obszaru	Niewystarczający stopień rozwoju internetu szerokopasmowego
Funkcjonowanie komunikacji publicznej	Wysoki wskaźnik budynków, w których są spalane śmieci.
Występowanie terenów inwestycyjnych	Brak ogólnodostępnej bazy sportowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój aktywności zawodowej opartej na tożsamości lokalnej w obszarze turystyki i działań związanych z edukacją historyczną.	Wysoki wskaźnik wypadków drogowych wynikających z dużego ruchu na drodze wojewódzkiej nr 278.
Możliwość wykorzystania kapitału społecznego na potrzeby prowadzenia działań aktywizacji społecznej.	Niewystarczający stopień zintegrowania mieszkańców

Potencjały podobszaru rewitalizacji:

- ✓ Zlokalizowanie Trzebiechowskiego Ośrodka Kultury, w którym organizowane są liczne wydarzenia aktywizujące mieszkańców ;
- ✓ Występowanie walorów przyrodniczych, które mogą przysłużyć się do promocji lokalnych uwarunkowań oraz działań związanych z działalnością gospodarczą na terenie miejscowości;
- ✓ Atrakcyjny teren ze względu na istotne walory architektoniczne – Pałac książąt von Reuss oraz budynek Domu Pomocy Społecznej .

Mapa 11 Podobszar rewitalizacji IV. Trzebiechów

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Zadaniem realizacji działań rewitalizacyjnych będzie zapobieganie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych, nadanie przestrzeniom publicznym waloru przyjaznego otoczenia i uzbrojenie kapitału ludzkiego w narzędzia, w szczególności infrastrukturę pozwalającą na realizację inicjatyw oddolnych w celu utrwalenia efektu rewitalizacji. Potencjały rewitalizacji obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji są rezultatem diagnozy sytuacji kryzysowych zidentyfikowanych w obszarze społeczno-gospodarczym, spacerów studyjnych zrealizowanych na obszarze rewitalizacji. W toku prowadzonych działań partycypacyjnych określono najważniejsze atrybuty obszaru rewitalizacji, do których zaliczają się:

- ✓ Walory historyczne obszaru związane z obiektami architektonicznymi;
- ✓ Uwarunkowania związane ze znaczną ilością terenów inwestycyjnych będących kapitałem do aktywizacji społeczno-zawodowej;
- ✓ Zaangażowana społeczność lokalna, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

- Zaktywizowano osoby długotrwale wykluczone społecznie na obszarach rewitalizacji w ramach prowadzonych działań aktywizacyjnych;
- Zmniejszono stopień wykluczenia społecznego seniorów na obszarach rewitalizacji, ze względu na zaangażowanie osób wymagających wsparcia w działalność społeczną;
- Rozwinięto działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem potencjałów krajobrazowo- historycznych obszaru;
- Zwiększono aktywność gospodarczą na obszarze rewitalizacji.

Tabela 26 Zmiany w zakresie zjawisk negatywnych na wszystkich podobszarach rewitalizacji

Zjawisko	Opis zmian
Bezrobocie	Ze względu na cykliczne realizowanie działań aktywizacyjnych mających na celu włączenie mieszkańców do uczestnictwa w rynku pracy, zwiększa się liczba osób pracujących, co w szczególności obejmuje osoby długotrwale wykluczone, które nie posiadały wystarczających kompetencji zawodowych.
Ubóstwo	Aktywizacja mieszkańców realizowana poprzez organizowane przedsięwzięcia wpływa na wyprowadzenie osób ze środowiska, które ograniczało ich możliwości do podjęcia zatrudnienia, a poprzez prowadzenie działań aktywizacyjnych w obszarze zawodowym osoby znalazły zatrudnienie.
Wykluczenie społeczne	Stworzenie możliwości do podjęcia działalności zawodowej przez osoby wykluczone społecznie, a także atrakcyjniejszego spędzania czasu wpływają na zmianę środowiska, w którym osoby prowadzą swoją aktywność, co jednocześnie spowoduje ich włączenie do społeczności lokalnej.
Starzenie społeczności	Zmiany infrastrukturalne oraz organizowanie działań skierowanych na zapewnienie aktywności społecznej mieszkańców wpływa na możliwość zapewnienia aktywności osobom starszym, co przyczynia się do ich włączenia do społeczności lokalnej, a także zapobieżenia wystąpienia negatywnych zjawisk w kontekście poczucia wykluczenia społecznego osób starszych.
Migracje	Podejmowanie bezpośrednich działań mających na celu odnowę obszaru i marginalizowanie deficytów w poszczególnych uwarunkowaniach wpłynie na zwiększenie atrakcyjności gminy i zapobieganie migracjom.

Rozdział V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Wyznaczone cele, określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie, i jednocześnie wyznaczają kierunki działań, co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji realizacji celu ogólnego rewitalizacji. Cele odnoszą się wprost do diagnozy obszaru i wizji obszaru rewitalizacji

Działania rewitalizacyjne będą realizować cel główny Programu:

Kompleksowe prowadzenie działań aktywizacji społecznej oraz zawodowej na bazie potencjałów obszaru w odniesieniu do osób wymagających wsparcia

Cel główny będzie realizowany przez dwa cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy 1.** Kompleksowa aktywizacja działaniem mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- **Cel szczegółowy 2.** Odnowa obszaru kryzysowego poprzez przywrócenie oraz nadanie nowych funkcji społecznych

Zaplanowane w ramach programu rewitalizacji cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy obszaru rewitalizacji i odpowiadają na najbardziej istotne deficyty występujące na obszarze rewitalizacji, które ze względu na swój złożony charakter, wymagają powiązanych działań, skoncentrowanych na kompleksowej odnowie obszaru. Należy podkreślić, iż wszystkie podejmowane działania mają zaktywizować społeczność lokalną, doprowadzając do zaangażowania osób długotrwale wykluczonych. W ramach realizowanych celów podejmowane aktywności obejmą zarówno obszar centrum gminy i będą skierowane do osób zamieszkujących wszystkie obszary rewitalizacji, a także będą prowadzone w bezpośredniej bliskości osób wymagających wsparcia, czyli na poszczególnych obszarach wiejskich.

Nadawanie nowych funkcji społecznych i wykorzystanie potencjałów zlokalizowanych na obszarze jest najważniejszym kierunkiem działań w ramach prowadzonych działań rewitalizacyjnych, które mają doprowadzić do realizacji zaplanowanych celów.

Rozdział VI. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Działania zaplanowane w ramach programu rewitalizacji są powiązane z dokumentami strategicznymi gminy oraz dokumentami o charakterze ponadlokalnym. Wynikają one ponadto z przeprowadzonej diagnozy, a także odniesienia się do opracowań zawartych w dokumentach tworzonych przez powiat zielonogórski. Odwołując się do dokumentu strategicznego Gminy Trzebiechów, należy podkreślić, iż kluczowym założeniem strategii jest zapewnienie odpowiedniej atrakcyjności obszarów, aby możliwe było podniesienie ich atrakcyjności i zwiększenie populacji mieszkańców, gdyż niniejszy aspekt jest kluczowy w odniesieniu do uwarunkowań rozwojowych obszaru. W ramach działań podejmowanych w programie planuje się zapewnienie większej ilości działań aktywizacyjnych, które wpłyną na zmniejszenie stopnia wykluczenia mieszkańców, co przyczyni się do podniesienia jakości życia na obszarze rewitalizacji. Cel strategiczny zawiera w sobie również takie obszary jak bezpieczeństwo, zdrowie i infrastruktura techniczna, w ramach których powinny koncentrować się działania podejmowane przez samorząd. W związku z tym można wskazać, iż projekty rewitalizacyjne będą wpływały na podniesienie poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji, a także podniesienia jakości infrastruktury technicznej, która docelowo wpłynie również na poprawę stanu zdrowia, gdyż będzie umożliwiała prowadzenie działań skierowanych na aktywizację seniorów. W związku z powyższym należy wskazać na powiązanie programu rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Gminy Trzebiechów.

Odnosząc się do pozostałych dokumentów należy zwrócić uwagę na zapisy Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego, która zakłada przede wszystkim konieczność zachowania społecznej i terytorialnej spójności, a do realizacji celu przyczynią się przede wszystkim działania, które mają na celu objęcie bezpośrednim wsparciem osób zamieszkujących obszary w najwyższym stopniu narażone na występowanie kryzysowych zjawisk, ale również możliwość kompleksowego prowadzenia działań aktywizacyjnych w jednym miejscu. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz marginalizacji jest ważnym założeniem powiatowych dokumentów strategicznych, dlatego odnosząc się do zapisów programu rewitalizacji, dostrzegalne jest podejmowanie działań skoncentrowanych na przeciwdziałaniu tym dwóm zjawiskom deficytowym występującym na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo można założyć możliwość połączenia działań skoncentrowanych na możliwości aktywizacji mieszkańców, a także zwiększenia konkurencyjności oraz atrakcyjności turystycznej gminy, ponieważ aktywizacja społeczna będzie wynikała z przywrócenia możliwości użytkowania zabytkowego obiektu.

Podsumowując należy wskazać, iż przedsięwzięcia zaplanowane w ramach programu rewitalizacji w pełni wpływają na efektywne realizowanie celów zapisanych w dokumentach strategicznych i przyczyniają się do realizacji polityki gminy, powiatu oraz województwa. Przeprowadzenie zaplanowanych działań pozwoli na wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej i rozwiązanie stwierdzonych w diagnozie problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Tabela 27 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Trzebiechów

Cele szczegółowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiechów na lata 2017-2023		
Dokumenty strategiczne Gminy Trzebiechów	Cel szczegółowy 1. Kompleksowa aktywizacja działaniem mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego poprzez działania realizowane w miejscu zamieszkania osób wymagających wsparcia
Strategia Rozwoju Gminy Trzebiechów na lata 2015 - 2022	Cel strategiczny numer 2 Podnoszenie atrakcyjności terenów w celu pozyskania nowych mieszkańców	Cel strategiczny numer 2 Podnoszenie atrakcyjności terenów w celu pozyskania nowych mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi w skali powiatu, regionu i dokumentami krajowymi w odniesieniu do Gminy Trzebiechów

Cele szczegółowe Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiechów na lata 2017-2023		
Dokumenty strategiczne o znaczeniu ponadlokalnym dla Gminy Trzebiechów	Cel szczegółowy 1. Kompleksowa aktywizacja działaniem mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Cel szczegółowy 2. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego poprzez działania realizowane w miejscu zamieszkania osób wymagających wsparcia
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	CEL STRATEGICZNY 3 Społeczna i terytorialna spójność regionu	CEL STRATEGICZNY 3 Społeczna i terytorialna spójność regionu
Strategia Rozwoju Powiatu Zielonogórskiego na lata 2014 - 2022	Cel strategiczny 3 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców powiatu zielonogórskiego oraz ich integracja ze środowiskiem rodzinnym i społecznym Cel strategiczny 6 Zwiększenie konkurencyjności oraz atrakcyjności turystycznej i kulturowej powiatu zielonogórskiego	Cel strategiczny 3 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców powiatu zielonogórskiego oraz ich integracja ze środowiskiem rodzinnym i społecznym
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zielonogórskim na lata 2016 - 2022	Cel strategiczny nr 3 Redukowanie zagrożenia wykluczeniem społecznym i marginalizacją wśród mieszkańców powiatu zielonogórskiego	Cel strategiczny nr 3 Redukowanie zagrożenia wykluczeniem społecznym i marginalizacją wśród mieszkańców powiatu zielonogórskiego

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z Wytycznymi dot. rewitalizacji w Programie opisano główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Pozostałe projekty rewitalizacyjne są pozostałymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wydanych przez Ministra Rozwoju. Obejmują one zarówno projekty społeczne jak i projekty „miękkie” które finansowane będą ze środków zewnętrznych oraz środków własnych gminy lub innych beneficjentów. Wymienione przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały poddane analizie pod względem oddziaływania oraz potencjału integracji z projektami społecznymi. W wyniku przeprowadzonych analiz wskazano przedsięwzięcia, które w najwyższym stopniu wpływają na realizację celów społecznych oraz umożliwiają integrację z innymi projektami, realizowanymi przez partnerów. Poprzez realizację przedsięwzięć, nadane zostaną nowe funkcje gospodarcze obszarów, a także turystyczne, co jest bardzo ważne w kontekście rozwoju Gminy. W ramach działań rewitalizacyjnych zidentyfikowano projekty rewitalizacyjne pogrupowane w dwa przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ

- 1.1. Zagospodarowanie ostatniej kondygnacji Pałacu na centrum aktywizacji seniorów wraz z działalnością aktywizacji zawodowej w obszarze turystyki.
- 1.2. Wymiana poszycia dachowego Pałacu w Trzebiechowie.
- 1.3. Kompleksowy remont infrastruktury technicznej Pałacu w Trzebiechowie.
- 1.4. Adaptacja przestrzeni wokół historycznych obiektów, na potrzeby stworzenia ścieżki edukacyjno-historycznej.
- 1.5. Zagospodarowanie pozostałych obiektów kompleksu pałacowego na działalność aktywizacyjną prowadzoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 1.6. Prowadzenie stałych działań aktywizacji społeczno-zawodowej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 1.7. Budowa windy wraz z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- 1.8. Wyposażenie obiektów w sprzęt biurowy.

2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ

- 2.1. Sołectwo Ledno Głęboka miejscem społecznej aktywizacji ekologicznej mieszkańców.
- 2.2. Ostrzyce miejscem aktywizacji kulturalnej w oparciu o współpracę polsko- niemiecką.
- 2.3. Swarzynice miejscem aktywizacji społecznej seniorów.
- 2.4. Zapewnienie dojazdu komunikacją publiczną dla osób wykluczonych biorących udział w działaniach aktywizacyjnych.

Analiza wyników konsultacji społecznych przedstawiona w *Rozdziale III. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* warunkowała wybór projektów rewitalizacyjnych zaszerogowanych do grupy głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pozostałe projekty rewitalizacyjne

są pozostałymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Projekty te wpłyną na realizację celów rewitalizacji poprzez szeroki wachlarz zaplanowanych działań. Przyczynią się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji powodując wzmocnienie wzajemnych efektów i ich maksymalizację tzw. efekt synergii. Pozostałe projekty rewitalizacyjne wpłyną pozytywnie w szczególności na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców obszarów rewitalizowanych, tworzenie miejsc integracji społecznej mieszkańców obszarów rewitalizowanych, ożywienie gospodarcze obszarów rewitalizowanych, oraz ożywienie kulturalne i edukacyjne obszarów rewitalizowanych. Pojawiający się dzięki komplementarności realizowanych projektów rewitalizacyjnych efekt synergii przyczyni się do szybszego i bardziej efektywnego uzyskania oczekiwanych rezultatów programu rewitalizacji.

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ			
Nazwa wnioskodawcy	GMINA TRZEBIECHÓW			
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Ochotnicza Straż Pożarna GKS „Piast Parkovia” Trzebiechów Koła Gospodyń Wiejskich TSPS „Bomadek” Trzebiechowski Ośrodek Kultury Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	TRZEBIECHÓW			
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna			
Cel (cele) projektu	Zwiększenie dostępności seniorów do aktywnych form spędzania czasu, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany międzypokoleniowej służącej efektywniejszemu procesowi aktywizacji.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1. Kompleksowa aktywizacja działaniem mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	1.1. Zagospodarowanie ostatniej kondygnacji Pałacu na centrum aktywizacji seniorów wraz z działalnością aktywizacji zawodowej w obszarze turystyki.			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Trzebiechów Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie	Brak możliwości realizowania aktywnych form włączenia mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem (m.in. seniorów) oraz mieszkańców	Wykorzystanie potencjału przestrzennego obiektu na cele przeciwdziałania deficytom stwierdzonym na obszarze rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości aktywizacji osób	1. Stworzenie pracowni rękodzielniczych. 2. Stworzenie sali luster. 3. Stworzenie sali poduszek. 4. Stworzenie pracowni plastycznych. 5. Zaadaptowanie

		obszaru rewitalizacji.	wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. Stworzenie miejsca zapewniającego dostęp do aktywnych form aktywizacji społeczno- zawodowej.	pomieszczeń do pełnienia funkcji noclegowej. 6. Prowadzenie domu dziennego pobytu dla seniorów.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	1 200 000,00	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba stworzonych pracowni – 5 Liczba zaadaptowanych pomieszczeń – 15 Liczba zakupionego wyposażenia - 50 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób wykluczonych bezpośrednio zaangażowanych w realizowane przedsięwzięcia – 20 Liczba osób zagrożonych wykluczeniem i korzystających z aktywizacji na terenie obiektu – 200	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
1.2. Wymiana poszycia dachowego Pałacu w Trzebiechowie.				
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Trzebiechów Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie	Degradacja budynku uniemożliwiająca prowadzenie efektywnych działań aktywizacyjnych skoncentrowanych na propagowaniu działań turystycznych oraz osobach zagrożonych wykluczeniem, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów.	Przeciwdziałanie degradacji obiektu, który ze względu na zdegradowane poszycie dachowe ulega zniszczeniu oraz niemożliwe jest wdrożenie trwałych mechanizmów zapewniających możliwość wykorzystania obiektu.	1. Zdemontowanie starego poszycia dachowego. 2. Wymiana stropów. 3. Dokonanie ocieplenia dachu. 4. Zamontowanie nowego poszycia dachowego.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	2 356 000,00	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia wymienionego poszycia dachowego – 1000m2 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Zatrudnione osoby wykluczone biorące udział w pracach remontowych - 5	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

1.3. Kompleksowy remont infrastruktury technicznej Pałacu w Trzebiechowie.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie	Zdegradowana infrastruktura techniczna obiektu pałacowego, wpływająca na nieefektywną energetyczną obiektu oraz wysoki stopień awarii.	Wymiana instalacji oraz infrastruktury technicznej mającej na celu umożliwienie korzystania z obiektu przez mieszkańców.	1. Wymiana instalacji CO. 2. Wymiana pieca grzewczego. 3. Wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej. 4. Wymiana instalacji elektrycznej.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	2 100 000,00	Wskaźniki produktu: Liczba lokali objętych działaniami związanymi z wymianą infrastruktury - 40 Wskaźniki rezultatu: Powierzchnia obiektu, w której wymieniona została infrastruktura - 1200 m2	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
1.4. Adaptacja przestrzeni wokół historycznych obiektów, na potrzeby stworzenia ścieżki edukacyjno- historycznej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie	Brak rozwiązań zapewniających możliwość integracji społecznej mieszkańców oraz podejmowanie działań mających na celu wzrost jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Brak systemowego wykorzystania potencjału jakim są walory historyczne obszaru.	Wykorzystanie potencjału przestrzeni zlokalizowanej przy obiektach historycznych na cele prowadzenia aktywnych działań aktywizacyjnych osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem.	1. Stworzenie ścieżek edukacyjno- historycznych. 2. Zamontowanie tablic nawiązujących do najważniejszych wydarzeń historycznych. 3. Stworzenie „zakątków historii” – altanek historyczno-edukacyjnych. 4. Organizacja wystawy historycznej zlokalizowanej na ścieżce.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	80 000,00	Wskaźniki produktu: Powierzchnia poddana rewitalizacji - 1ha Liczba zakupionej infrastruktury - 20	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

		<p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób wykluczonych zatrudnionych do realizacji projektu - 5 Liczba osób korzystających z aktywizacji na terenie obiektu – 100</p>	
1.5. Zagospodarowanie pozostałych obiektów kompleksu pałacowego na działalność aktywizacyjną prowadzoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie	Brak możliwości w pełni wykorzystania możliwych do wdrożenia form aktywizacji społecznej, które mogą być prowadzone przez GOPS. Niewystarczająca powierzchnia pomieszczeń użytkowanych przez GOPS wpływa na utrudnioną możliwość zapewnienia dyskrekcji podejmowanych działań społeczno-zawodowych przez ośrodek.	Zapewnienie wysokiej jakości aktywizacji społecznej i zawodowej, która prowadzona będzie przez profesjonalne instytucje. Zwiększenie jakości świadczonego wsparcia dla osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem.	1. Zaadaptowanie pomieszczeń na działalność prowadzoną przez GOPS. 2. Stworzenie sali konferencyjno-aktywizacyjnej przeznaczonej dla GOPS. 3. Zaadaptowanie pomieszczeń na potrzeby funkcjonowania komisariatu policji. 4. Prowadzenie stałych działań aktywizacji społeczno-zawodowej.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	70 000,00	<p>Wskaźniki produktu: Powierzchnia poddana rewitalizacji – 150m² Liczba zakupionego wyposażenia – 40</p> <p>Wskaźniki rezultatu: Liczba osób wykluczonych bezpośrednio zaangażowanych w realizowane przedsięwzięcia – 15 Liczba działań podejmowanych w odniesieniu do osób wykluczonych – 10</p>	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
1.6. Prowadzenie stałych działań aktywizacji społeczno- zawodowej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów	Brak wystarczającej ilości	Przeciwdziałanie wykluczeniu	1. Zatrudnienie animatorów.

Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie	działań podejmowanych na terenie gminy, których celem jest aktywizacja zawodowa osób długotrwale wykluczonych, wymagających szczególnych działań aktywizacyjnych, a także osób w wieku senioralnym, które wymagają podjęcia działań mających na celu ich włączenie społeczne.	społecznemu osób poprzez realizację stałych działań aktywizacji społeczno-zawodowej. Zapewnienie wsparcia przez osoby wykwalifikowane, w celu zwiększenia efektywności prowadzonej integracji i aktywizacji.	2. Organizowanie stałych warsztatów aktywizacyjnych. 3. Zatrudnienie trenerów zawodowych. 4. Organizowanie stałych warsztatów aktywizacji zawodowej. 5. Cykliczne realizowanie przedsięwzięć senioralnych.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	50 000,00	Wskaźniki produktu: Liczba zatrudnionych animatorów – 2 Liczba organizowanych działań aktywizacyjnych - 15 Wskaźniki rezultatu: Liczba osób wykluczonych bezpośrednio zaangażowanych w realizowane przedsięwzięcia – 20 Liczba osób korzystających z aktywizacji na terenie obiektu – 200	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
1.7. Budowa windy wraz z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie	Niedostępność infrastruktury publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych, co wpływa na brak możliwości prowadzenia efektywnych działań angażujących osoby mające problemy z poruszaniem się.	Zapewnienie dostępu do obiektu dla osób niepełnosprawnych, co przyczyni się do wzrostu efektywności świadczonego wsparcia oraz możliwości objęcia wsparciem osób z niepełnosprawnościami.	1. Adaptacja przestrzeni na cele stworzenia windy. 2. Budowa windy. 3. Adaptacja przestrzeni prowadzącej do windy w celu udostępnienia osobom niepełnosprawnym.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Trzebiechów	200 000,00	Wskaźniki produktu: Liczba zamontowanych wind – 1 Liczba dostosowanych wejść do obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych - 4 Wskaźniki rezultatu:	Sprawozdanie końcowe beneficjenta

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

		Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów - 20	
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	1.8. Wyposażenie obiektów w sprzęt biurowy. (20 000,00) (Zapewnienie dostępu do odpowiedniego wyposażenie biurowego, które będzie użytkowane przez pracowników GOPS, ale również osób odpowiedzialnych za prowadzenie działań aktywizujących osoby wykluczone oraz seniorów. Sprzęt biurowy wpłynie na zwiększenie efektywności realizowanego procesu aktywizacji społecznej.)		
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Bardzo istotnym problemem w Gminie Trzebiechów jest wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, które wymagają podjęcia działań aktywizacyjnych, prowadzących do ich pełnego włączenia społecznego. Wysoki stopień wycofania osób w wieku senioralnym oraz brak działań skoncentrowanych na zapewnieniu seniorom odpowiednich aktywności, które angażowałyby ich w czasie wolnym i przeciwdziałały wykluczeniu, stanowi bardzo istotny deficyt obszaru. Szczególnie ujawnia się to w momencie znacznego wzrostu populacji osób w wieku poprodukcyjnym, dlatego wymaga podjęcia działań angażujących społeczność lokalną.</p> <p>Ważnym problemem jest również brak odpowiedniego stopnia realizacji działań dla młodzieży, która uczęszcza w dni powszednie do szkoły, ale w okresie weekendu nie może korzystać z aktywności, a podejmowane działania rewitalizacyjne, w których wykorzystany zostałby potencjał seniorów, mogłyby zapewnić młodzieży dostęp do działań aktywizacyjnych.</p> <p>Kluczowym problemem jest również długotrwałe wykluczenie mieszkańców, które wpływa na narastanie problemów strukturalnych na obszarze rewitalizacji oraz wpływa na niemożność wyeliminowania deficytów obniżających trwale potencjał społeczno-gospodarczy obszaru gminy. Konieczność podjęcia kompleksowych działań aktywizacyjnych mająca na celu włączenie osób długotrwałe wykluczonych wpłynie na przezwyciężenie problemów występujących na obszarze. Należy podkreślić, iż podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie wskazanych problemów związanych z brakiem aktywności seniorów, niskim zaangażowaniem osób młodych oraz długotrwałym wykluczeniem części osób, wpłynie na uzyskanie efektu synergii działań, zwiększając efektywność realizowanego procesu rewitalizacji. Pozwoli również na trwałe wyeliminowanie deficytów obszaru, a w zakresie aktywizacji zwiększy efektywność działań podejmowanych obecnie przez Trzebiechowski Ośrodek Kultury. Prowadzony proces aktywizacji mający miejsce w historycznym budynku Pałacu książąt von Reuss doprowadzi do odnowy oraz odpowiedniego wykorzystania obiektu zabytkowego.</p>		
Planowany okres realizacji	2019 - 2022		
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	6 076 000,00		
Przewidywane źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ➤ RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych ➤ RPO-Lubuskie 2020, 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty ➤ Program ASOS, MRPiPS ➤ Program SENIOR +, MRPiPS ➤ Budżet Gminy 		

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ			
Nazwa wnioskodawcy	GMINA TRZEBIECHÓW			
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Ochotnicza Straż Pożarna GKS „Piast Parkovia” Trzebiechów Koła Gospodyń Wiejskich			
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Sołectwo Ledno Głęboka Sołectwo Ostrzyce Sołectwo Swarzynice			
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☐ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☐ Sfera techniczna			
Cel (cele) projektu	Zapewnienie osobom wykluczonym bezpośredniego wsparcia na obszarze miejsca ich zamieszkania poprzez kompleksową realizację działań skierowanych na ich włączenie społeczne.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 2. Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego poprzez działania realizowane w miejscu zamieszkania osób wymagających wsparcia.</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	2.1. Sołectwo Ledno-Głęboka miejscem społecznej aktywizacji ekologicznej mieszkańców.			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Trzebiechów	Brak rozwiązań zapewniających możliwość integracji społecznej mieszkańców oraz podejmowanie działań mających na celu wzrost jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Brak systemowych działań aktywizacyjnych służących kształtowaniu postaw proekologicznych.	Zwiększenie stopnia aktywizacji mieszkańców sołectwa, poprzez organizowanie stałych działań aktywizacyjnych, mających na celu włączenie społeczne osób wykluczonych oraz przeciwdziałanie deficytom społecznym.	1. Zatrudnienie animatorów. 2. Stworzenie miejsc ekologicznej aktywizacji w pobliżu PSZOK. 3. Organizowanie stałych działań edukacyjnych w ramach działalności świetlic wiejskich. 4. Prowadzenie aktywizacji zawodowej mieszkańców w ramach działalności PSZOK. 5. Organizowanie stałych warsztatów aktywizacyjnych w zakresie promocji ekologii.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Ledno Głęboka	50 000,00	<u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia poddana adaptacji w ramach działań rewitalizacyjnych – 0,5ha Liczba zakupionego wyposażenia służącego aktywizacji - 20 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób zagrożonych wykluczeniem i korzystających z aktywizacji na terenie obiektu – 10	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
2.2. Ostrzyce miejscem aktywizacji kulturalnej w oparciu o współpracę polsko-niemiecką.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów	Niewystarczająca ilość form aktywizacji społecznej realizowanej na obszarze o zidentyfikowanej sytuacji kryzysowej, który wymaga podjęcia działań zmierzających do pełnej aktywizacji społecznej mieszkańców. Brak możliwości w pełni wykorzystania potencjału jakim jest współpraca z gminą zlokalizowaną na obszarze Niemiec.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjałów obszaru i cykliczne organizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwój współpracy transgranicznej.	1. Wyposażenie obiektu świetlicy w sprzęt niezbędny do organizowania spotkań transgranicznych. 2. Zaadaptowanie obszaru przy świetlicy na miejsce do aktywnego spędzania czasu. 3. Organizowanie cyklicznych warsztatów dla osób wymagających wsparcia.
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji Ostrzyce	60 000,00	<u>Wskaźniki produktu:</u> Liczba zakupionego wyposażenia służącego aktywizacji - 15 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób zagrożonych wykluczeniem i korzystających z aktywizacji na terenie obiektu – 10	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
2.3. Swarzynice miejscem aktywizacji społecznej seniorów.			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gmina Trzebiechów	Brak wystarczającej działań do prowadzenia aktywności	Zwiększenie zaangażowania seniorów oraz wykorzystanie	1. Wyposażenie obiektu w sprzęt kuchenny.

		służącej poszerzeniu kompetencji seniorów oraz zapobieganiu ich wykluczeniu oraz marginalizacji społecznej. Brak realizacji działań skierowanych do seniorów, które będą ich aktywizowały.	potencjału w zakresie funkcjonującego koła gospodyń wiejskich, w celu przeciwdziałania narastaniu niekorzystnych zjawisk społecznych.	2. Zatrudnienie animatora w obszarze kulinarnym. 3. Prowadzenie stałych działań aktywizacyjnych seniorów.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji Swarzynice	80 000,00	Wskaźniki produktu: Liczba zakupionego wyposażenia służącego aktywizacji - 25 Wskaźniki rezultatu: Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z aktywizacji na terenie obiektu – 30	Sprawozdanie końcowe beneficjenta
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	2.4. Zapewnienie dojazdu komunikacją publiczną dla osób wykluczonych biorących udział w działaniach aktywizacyjnych. (25 000,00) (Zapewnienie możliwości skorzystania przez wykluczonych mieszkańców obszarów rewitalizacji z nieodpłatnej komunikacji publicznej, której funkcjonowanie wpłynie na możliwość uczestnictwa przez nich w działaniach aktywizacyjnych. Brak możliwości kompleksowego wsparcia osób w zakresie usprawnienia możliwości przemieszczania się wpływa na ograniczenie mobilności, a tym samym mniejszą efektywność realizowanych procesów aktywizacyjnych).			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Głównym problemem jest marginalizacja obszarów, na których występują problemy społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości, w których brakuje stałego wsparcia pod kątem aktywizacji społecznej, gospodarczej i ekologicznej. Sołectwa charakteryzują się wysokim wskaźnikiem korzystania z zasiłków społecznych, wysokim wskaźnikiem osób uzależnionych od alkoholu oraz wysokiego odsetka założonych Niebieskich Kart. Jednocześnie wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym wpływa na wzrost liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w najbliższej przyszłości. W związku z tym bardzo ważnym założeniem, w kontekście procesu rewitalizacji, jest wykorzystanie potencjałów istniejących na tych obszarach, ze szczególnym uwzględnieniem obecnie realizowanych procesów aktywizacji społecznej. Zaangażowanie osób podejmujących obecnie aktywność lokalną w proces wychodzenia z bierności pozostałych mieszkańców sołectw będzie oznaczał wyższą skuteczność w zakresie przezwycięzania deficytów. Realizacja wsparcia pozwoli przeciwdziałać długotrwałemu wykluczeniu społecznemu, wpłynąć na zwiększenie atrakcyjności zamieszkiwania na terenach o wysokim stopniu koncentracji problemów. Będzie miała również bezpośredni wpływ na zwiększenie stopnia aktywności seniorów, a także osób młodych, co zapobiegnie ich potencjalnemu wykluczeniu oraz migracji osób młodych.			
Planowany okres realizacji	2019 - 2023			
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	215 000,00			

Przewidywane
źródła finansowania

- RPO-Lubuskie 2020, 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
- RPO-Lubuskie 2020, 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty
- Program ASOS, MRPiPS
- Program SENIOR +, MRPiPS
- Budżet Gminy

Rozdział VIII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym. Poniżej zaprezentowano mechanizmy zachowania komplementarności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w ujęciu **przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania, międzyokresowym**

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Diagnoza obszaru pozwoliła na wskazanie czterech **terenów sołectw, na których istnieje największa koncentracja negatywnych zjawisk**, takich jak bezrobocie, strukturalne uwarunkowania demograficzne oraz ubóstwo analizowane na podstawie wykorzystania zasiłków, a także problemów środowiskowych, technicznych, przestrzenno- funkcjonalnych i gospodarczych. Planowane do wykonania projekty rewitalizacyjne skupiają się na tym obszarze i są z nim ściśle powiązane. Należy podkreślić, iż obszar rewitalizacji usytuowany jest na obszarze stolicy gminy, do której należy miejscowość Trzebiechów oraz na obszarach miejscowości położonych na obrzeżach gminy. Ze względu na rozproszenie miejscowości, poszczególne zadania zostały zaplanowane do realizacji na obszarach miejscowości, tak aby mieszkańcy mieli bezpośredni dostęp do organizowanych działań. Jest to szczególnie ważne, gdyż wpłynie na znacznie większą efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych. Osoby wykluczone oraz wymagające wsparcia będą również mogły brać udział w działaniach organizowanych na obszarze Trzebiechowa, w obiekcie, który zostanie dostosowany na potrzeby zapewnienia kompleksowości i efektywności ekonomicznej realizowanych przedsięwzięć.

Dostrzegalne jest wzajemne powiązanie przestrzenne przedsięwzięć rewitalizacyjnych, gdyż wpływają one kompleksowo na odnowę wszystkich obszarów i marginalizacji występujących na ich terenie deficytów. Szczególnie ważne jest drugie przedsięwzięcie, w ramach którego następuje kompleksowa aktywizacja społeczna mieszkańców, która prowadzi do ich zintegrowania, ale przede wszystkim wykorzystania lokalnych potencjałów istniejących na obszarze. Przestrzennie wszystkie realizowane działania wpływają na kompleksowe objęcie obszaru wsparciem i przeciwdziałanie koncentracji deficytów.

Tabela 29 Komplementarność działań rewitalizacyjnych w ujęciu przestrzennym - miejsce realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Obszar rewitalizacji Gminy Trzebiechów			
	Podobszar rewitalizacji I. Ledno-Głęboka	Podobszar rewitalizacji II. Ostrzyce	Podobszar rewitalizacji III. Swarzynice	Podobszar rewitalizacji IV. Trzebiechów
Przedsięwzięcie 1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ				
Przedsięwzięcie 2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ				

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Analiza problemów występujących na obszarze rewitalizacji pozwoliła na wskazanie przedsięwzięć, które w największym stopniu sprawią, iż problemy zostaną zmarginalizowane. Pod uwagę zostały wzięte rozwiązania sygnalizowane przez mieszkańców w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych, ale również podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, w którym aktywni byli przedstawiciele interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców oraz przedstawiciele przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym zapoznaniu się z danymi pozyskanymi w trakcie wykonywania diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania programu. Zadania przewidziane do realizacji w ramach procesu rewitalizacji realizują różne cele programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby sygnalizowane w obszarach społecznym, przestrzenno - funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym. Zaplanowane przedsięwzięcia oddziałują w znacznym stopniu na eliminację negatywnych zjawisk, które zostały określone w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Wynika to z dokładnego przeanalizowania komplementarności wyników diagnozy, na którą odpowiada realizacja konkretnych przedsięwzięć oraz poszczególnych działań.

Analizując stopień komplementarności działań należy zauważyć, iż realizowane przedsięwzięcia wpływają na rozwiązanie problemów występujących w poszczególnych sferach, ale również efekty projektów ząbają się wzajemnie w ramach pozostałych przedsięwzięć. Przedsięwzięcie pierwsze będzie oddziaływało na sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenno- funkcjonalną. W aspekcie sfery społecznej będzie prowadziło do przezwycięzania deficytów istniejących na obszarze, skoncentrowanych na znacznej liczbie zasiłków, bezrobocia oraz występowania interwencji policyjnych, które świadczą o problemach strukturalnych istniejących na obszarze sołectwa. Zaktywizowanie osób potrzebujących wsparcia to bezpośredni cel przedsięwzięcia, ale również środek do odnowy kryzysowej sytuacji występującej na obszarze. Objęcie wsparciem osób w wieku senioralnym, które są zagrożone wykluczeniem społecznym

jest jednym z bezpośrednich celów podejmowanych w ramach tego przedsięwzięcia działań. Niniejsze założenia odpowiadają na regionalne potrzeby, które wynikają z wzrastającej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, których należy objąć wsparciem, zapewniając działania aktywizujące.

Analizując oddziaływanie przedsięwzięcia drugiego na poszczególne sfery należy podkreślić wagę wpływu społecznego, gdyż realizowane działania mające na celu zapewnienie stałego dostępu osób wykluczonych do aktywizacji, a oparte na stałym organizowaniu warsztatów i działań aktywizacyjnych wpłynę na przezwyciężenie deficytów społecznych występujących na obszarze, poprzez włączanie osób wykluczonych do społeczności lokalnej.

Tabela 30 Komplementarność przedsięwzięć pod względem problemowym w skali podobszaru rewitalizacji

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Oddziaływanie działań rewitalizacyjnych				
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna
Przedsięwzięcie 1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ					
Przedsięwzięcie 2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO- GOSPODARCZEJ					

Podsumowując realizowane przedsięwzięcia należy podkreślić, iż są one silnie ze sobą powiązane, ponieważ doprowadzają do kompleksowej odnowy całego podobszaru rewitalizacji, a także efekty osiągnięte w jednym przedsięwzięciu będą wpływały na inne realizowane działania. Należy tutaj przede wszystkim podkreślić rolę przedsięwzięcia drugiego, które wpłynie na wyzwolenie energii społecznej na większości obszarów rewitalizacji. Wpłynie to na większe zainteresowanie społeczności lokalnej oraz możliwość zaangażowania osób w przedsięwzięcie pierwsze i drugie, co doprowadzi do osiągnięcia większej efektywności działań w obszarze gospodarczym, przestrzenno- funkcjonalnych i technicznym.

W poniższej tabeli zaprezentowany został stopień komplementarności pod względem problemowym poszczególnych działań względem siebie, który ukazuje stopień, w jakim łączna realizacja planowanych działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze rewitalizacji zgodnie z poniższą legendą, gdyż przedsięwzięcia w tabeli są powiązane bardzo silnie albo silnie ze sobą.

+2 - bardzo silne powiązanie

+1 - silne powiązanie

0 - neutralne powiązanie

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Tabela 31 Matryca powiązań przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Przedsięwzięcie 1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ	Przedsięwzięcie 2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
Przedsięwzięcie 1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ		
Przedsięwzięcie 2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ		

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

W celu zachowania komplementarności działań na poziomie programu rewitalizacji zaplanowano działania przypisane do Zespołu ds. rewitalizacji oraz do Urzędu Gminy. Dla zapewnienia skuteczności procesu wszystkie uwarunkowania analityczne będą prezentowane za pośrednictwem Zespołu ds. rewitalizacji, którego zadaniem będzie ocena stopnia możliwości zrozumienia dostępnych danych przez interesariuszy rewitalizacji i potrzeba ich przetworzenia.

Należy przypomnieć, że planuje się kontynuację pracy Zespołu ds. rewitalizacji w okresie wdrożenia programu, który rozpoczął swoją pracę na etapie programowania programu. Wypracowana struktura pracy zespołu ds. rewitalizacji umożliwi zaangażowanie w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy, którzy aktywnie uczestniczyli w pracach nad programem już na etapie jego programowania, w tym poprzez aktywne uczestnictwo w organizowanych konsultacjach społecznych. Zadaniem Zastępcy Wójta Gminy będzie współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie przedsięwzięć oraz wsparcie w uzyskiwaniu dotacji, dokumentacji projektowej poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. W system zarządzania zaangażowani będą również lokalni partnerzy z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego.

Docelowo serwis udostępniony na stronie internetowej Urzędu Gminy, dedykowany problematyce rewitalizacji, w szczególności wdrożeniu programu rewitalizacji, służyć będzie jako kanał dwustronnej komunikacji na linii samorząd–obywatele (interesariusze rewitalizacji). Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty, które zostały zapisane w programie mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Głównym źródłem finansowania projektów wskazanych w Programie będą środki zewnętrzne pochodzące z RPO-Lubuskie 2020 działanie 9.2 Rozwój obszarów zmarginalizowanych. Celem finansowanych z tego działania projektów będzie zmniejszenie zagrożenia wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne. Rezultatem interwencji będzie włączenie społeczne marginalizowanych grup z obszarów zdegradowanych i peryferyjnych, jak również poprzez kompleksowe działania niwelowania wszystkich zjawisk związanych z problemami społecznymi dotyczącymi danych obszarów. Finansowanie realizowanych projektów będzie również odbywało się w oparciu o programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a także pozostałe środki finansowe dostępne w ramach alokacji w Regionalnym Programie Operacyjnym.

Podsumowując należy stwierdzić, iż w ramach realizacji przedsięwzięć zachowana jest komplementarność w ujęciu źródeł finansowania, gdyż realizowane przedsięwzięcia uzupełniają się wzajemnie, podobnie jak zewnętrzne źródła finansowania, które pozwalają na zrealizowanie różnych założeń projektów.

Pomimo że w programie rewitalizacji wskazano projekty, które mogą być realizowane z wykorzystaniem dofinansowania pochodzącego z różnorodnych źródeł finansowania, aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację zaplanowanych przedsięwzięć będzie odbywało się w sposób gwarantujący wykorzystanie jednego źródła finansowania. Aplikowanie o finansowanie projektu rewitalizacyjnego poprzedzone będzie analizą wystąpienia podwójnego finansowania. Informacja o złożeniu wniosku o przyznanie pomocy przez gminę (innych wnioskodawców) do instytucji zarządzających programami pomocowymi i stan sprawy będzie transparentnie publikowany na stronie internetowej gminy w zakładce dotyczącej rewitalizacji. Na etapie ubiegania się o środki oraz realizacji projektu prowadzona będzie bieżąca kontrola krzyżowa możliwości jako podstawowy instrument weryfikujący stosowanie przez zakazu równoległego finansowania wydatków z krajowych i wspólnotowych środków publicznych. Na etapie ubiegania się o wsparcie dokonana zostanie analiza dokumentów w celu identyfikacji podwójnego finansowania. Na etapie rozliczenia projektu dokonana zostanie analiza i weryfikacja danych zamieszczonych w dokumentacji rozliczeniowej. Dzięki zaplanowanym mechanizmom kontroli wykluczono ryzyko podwójnego dofinansowania.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Narzędziem służącym trwałemu zintegrowaniu działań w ujęciu międzyokresowym będzie ewaluacja programu:

- Ewaluacja bieżąca – monitoring przynajmniej raz na rok (dokonywana przez cały czas trwania programu, związana z oceną poziomu wykonywania zadań i działań w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych);
- Ewaluacja końcowa (dokonywana pod koniec realizacji projektu, wiąże się z analizą zgodności podejmowanych działań wynikających z harmonogramu oraz z rozliczeniem poziomu wykorzystania zasobów);
- Ewaluacja ex post (dokonywana po zakończeniu przedsięwzięcia).

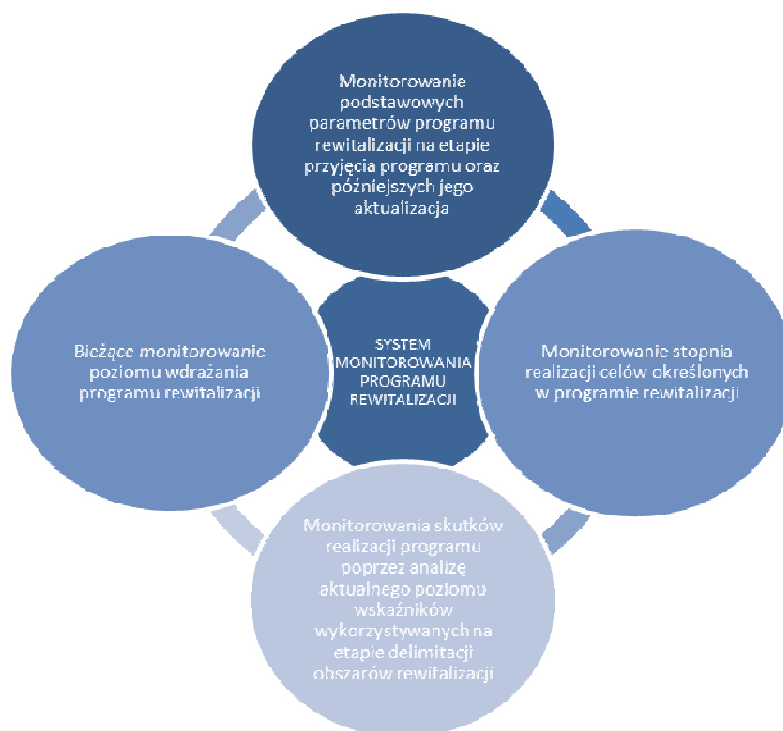
O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmocnienia ich w kolejnych okresach. Zaplanowane działania rewitalizacyjne bazują na poprzednich doświadczeniach gminy, zdobytych podczas realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego oraz środków budżetowych. W związku z tym realizacja zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych powiązana jest z projektami zrealizowanymi przez Urząd Gminy w latach ubiegłych.

Rozdział IX. System wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji

Podstawą skutecznego wdrażania założeń programu będzie system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obszarze rewitalizacji. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w programie celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych działań rewitalizacyjnych. Głównymi obszarami monitorowania, ewaluacji i aktualizacji programu są zatem wyznaczone cele strategiczne jej realizacji oraz przypisane im wskaźniki, a dalej projekty rewitalizacyjne. System monitorowania i oceny programu dotyczyć będzie czterech płaszczyzn dotyczących wdrożenia programu. Monitoring obejmować będzie cztery poniższe płaszczyzny:

Wykres 21 Płaszczyzny monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiechów na lata 2017-2023

Źródło: Opracowanie własne

Za wdrożenie Programu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy, który corocznie przedkładać będzie Radzie Gminy sprawozdanie monitorujące z wdrażania Programu według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego. Zadania związane z bieżącym wdrożeniem programu będą realizowane w Urzędzie Gminy przez Zastępcę Wójta Gminy. Sprawozdanie będzie przedstawiane Zespołowi ds. rewitalizacji w celu zaopiniowania. Zakres sprawozdania będzie obejmować, co najmniej Informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań, Informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchyień od harmonogramu. W sprawozdaniu przedstawione zostaną również problemy, bariery, trudności, które zostały zidentyfikowane przez gminę na etapie programowania programu rewitalizacji. Planuje się zbieranie danych dotyczących postępu w realizacji projektów rewitalizacyjnych na podstawie kart informacyjnych projektu rewitalizacyjnego - wzór poniżej.

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Karta informacyjna projektu rewitalizacyjnego
/kartę należy wypełnić dla projektu, który realizuje działania rewitalizacyjne/

Poprzez pojęcie Rewitalizacja należy rozumieć definicję zawartą w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.

Czy dla projektu w polu <i>Typ projektu</i> wybrano <i>Projekt rewitalizacyjny</i> ?	Tak (projekt wynika z programu rewitalizacji gminy – należy przejść do punktu II)	
	Nie (należy przejść do podpunktu I.1.)	

I.1 Uzasadnienie realizacji projektu w kontekście Rewitalizacji /należy zaznaczyć odpowiednie pole oraz uzupełnić opis/

Projekt rewitalizacyjny	<u>realizowany jest na obszarze zdegradowanym wskazanym w programie rewitalizacji gminy</u>	
	- W jaki sposób realizuje cele rewitalizacyjne gminy na danym obszarze	
	<u>jest powiązany z działaniami rewitalizacyjnymi gminy (poza wyznaczonym obszarem zdegradowanym)</u>	
	- W jaki sposób projekt realizuje cele rewitalizacyjne gminy	
	Inne.....	
	- Uzasadnienie	

II. Opis projektu w kontekście Rewitalizacji

II.1 Krótki opis obszaru zdegradowanego

II.2 Umiejscowienie, planowane działania oraz cel projektu

II.3 Wskaźniki postępu rzeczowego w kontekście Rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych (przykładowe)	Wartość docelowa
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Program rewitalizacji	
Ludność mieszkająca na obszarach rewitalizacji	osoby	Dane Urzędu Gminy	
Liczba osób wykluczonych objętych wsparciem*	osoby	Ankieta uczestnika projektu	

*do wartości wskaźnika należy wliczyć osoby wykluczone, osoby bezrobotne (w tym długotrwale bezrobotne) osoby biernie zawodowo, osoby z niepełnosprawnościami.

III. Dane osób do kontaktu w zakresie działań rewitalizacyjnych w projekcie

	Osoba 1	Osoba 2
1. Imię i nazwisko		
2. Adres		
3. Nazwa pracodawcy		
4. Zajmowane stanowisko		
5. Numer telefonu / faksu		
6. Adres e-mail		

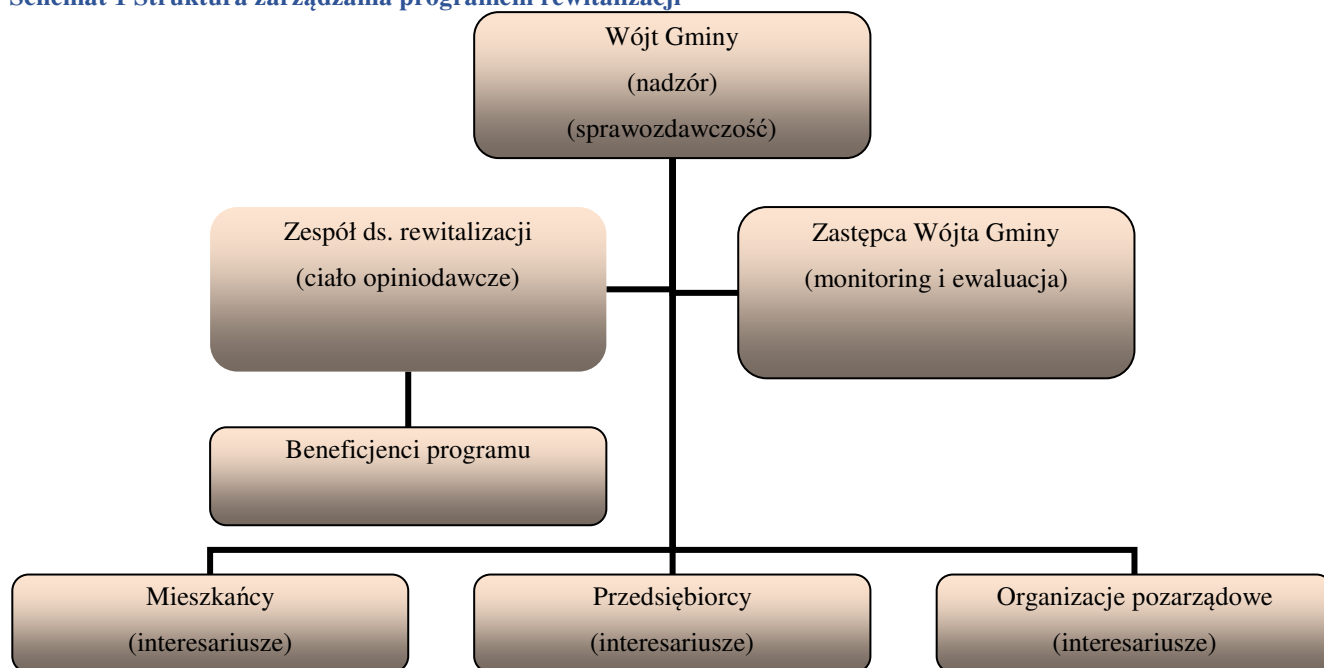
Planuje się kontynuację pracy Zespołu ds. rewitalizacji w okresie wdrożenia programu. Wójtowi podlegać będzie **Zespół ds. rewitalizacji** powołany na potrzeby pracy w okresie programowania programu. Zespół ds. rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnić będzie funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta. Planuje się spotkania Zespołu ds. rewitalizacji co najmniej raz na rok. Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji będzie także pomoc techniczna dla beneficjentów Programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (uczestnictwo w szkoleniach, seminariach czy warsztatach). Pracami Zespołu kierować będzie Zastępca Wójta Gminy. Na etapie wdrożenia programu Zespół, z inicjatywy

własnej lub na wniosek podmiotu (komórki/jednostki) realizującego przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie – naradę w celu omówienia występującego – zgłoszonego problemu. Poniżej zaprezentowane **wskaźniki monitorowania rezultatów celu głównego programu rewitalizacji** pozwalające monitorować efekt długofalowy Programu. Wskaźniki te należy odróżnić od wskaźników monitorujących produkty i rezultaty poszczególnych projektów rewitalizacyjnych (opisane w *Rozdziale VII. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne*).

Schemat 1 Struktura zarządzania programem rewitalizacji

Tabela 32 Wskaźniki monitorowania rezultatów celu głównego programu rewitalizacji

Wskaźnik monitorowania rezultatów celu głównego programu rewitalizacji	Wartość bazowa	Oczekiwany trend	Wartość docelowa
Ocena zadowolenia mieszkańców z życia w gminie	40	Wzrost	60%
Liczba osób korzystających z wybudowanej/ wyremontowanej/ przebudowanej infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji	0	Wzrost	300 osób
Udział osób korzystających z działań aktywizacji społecznej	0	Wzrost	50
Migracje ludności na pobyt stały (GUS BDL badanie ewaluacyjne)	0	Spadek	+10

Promocja dokumentu i efektów wdrożenia wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy rewitalizacji jest ważnym elementem realizacji Programu. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji programu. Grupami docelowymi działań promocyjnych i komunikacyjnych będą społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy z terenu obszaru rewitalizacji oraz lokalne media.

Tabela 33 Wskaźniki monitorowania Programu– stan istniejący i planowany

Cel 1 – Kompleksowa aktywizacja działaniem mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.				
Wskaźniki oddziaływania	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Obniżenie liczby osób wykluczonych	%	2	1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Obniżenie liczby osób korzystających z pomocy OPS	%	1,7	1,2	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Wzrost liczby osób korzystających z działań aktywizacyjnych	osoby	0	200	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Liczba zakupionej infrastruktury	szt.	0	15	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Liczba nowoutworzonych miejsc pracy	szt.	0	5	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy

Cel 2- Zmniejszenie stopnia wykluczenia społecznego poprzez działania realizowane w miejscu zamieszkania osób wymagających wsparcia.				
Wskaźniki oddziaływania	Jednostka miary	Stan początkowy 2017 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
Obniżenie liczby osób wykluczonych	%	2	1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Obniżenie liczby osób korzystających z pomocy OPS	%	1,7	1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Obniżenie liczby osób bezrobotnych	%	3	2	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Wzrost liczby osób korzystających z działań aktywizacyjnych	osoby	0	150	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Wzrost liczby zaktywizowanych osób wykluczonych społecznie	osoby	0	8	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy
Wzrost zaktywizowanych seniorów	%	10	40	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy

Rozdział X. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych publicznych lub prywatnych). Finansowanie działań rewitalizacyjnych zakłada wykorzystanie środków gminnych oraz środków zewnętrznych, w tym środków przewidzianych w ramach działania 9.2 RPO Lubuskie 2020. Projekty te będą komplementarne z projektami realizowanymi ze wsparcia EFS w ramach OP VI, VII i VIII. Wspierane będą wyłącznie projekty, które wynikają z zapisów LPR i wzajemnie się uzupełniają z projektami realizowanymi w ramach wsparcia EFS. Szczegółowe zestawienie zaplanowanych źródeł finansowania opisano w tabelach poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Rozdziale VII. *Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne*. Dodatkowy opis mechanizmów zachowania komplementarności działań w ujęciu źródeł finansowania określony został w Rozdziale VIII. *Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych*.

Łączny budżet Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowi kwotę 6 291 000,00 zł.

Harmonogram realizacji działań rewitalizacyjnych obejmuje lata 2017-2023, zgodnie z poniższym szczegółowym zestawieniem

Tabela 34 Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Trzebiechów

PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	LATA REALIZACJI PROGRAMU						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Przedsięwzięcie 1. CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ							
Przedsięwzięcie 2. POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ							

**LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
GMINY TRZEBIECHÓW NA LATA 2017-2023**

Tabela 35 Szczegółowy harmonogram czasowo – finansowy realizacji projektów rewitalizacyjnych w Gminie Trzebiechów

Przedsięwzięcie 1.		
CENTRUM GMINY MIEJSCEM AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ		
1.1. Zagospodarowanie ostatniej kondygnacji Pałacu na centrum aktywizacji seniorów wraz z działalnością aktywizacji zawodowej w obszarze turystyki.	2018 – 2020	RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.2. Wymiana poszycia dachowego Pałacu w Trzebiechowie.	2018 – 2020	RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.3. Kompleksowy remont infrastruktury technicznej Pałacu w Trzebiechowie.	2018 – 2020	RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.4. Adaptacja przestrzeni wokół historycznych obiektów, na potrzeby stworzenia ścieżki edukacyjno-historycznej.	2020 - 2021	RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.5. Zagospodarowanie pozostałych obiektów kompleksu pałacowego na działalność aktywizacyjną prowadzoną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	2020 – 2022	RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.6. Prowadzenie stałych działań aktywizacji społeczno-zawodowej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2021 – 2022	RPO-Lubuskie 2020, działanie 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty
1.7. Budowa windy wraz z dostosowaniem obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.	2020 – 2021	RPO-Lubuskie 2020, działanie 9.2. Rozwój obszarów zmarginalizowanych
1.8. Wyposażenie obiektów w sprzęt biurowy.	2020 - 2021	Budżet Gminy
Przedsięwzięcie 2.		
POTENCJAŁ MIEJSCOWOŚCI BAZĄ DO AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ		
2.1. Sołectwo Ledno-Głęboka miejscem społecznej aktywizacji ekologicznej mieszkańców.	2019 – 2022	RPO-Lubuskie 2020, działanie 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty
2.2. Ostrzyce miejscem aktywizacji kulturalnej w oparciu o współpracę polsko- niemiecką.	2019 – 2022	RPO-Lubuskie 2020, działanie 7.3 Programy aktywnej integracji realizowane przez inne podmioty
2.3. Swarzynice miejscem aktywizacji społecznej seniorów.	2019 – 2022	Program ASOS, MRPiPS / Program SENIOR +, MRPiPS
2.4. Zapewnienie dojazdu komunikacją publiczną dla osób wykluczonych biorących udział w działaniach aktywizacyjnych.	2021 – 2023	Budżet Gminy

Rozdział XII. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

W oparciu o zapisy art. 47 w związku z art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) (dalej ustawa o OOS), Wójt Gminy Trzebiechów zwrócił się z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie braku obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla programu rewitalizacji. W swoim wystąpieniu Wójt wskazał, że przygotowany projekt dokumentu nie spełnia przesłanek określonych w art. 46 ust. 2 ww. ustawy o OOS, a co za tym idzie nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Spis ilustracji

Spis tabel

Tabela 1 Struktura demograficzna mieszkańców Gminy Trzebiechów.....	22
Tabela 2 Wybrane kategorie bezrobotnych wg gmin w powiecie zielonogórskim	27
Tabela 3 Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w Gminie Trzebiechów	35
Tabela 4 Liczba uczniów i oddziałów w PP w Trzebiechowie	35
Tabela 5 Liczba uczniów i oddziałów w PSP im. Jana Pawła II w Trzebiechowie	35
Tabela 6 Liczba uczniów i oddziałów w PG w Trzebiechowie	36
Tabela 7 Wyniki sprawdzianu na zakończenie nauki w szkole podstawowej w latach 2015-2017 w pkt.	36
Tabela 8 Wyniki egzaminu na zakończenie nauki w gimnazjum w latach 2015-2016	36
Tabela 9 Wyniki egzaminu na zakończenie nauki w gimnazjum w 2017	37
Tabela 10 Zestawienie danych w kontekście analizy uwarunkowań społecznych dla Gminy Trzebiechów	39
Tabela 11 Uwarunkowania społeczne – IMD społeczne dla obszaru Gminy Trzebiechów	40
Tabela 12 Współczynnik przedsiębiorczości w Gminie Trzebiechów	49
Tabela 13 Uwarunkowania środowiskowe w Gminie Trzebiechów.....	53
Tabela 14 Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne w Gminie Trzebiechów – małe IMD.....	55
Tabela 15 Uwarunkowania techniczne w Gminie Trzebiechów	57
Tabela 16 Podsumowanie uwarunkowań – IMD dla Gminy Trzebiechów	66
Tabela 17 Wykaz jednostek gdzie zdiagnozowano stan kryzysowy ze względu na wskazania IMD ogólnego.....	68
Tabela 18 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze I. Ledno-Głęboka.....	72
Tabela 19 Analiza SWOT podobszaru Ledno-Głęboka	72
Tabela 20 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze II. Ostrzyce	74
Tabela 21 Analiza SWOT podobszaru Ostrzyce.....	75
Tabela 22 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze III. Swarzynice	76
Tabela 23 Analiza SWOT podobszaru Swarzynice	76
Tabela 24 Koncentracja problemów społecznych na podobszarze IV. Trzebiechów	78
Tabela 25 Analiza SWOT podobszaru Trzebiechów	78
Tabela 26 Zmiany w zakresie zjawisk negatywnych na wszystkich podobszarach rewitalizacji.....	80
Tabela 27 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Trzebiechów	83
Tabela 28 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi w skali powiatu, regionu i dokumentami krajowymi w odniesieniu do Gminy Trzebiechów	84
Tabela 29 Komplementarność działań rewitalizacyjnych w ujęciu przestrzennym - miejsce realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji	98
Tabela 30 Komplementarność przedsięwzięć pod względem problemowym w skali podobszaru rewitalizacji	98
Tabela 31 Matryca powiązań przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji ..	100
Tabela 32 Wskaźniki monitorowania rezultatów celu głównego programu rewitalizacji	105
Tabela 33 Wskaźniki monitorowania Programu– stan istniejący i planowany	106
Tabela 34 Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Trzebiechów	107
Tabela 35 Szczegółowy harmonogram czasowo – finansowy realizacji projektów rewitalizacyjnych w Gminie Trzebiechów	108

Spis wykresów

Wykres 1 Schemat włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji.....	6
Wykres 2 Ocena potrzeby działań rewitalizacyjnych na podstawie badań CAWI.....	11
Wykres 3 Problemy występujące na obszarze gminy na podstawie badań CAWI	11
Wykres 4 Zameldowania i wymeldowania oraz saldo migracji w Gminie Trzebiechów	23
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Trzebiechów	24
Wykres 6 Bezrobotni mężczyźni i bezrobotne kobiety w stosunku do liczby bezrobotnych ogółem w Gminie Trzebiechów	25
Wykres 7 Osoby pracujące na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów.....	26
Wykres 8 Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Trzebiechów .	26
Wykres 9 Liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych w Gminie Trzebiechów	28
Wykres 10 Kwota świadczeń rodzinnych (w tys. w PLN) w Gminie Trzebiechów	29
Wykres 11 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Gminie Trzebiechów	29
Wykres 12 Liczba porad udzielonych w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Trzebiechów	31
Wykres 13 Wypożyczenia w bibliotekach w Gminie Trzebiechów	33
Wykres 14 Czytelnicy w bibliotekach w Gminie Trzebiechów.....	33
Wykres 15 Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Gminie Trzebiechów.....	34
Wykres 16 Dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w Gminie Trzebiechów.....	34
Wykres 17 Liczba jednostek wpisanych, nowo zarejestrowanych i wykreślonych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w Gminie Trzebiechów	47
Wykres 18 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w Gminie Trzebiechów.....	48
Wykres 19 Zmieszane odpady w ciągu roku w Gminie Trzebiechów	52
Wykres 20 Występowanie poszczególnych uwarunkowań na obszarze rewitalizacji	71
Wykres 21 Płaszczyzny monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzebiechów na lata 2017-2023.....	103

Spis map

Mapa 1 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań społecznych	45
Mapa 2 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań gospodarczych.....	50
Mapa 3 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań środowiskowych.....	54
Mapa 4 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych	56
Mapa 5 Stopień koncentracji wskaźników w ramach uwarunkowań technicznych	58
Mapa 6 Mapa pogładowa obszaru rewitalizacji.....	68
Mapa 7 Podobszar rewitalizacji I. Ledno-Głęboka	73
Mapa 8 Podobszar rewitalizacji I. Ledno-Głęboka	74
Mapa 9 Podobszar rewitalizacji II. Ostrzyce	75
Mapa 10 Podobszar rewitalizacji III. Swarzynice	77
Mapa 11 Podobszar rewitalizacji IV. Trzebiechów	79